

UURING EESTIKEELSE ÕPPE RAKENDAMISEST KUTSEKESKHARIDUSTASEME VENE ÕPPEKEELEGA RÜHMADES

Tellija: Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed

Teostaja: Saar Poll OÜ

TALLINN

Sügis 2013

SISUKORD

UURINGU TAUST	3
Uuringu lähtekohad	3
Uuringu metoodika	4
UURINGU PÕHITULEMUSED.....	9
1. Eesti keele oskuse tase ja keeleõppevajadus erinevatel osapooltel.....	9
1.1. Koolijuhid	9
1.2. Õpetajad.....	9
1.2.1. Õpetajate eesti keele oskuse tase.....	10
1.2.2. Õpetajate osalemine eesti keele õppes	12
1.3. Õpilased	14
1.3.1. Õpilaste kokkupuuted eesti keelega	14
1.3.2. Õpilaste eesti keele oskuse tase kutseõppeasutusse õppima asumisel	16
1.3.3. Õpilaste praegune eesti keele oskuse tase	18
1.3.4. Eesti keele oskuse vajalikkus õpilaste jaoks	20
2. Eesti keele õpe ja selle tõhustamine	24
2.1. Õpilaste hinnangud praegusele eesti keele õppele	24
2.2. Eesti keele õppemaht ja selle piisavus.....	26
2.3. Õppematerjalid ja metoodilised võtted eesti keele õppes.....	27
2.4. Kutseõppeasutuste koostööpartnerid eesti keele õppe tõhustamisel.....	30
3. Eesti keele praegune kasutamine õppetöös, praktil ja kutseeksami sooritamisel.....	33
3.1. Eestikeelse õppe maht üldharidusainetes	33
3.2. Eestikeelse õppe maht erialamoodulites.....	35
3.3. Õppetöös eesti keele kasutamise viisid	37
3.4. Praktikavõimalused eestikeelses keskkonnas.....	39
3.5. Kutseeksami sooritamise keel.....	41
4. Eestikeelsele õppele üleminek.....	41
4.1. Eesti keeles õpetamise vajalikkus	41
4.2. Valmisolek eestikeelsele õppele üleminekuks.....	45
4.2.1. Üldharidusained	45
4.2.2. Erialamoodulid	47
4.3. Eestikeelsele õppele ülemineku takistused ja nende ületamine.....	49
5. Koolijuhtide ja õpetajate täiendõpe	52
5.1. Täienduskoolitustel osalemine viimase 2 õppeaasta jooksul	52
5.2. Koolitusvajadus tulevikus.....	55
5.3. Huvi keeleoskuse paranemisele suunatud programmide ja projektide vastu.....	55
KOKKUVÕTE	57

LISAD

- Lisa 1. Koolijuhtide küsitlusankeet (eesti ja vene keeles)
- Lisa 2. Õpetajate küsitlusankeet (eesti ja vene keeles)
- Lisa 3. Õpilaste küsitlusankeet (eesti ja vene keeles)
- Lisa 4. Koolijuhtide andmetabelid
- Lisa 5. Õpetajate andmetabelid
- Lisa 6. Õpilaste andmetabelid

UURINGU TAUST

Sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll viis 2013. aasta sügisel Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed (MISA) tellimusel läbi uuringu eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades. Uuringu eesmärgiks oli uurida eestikeelse õppe rakendamist kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades ning selgitada välja, millistes õppekavarühmades ja millistel eeldustel on eestikeelse õppe rakendamine lähiajal reaalne ning millised on erinevate sihtrühmade valmisolek ja hoiakud. Uuring viidi läbi Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava programmi „Keeleõppe arendamine 2011-2013“ tegevuse „Kutseõppurite ja täiskasvanute gümnaasiumide õppurite täiendav keeleõpe“ raames, mille üks eesmärgi on kaardistada kutseõppeasutuste vajadused ja võimalused üleminekul eestikeelsele õppele.

Uuringu lähtekohad

Täna on Eestis võimalik haridust omandada nii eesti kui vene keeles. 1. septembril 2013 jõustus uus kutseõppeasutuse seadus, milles sätestatakse üldharidusega analoogne **üleminek eestikeelsele kutsekeskharidusele**. Uue seaduse kohaselt peab hiljemalt 2020. aasta 1. septembriks kutsekeskhariduse õppekavadel toimuma vähemalt 60 protsenti õppes eesti keeles. Säte puudutab riigi- ja munitsipaalasutusi, erakoolidega seonduvat reguleerib erakooliseadus. 2012/2013. õppeaastal toimus venekeelne kutsekeskharidusõpe üheksas riigi kutseõppeasutuses, kahes erakoolis ja ühes munitsipaalasutuses. Vene õppekeele rühmades õppis kokku 3475 õpilast, mis moodustab umbes neljandiku kõigist kutsekeskhariduse omandajatest.

Uues seaduses täiendati õppekeele regulatsiooni sättega, et muu kui eesti keele kasutamisel õppekeelena tuleb järgida riiklikus või kooli õppekavas kehtestatud eesti keele kohustusliku õppe nõudeid. Need nõuded tulenevad muuhulgas kutsestandarditest, mis on õppekavade koostamise aluseks. Täiendus on vajalik, et tagada kõigi kutsehariduse omandajate eesti keele oskus nõutaval tasemel, olenemata nende õppekeelest. Eestikeelne ja eesti keele õpe kutseõppeasutuses on suunitletud lõpetajate paremaks tööalaseks toimetulekuks, õppimisvõimaluste avardamiseks ja konkurentsivõime tugevdamiseks. Lõpetajad peavad suutma oma erialal eesti keeles suhelda ja eestikeelses keskkonnas töötada.

Kutseharidussüsteemi lõppeva arengukava perioodil (2009-2013) on kutsehariduses eesti keele ja eestikeelse õppe arendamisel olnud olulisemaks väljakutseks vene õppekeele kutseõppurite eesti keele oskuse parandamine. Üldhariduse eestikeelsele keskhariduse omandamisele ülemineku protsess on olnud pikalt ette valmistatud ja toimub suuresti unifitseeritult – õppes on kõigis üldhariduskoolides sama. Kutsehariduse kontekst on erinev – õppes erineb eriala oluliselt (kasutusel on ligi 50 riiklikku õppekava ligi 100 erialaga). Ka koolide ja õpetajate valmisolek rakendada eestikeelset õpet erineb suuresti. Seetõttu on kutsehariduses valitud pehmem üleminekuvorm ning õpilaste ja ka õpetajate eesti keele oskust arendatakse samm-sammult.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Olemasoleva teabe põhjal võib kutsekeskhariduses eestikeelsele õppele üleminekul välja tuua järgmised takistused:

- Üldhariduskoolist tulevate õpilaste eesti keele oskuse madal tase;
- Kutseõppeasutuste õpetajate eesti keele oskuse mitterahuldav tase;
- Probleemi mitteküllaldane tähtsustamine koolijuhtide poolt;
- Õppekavaloomelise aluseks olevad kutsestandardid ei kirjelda järjekindlalt keeleoskuse nõudeid;
- Eesti keele teise keelena riigieksam ei ole sisult täielikult vastavuses eesti keele õppe sisu ja mahuga kutseõppeasutuses ega mõõda nt erialakeele oskuse taset;
- Kutseõppeasutuste piiratud rahastamisvõimalused.

Kutseõppeasutuse seaduses rakendustähtajana sätestatud 1. september 2020 annab ajavaru, et planeerida tegevused ja ressursid ning viia ellu asjakohased tegevused eestikeelse õppe järk-järguliseks juurutamiseks. Eestikeelsele õppele üleminekuks on praeguseks rakendatud mitmeid meetmeid:

- 1) 2009. aastal töötas haridus- ja teadusministri moodustatud tööühm välja tegevuskava kutseõppeasutuste järk-järguliseks eestikeelsele õppele üleminekuks.
- 2) Tegevuskava rahastamiseks on rakendatud kaks Euroopa Sotsiaalfondi programmi: „Keeleõppe arendamine 2007-2010“ ja „Keeleõppe arendamine 2011-2013“, mille raames on:
 - kutseõppeasutuste õpetajad ja koolijuhid saanud täienduskoolitust lõimitud kutse- ja keeleõppe metoodika rakendamiseks venekeelsetes õppekavarühmades;
 - õppijad saanud täiendavat keele- ja kultuuriõpet, eestikeelses keskkonnas praktiseerimise võimalusi;
 - loodud nii traditsioonilisi kui ka e-õppe materjale (vt www.kutsekeel.ee) ning metoodilisi materjale;
 - 2009.-2010. aastal läbi viidud kutseõppeasutuste juhtide nõustajate koolitus mitmekultuurilise õppesüsteemi rakendamiseks. 2011. aastal algas nõustamise piloteerimine, mis jätkus 2012. aastal ja kestab ka 2013. aastal.
- 3) Haridus- ja Teadusministeeriumi kutse- ja täiskasvanuhariduse osakond kavandas 2011. aastal hariduslike erivajaduste klassifikaatorite korrastamisel rakendada uut klassifikaatorit – õppekeelest erinev kodune keel, mis võimaldaks lisaks rahastada täiendavaid keeletunde või õpinõustamist. See ei ole rakendunud.
- 4) 2013. aastal saab riigieelarvest ühekordselt rahastada kutsekeskhariduses eestikeelsele õppele ülemineku ettevalmistusi, sh koolide tegevuskavade koostamist.

Uuringu metoodika

Sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll viis ajavahemikul 10. september kuni 3. oktoober 2013 läbi uuringu eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades. Algsesse valimisse kuulusid kõik 12 kutseõppeasutust, kus toimub kutsekeskharidusõpe vene õppekeele rühmades, aga üks neist loobus uuringus osalemisest. Seega osales uuringus **11 kutseõppeasutust** (neist 3 Ida-Virumaalt ja 8 Tallinnast): Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus, Informaatika ja Arvutustehnika Kool, Narva Kutseõppekeskus, Sillamäe Kutsekool, Tallinna Ehituskool, Tallinna Erasteeninduskool, Tallinna

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Kopli Ametikool, Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool, Tallinna Polütehnikum, Tallinna Teeninduskool ja Tallinna Tööstushariduskeskus.

Uuringus osalenud kutseõppeasutustes on vene õppekeele rühmades kutsekeskharidust omandavaid õpilasi väga erineval hulgal. Suurimas kutseõppeasutuses õpib antud õppeastmes üle 600 vene õppekeele õpilase, kõige väiksemas aga ainult 20. Laias laastus võib uuringus osalenud 11 õppeasutust jagada kutsekeskharidusõppe mahu alusel kolme gruppi: neljas suuremas koolis on üle 400 venekeelse õpilase, kolmes koolis on 200-300 õpilast ja neljas väiksemas jääb õpilaste arv 100 piiresse. Seega mõjutab eestikeelsele kutsekeskharidusõppele üleminek kutseõppeasutusi väga erineval määral.

Uuringus küsitleti kutseõppeasutustest **kolme sihtrühma**:

1. kutseõppeasutustes kutsekeskharidust omandavad vene õppekeele rühmade õppurid (v.a 2013. aastal õpinguid alustanud õppurid);
2. nende õppuritega töötavad õpetajad (kutseõpetajad, üldharidusainete õpetajad, üldoskuste moodulite õpetajad);
3. koolijuhid (direktorid, õppealajuhatajad jt).

Kutseõppurite valimi aluseks on 2012/2013. õppeaasta statistika, mis pärineb Eesti Hariduse Infosüsteemist (EHIS). Algselt esitatud ülesandepüstituse kohaselt pidi uuringufirma küsitlema vähemalt 10% igas piirkonnas, igas õppekavarühmas ning igas õppeasutuses õppivatest õppuritest, välja arvatud 2013. aastal õpinguid alustanud õppurid. Kuna aga teatud õppekavarühmad olid väga vähe esindatud, siis ei oleks vaid 10% õppurite pealt olnud hiljem võimalik teha õppekavarühmade lõikes järeldusi. Seetõttu otsustati väiksema õppurite arvuga õppekavarühmade puhul küsitleda rohkem inimesi (mõnel juhul peaaegu 100% üldkogumist) ja viimasest tulenevalt on valim esialgselt prognoositust mõnevõrra suurem. Uuringus osales **437 kutsekeskharidust omandavat vene õppekeele rühmade õppurit**, kellest 57% õpib Ida-Virumaa kutseõppeasutustes ja 43% Tallinnas. Pooled vastanutest (51%) õpivad tehnika, tootmise ja ehituse õppekavarühmades, 28% teeninduse õppekavarühmades, 14% loodus- ja täppisteaduste õppekavarühmades ning 8% humanitaaria ja kunsti õppekavarühmades¹. Täpsema ülevaate vastanud õpilaste profiilist annab joonis 1.

Õpetajate ja koolijuhtide puhul oli eesmärgiks küsitleda üldkogumist nii paljusid kui võimalik. Kokku osales uuringus **215 õpetajat**, kellest 61% töötab Tallinna ja 39% Ida-Virumaa kutseõppeasutustes. Õpetajad on käesolevas uuringus jaotatud 3 gruppi ja sellest lähtuvalt vastasid uuringus osaliselt ka erinevatele küsimustele. Vastanutest 12% õpetab vene õppekeele rühmadele eesti keelt, 34% muid üldharidusaineid ja 62% erialamooduleid. Täpsema ülevaate õpetajate profiilist annab joonis 2. Kutseõppeasutuste administratsiooni esindas käesolevas uuringus **34 koolijuhti**. Koolijuhtide puhul on vastajate arv väike, aga üldkogum on väga hästi esindatud, sest uuringus osales 12 sihtrühma kuuluvast kutseõppeasutusest 11. Parema võrreldavuse huvides on aruandes ka koolijuhtide kohta käivad tulemused esitatud osakaaludena (%), aga siinkohal tuleb meeles pidada, et iga vastaja osakaal on väga suur (ligikaudu 3%). Koolijuhtide profiil on esitatud joonisel 3.

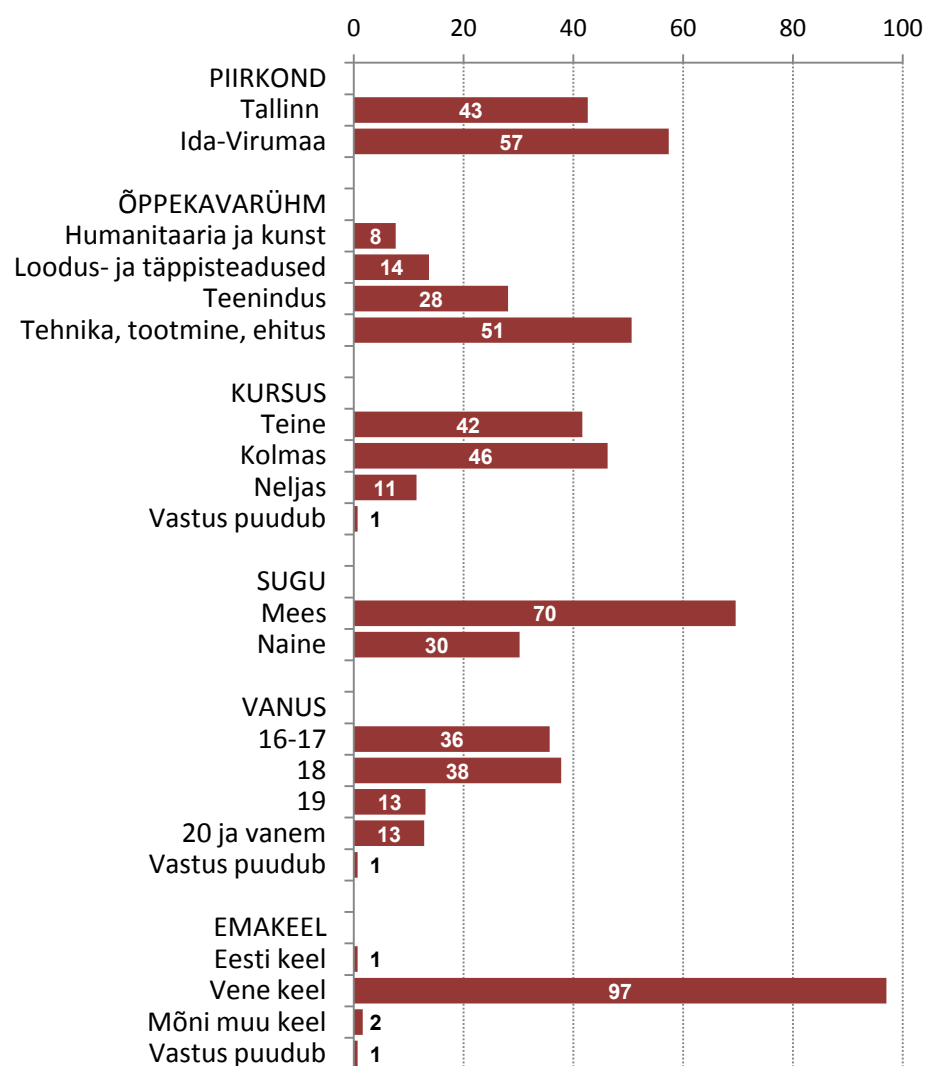
¹ **Tehnika, tootmise ja ehituse õppekavarühmade** hulka kuuluvad: ehitus ja tsiviilrajatised; elektroonika ja automaatika; elektrotehnika ja energeetika; kaevandamine ja rikastamine; keemia ja protsessitehnoloogia; materjalitöötlus (puu, paber, plast, klaas); mehaanika ja metallitöö; mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika; tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine. **Teeninduse õppekavarühmade** hulka kuuluvad: koduteenindus, majutamine ja toitlustamine, toiduainetetöötlus- ja tootmine, transporditeenused. **Loodus- ja täppisteaduste õppekavarühmade** hulka kuuluvad: arvutikasutus ja arvutiteadused. **Humanitaaria ja kunsti õppekavarühmade** hulka kuuluvad: audiovisuaalne ja muu meedia ning tarbekunst ja oskuskäsitöö.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Küsitlustöö toimus kutseõppeasutustes kohapeal. Uuringufirma esindaja võttis esmalt kooliga ühendust, selgitas uuringu toimumise eesmärgi ja muid asjaolusid ning leppis kokku aja, millal küsitleja võib kutseõppeasutust külastada. Uuringu läbiviimiseks kasutati paberkandjal isetäidetavaid ankeete. Õpilaste puhul toimus ankeedi täitmine klassiruumis uuringufirma küsitleja juuresolekul, kes jagas ankeedid laiali, selgitas täitmist ning korjas need hiljem ise ka kokku. Õpetajad ja koolijuhid said ankeedid oma kätte, täitsid neid endale sobival ajal ning küsitleja sai need hiljem kätte enamasti juba kõik koos. Vastajad võisid valida, kas soovivad ankeeti täita eesti või vene keeles. Taolise uuringumeetodi, kus inimene ise täidab ankeeti, korral tuleb arvestada, et võib esineda tavapärasest rohkem puuduvaid vastuseid (st vastaja on kas tahtlikult või kogemata jätnud mõnele küsimusele vastuse andmata).

Aruandes esitatud uuringu tulemusi tõlgendades ja nende põhjal üldkogumi kohta järeldusi tehes tuleb alati jälgida vastanud isikute arvu (märgitud tähisega N). Kui mõnes vastajate alamgrupis, näiteks konkreetse piirkonna, õppekavarühma vm esindajad, on alla 30 vastaja, siis tuleb arvestada suure statistilise vea võimalusega ning vältida üldistuste tegemist.

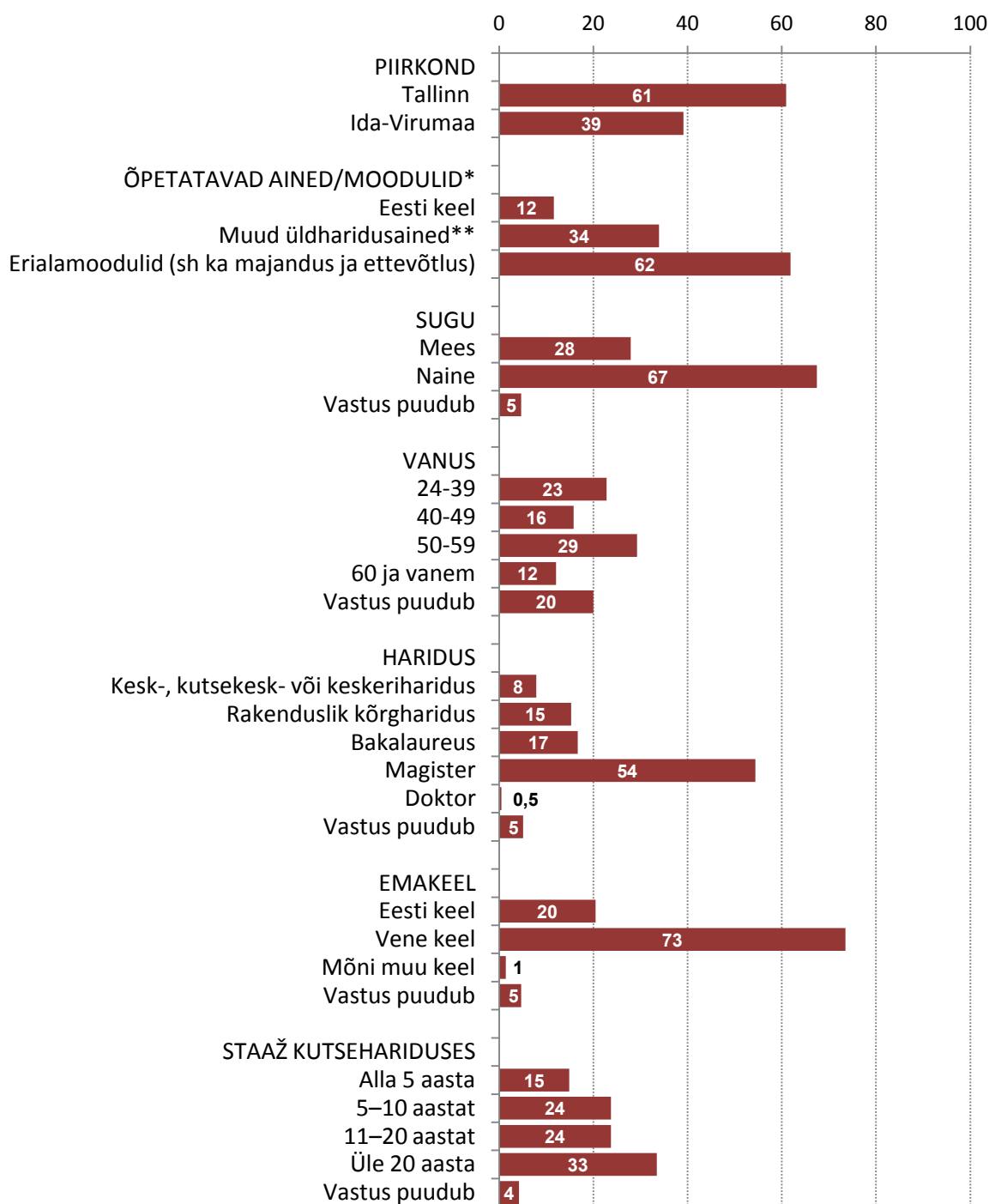
Joonis 1. Vastanud õpilaste profiil (%; N²=437)

² Siin ja edaspidi tähistab N vastajate hulka.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Joonis 2. Vastanud õpetajate profiil (%; N=215)

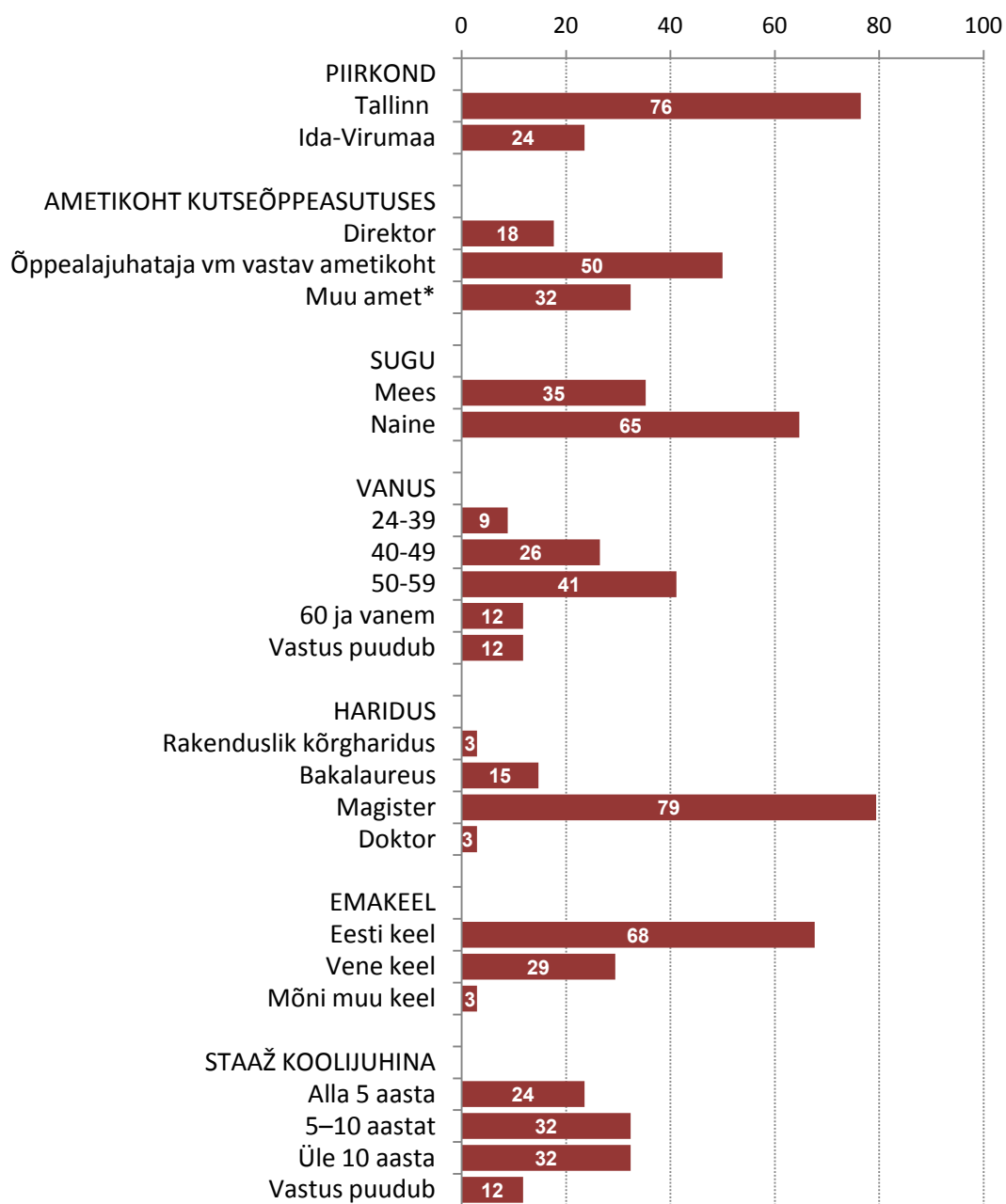

* Kuna iga vastaja võis õpetatavate ainete/moodulite küsimuses märkida mitu vastust, siis on vastuste summa üle 100 protsendi.

** Uuringus osalenud muude üldharidusainete õpetajad (N=73) jagunevad õpetatavate ainete alusel järgnevalt: 14 neist õpetavad kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmadele matemaatikat, 13 füüsikat, 11 võõrkeelt (v.a eesti keel), 10 vene keelt, 10 kirjandust, 7 ühiskonnaõpetust, 6 keemiat, 6 geograafiat, 6 bioloogiat, 6 ajalugu, 6 kunsti, 5 muusikat ja 4 kehalist kasvatust. Mõni õpetaja õpetab ka mitut erinevat üldharidusainet.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Joonis 3. Vastanud koolijuhtide profiil (%; N=34)

* Muu ameti kategooria alla kuulusid juhtõpetajad, valdkonna juhid, osakonna juhid, õppeosakonna metoodik ja jurist-personalijuht.

Järgnev aruanne annab ülevaate uuringu peamistest tulemustest ja esitab tulemuste kokkuvõtte. Aruande lisadena esitatakse küsitluste ankeedid eesti ja vene keeles ning tulemusi kajastavad andmetabelid.

UURINGU PÕHITULEMUSED

1. Eesti keele oskuse tase ja keeleõppevajadus erinevatel osapooltel

Piisaval tasemel eesti keele oskus on üks peamisi eeldusi, mis peab olema täidetud, et vene õppekeele rühmades oleks võimalik üle minna eestikeelsele õppele. Antud nõue puudutab nii kutseõppeasutuse töötajaid kui ka õpilasi. Käesolevas uuringus pöörati eesti keele oskuse temaatikale suurt tähelepanu ning esimene peatükk annabki ülevaate, milline on kutseõppeasutuste juhtide, õpetajate ja õpilaste praegune eesti keele oskuse tase ning kuivõrd tunnetatakse vajadust keeleõppe järele. Eesti keele oskuse taset käsitletakse kolmes erinevas kategoorias: suuline suhtlus, kirjutamine ning erialal toimetulek.

1.1. Koolijuhid

Uuringus osalenud kutseõppeasutuste direktoritest, õppealajuhatajatest ja teistest juhtivtöötajatest 2/3 räägib emakeelena eesti keelt (st 23 vastajat 34-st). Ülejäänute keeleoskusest ülevaate saamiseks paluti neil hinnata oma eesti keele oskuse taset ja vajadust täiendava eesti keele õppe järele.

Vene või muu emakeelega koolijuhtide (N=11) eesti keele oskuse tase on erinev – 5 vastaja hinnangul on nende keeleoskus väga või pigem hea nii suulises suhtluses, kirjutamisel kui ka erialal ja ametikohal toimetulekuks, samas 3 vastajat hindavad oma keeleoskust kõigis neis valdkondades pigem halvaks ning 3 vastajat annavad sõltuvalt valdkonnast nii positiivseid kui negatiivseid hinnanguid või jätavad mõnes kategoorias hinnangu andmata. Erinevat keeleoskuse taset kinnitab ka SA Innove (endine Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus) poolt väljastatud eesti keele tunnistus, mis on olemas 11-st koolijuhist kaheksal. Pooltel on olemas kesktaseme tunnistus, ülejäänutel kas algtase, kõrgtase, B1 või C1.

Üldjuhul peavad eesti keelest erineva emakeelega koolijuhid eesti keele õpet enda jaoks vajalikuks: 11-st vastajast 4 arvates on eesti keele õpe väga vajalik ja 5 arvates pigem vajalik. Ülejäänud 2 koolijuhti märkisid, et nende jaoks on eesti keele õpe pigem mittevajalik. Eesti keele oskuse praegune tase ja vajadus keeleõppe järele ei ole alati üheselt seotud. Näiteks, esineb nii selliseid juhuseid, kus oma keeleoskust väga heaks hindav vastaja peab eesti keele õpet väga vajalikuks, kui ka juhuseid, kus eesti keelt pigem halvasti valdav inimene enda hinnangul ei vaja täiendavat keeleõpet. Seega võib järeldada, et suhtumine keeleõppe vajadusse on lisaks keeleoskusele seotud ka muude näitajatega (nt inimese hoiakud).

1.2. Õpetajad

Nii koolijuhtide poolt antud hinnangud kui ka käesolevale uuringule vastanud õpetajate jaotus näitavad, et vene õppekeele rühmi õpetavatest pedagoogidest umbes 3/4 on eesti keelest erineva emakeelega. Kui vaadelda koolijuhtide (N=34) vastuseid, siis iga neljas ütles, et nende õppeasutuses on kõik õpetajad eesti keelest erineva emakeelega. Rohkem kui pooled hindasid muukeelsete õpetajate osakaaluks 3/4 ja ülejäänute arvates on neid neljandik kuni pool õpetajaskonnast.

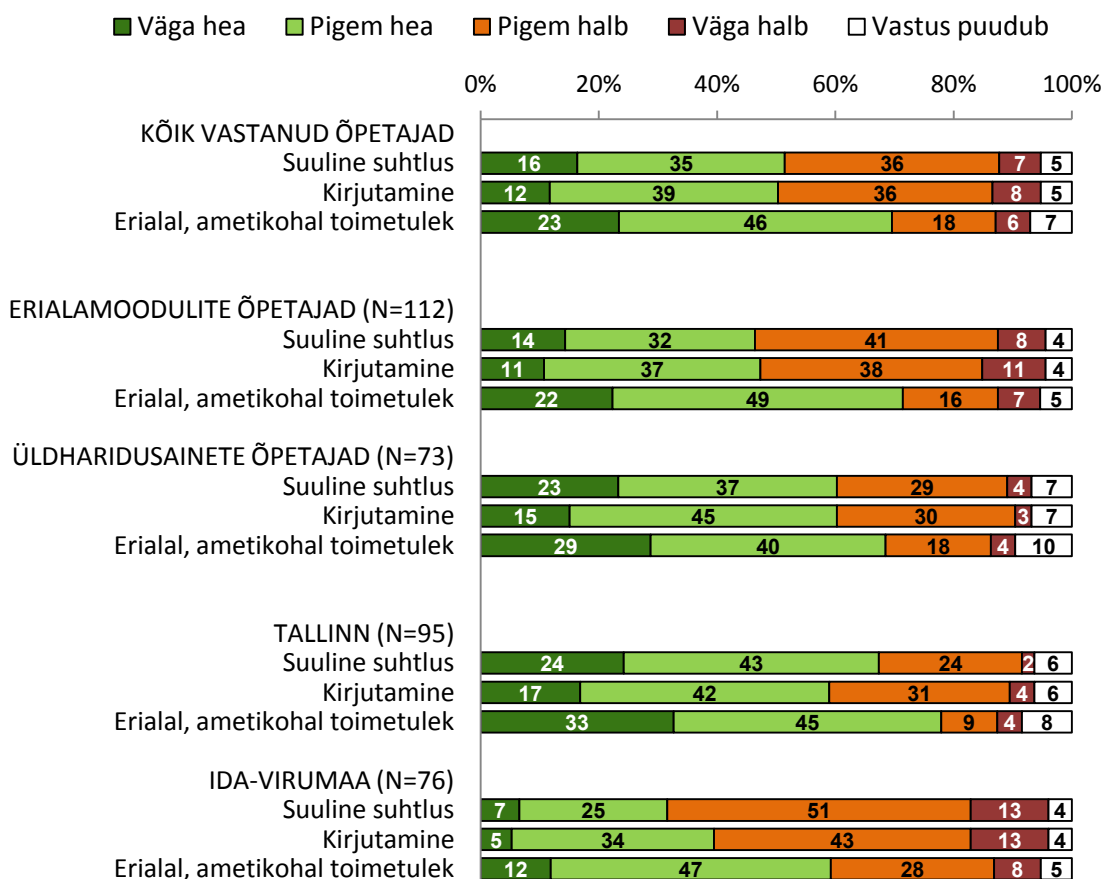
Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

1.2.1. Õpetajate eesti keele oskuse tase

Eesti keelest erineva emakeelega õpetajate keeleoskusest ülevaate saamisel on lähtutud nii õpetajate endi kui ka koolijuhtide hinnangutest.

Eesti keelest erineva emakeelega õpetajatest umbes poolte (50-51%) arvates on nende **suulise suhtluse ja kirjutamise oskuse tase** eesti keeles kas väga või pigem hea (Joonis 4)³. Halvaks hindab oma suulise suhtlemise ja kirjutamise oskust 43-44% vastajaist. Mis puudutab aga **erialal ja ametikohal toimetulekut**, siis siin hinnatakse oma keeleoskust märksa kõrgemalt – 70% õpetajatest leiab, et nende eesti keele oskuse tase võimaldab erialal/ametikohal hästi toime tulla. Väga või pigem halvaks peab eesti keele oskuse taset siinkohal ainult 23% õpetajatest.

Joonis 4. Milliseks Te hindate oma eesti keele oskuse taset? (N = 171 õpetajat, kelle emakeeleks ei ole eesti keel)

Taoline erinevus on tingitud ennekõike erialamoodulite õpetajate hinnangutest. Üldharidusainete (sh ka eesti keel) õpetajad hindavad oma suulise suhtluse ja kirjutamise taset erialamoodulite õpetajatest kõrgemalt ja selle võrra on valdkondade vahelised erinevused väiksemad. Seega võib uuringu tulemuste

³ Siin ja edaspidi on mitme alamgrupi (nt „väga hea“ ja „pigem hea“) näitajaid kokku liites võetud aluseks ümardamata andmed, sest see tagab andmete täpsema esitamise. Viimane võib aga tingida olukorra, kus kokku liidetud koondarv ja graafikul olevate täisarvuni ümardatud alamgruppide summa erinevad protsendi võrra.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegrühmades

põhjal järeldada, et paljudel erialamoodulite õpetajatel ei mõjuta eesti keeles rääkimise ja kirjutamise oskus oluliselt seda, kuidas nad oma praegusel ametikohal eesti keelega toime tulevad.

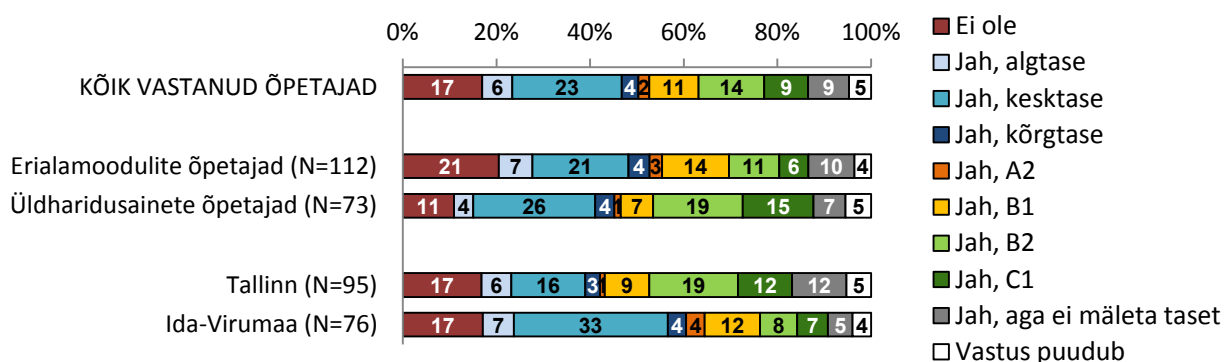
Eesti keele oskuse tasemele antavate hinnangute puhul ilmnevad väga suured piirkondlikud erinevused. Tallinna õpetajatest peab oma suulise suhtluse taset heaks 67%, kirjutamise taset 59% ja ametikohal toimetulekut 78%. Ida-Virumaal aga on vastavad näitajad mõnel puhul isegi kuni kaks korda madalamad: eesti keeles suuliselt suhtlemise oskust peab heaks ainult 32%, kirjutamise oskust 39% ja ametikohal tuleb praeguse eesti keele oskuse tasemega toime 59% vastajatest.

Joonis 5 annab ülevaate, kui paljudel eesti keelest erineva emakeelega õpetajatel on olemas SA Innove või Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatud eesti keele tunnistus ning millise keeletaseme kohta see väljastati. **Eesti keele tunnistus on olemas umbes 4/5 õpetajatest (78%).** Kõige enam on vastajate hulgas kesktaseme tunnistuse omanikke (23%), sellele järgnevad B2 ja B1 tasemed (vastavalt 14 ja 11 protsenti).

Üldharidusainete õpetajate mõnevõrra kõrgem eesti keele oskuse tase, mis ilmnes õpetajate endi hinnangutest, leiab kinnitust ka keeletunnistuse olemasolu ja taseme põhjal. Erialamoodulite õpetajate seas on üldharidusega võrreldes rohkem neid, kel puudub eesti keele tunnistus või kellele see on väljastatud madalama keeletaseme kohta (algtase, A2 või B1).

Piirkondlikult analüüsides hakkab silma, et Ida-Virumaal domineerivad kesktaseme eesti keele tunnistusega õpetajad ning Tallinnas on omakorda rohkem B2 ja C1 tasemetunnistuse omanikke. Antud asjaolu on üheltpoolt seotud tallinlaste parema keeleoskusega, aga teisalt ka õpetajate erineva vanusega. Ida-Virumaa õpetajate seas on palju 50-ndates eluaastates vastajaid, kes on saanud oma eesti keele tunnistuse nn vana süsteemi alusel, mis eristas 3 erinevat keeletaset.

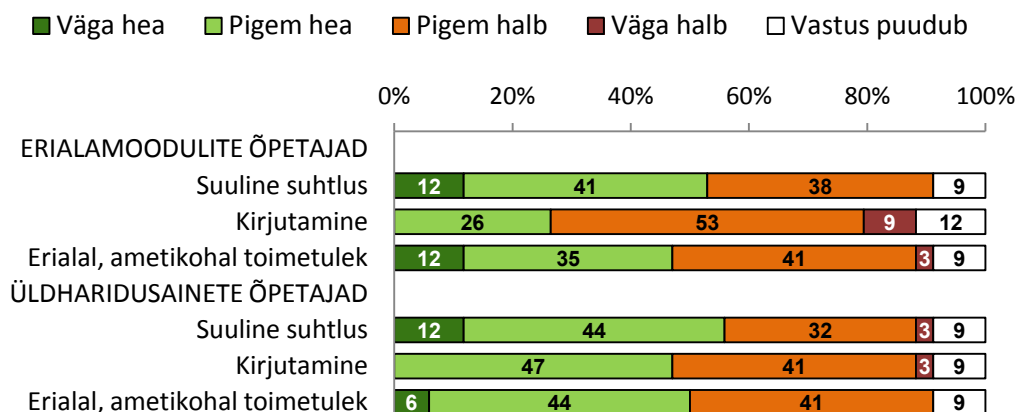
Joonis 5. Kas Teil on olemas Sihtasutuse Innove (endine Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus) poolt väljastatud eesti keele tunnistus? (N = 171 õpetajat, kelle emakeeleks ei ole eesti keel)

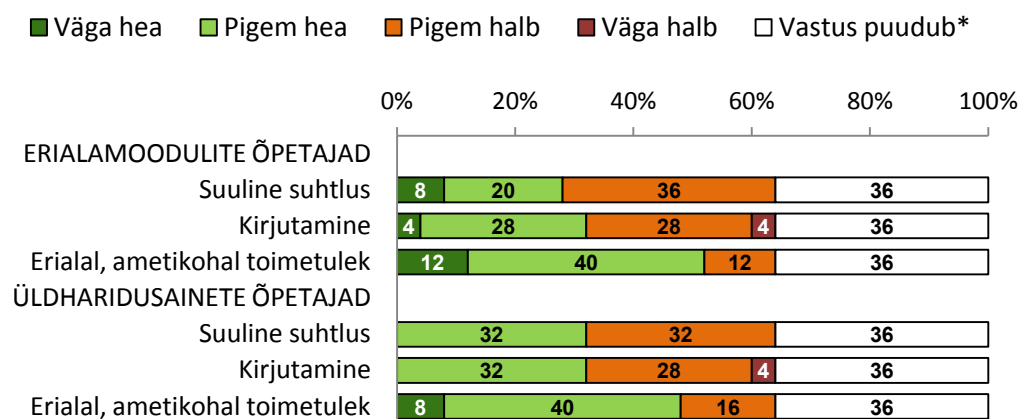
Õpetajate eesti keele oskuse taset paluti hinnata ka koolijuhtidel (Joonis 6) ja eesti keele õpetajatel (Joonis 7). Koolijuhid hindavad erialamoodulite ja üldharidusainete õpetajate suulise suhtluse ja ametikohal toimetuleku taset küllaltki sarnaselt, aga eesti keeles kirjutamise oskust peetakse üldharidusainete õpetajatel paremaks. Eesti keele õpetajad seevastu on õpetajate üldhinnanguga samal meelel – erialal ja ametikohal toimetulek on eesti keeles parem kui suulise suhtluse ja kirjutamise tase.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Joonis 6. Palun hinnake oma õppeasutuse eesti keelest erineva emakeelega erialamoodulite/üldharidusainete õpetajate eesti keele oskuse taset. (N = 34 koolijuhti)

Joonis 7. Palun hinnake oma õppeasutuse eesti keelest erineva emakeelega erialamoodulite/üldharidusainete õpetajate eesti keele oskuse taset. (N = 25 eesti keele õpetajat)

* Mitmed eesti keelt emakeelena rääkivad eesti keele õpetajad jätsid neile küsimustele vastamata, sest ankeedis eelnes küsimustele selgitus: „Järgmised kaks küsimust puudutavad eesti keelest erineva emakeelega õpetajaid, kes õpetavad Teie õppeasutuses vene õppekeele rühmi“. Tegemist oli juhendi valesti mõistmisega, mida paraku tuleb isetäidetavate ankeetide puhul ette. Tulemusi vaadeldes peab arvestama, et sisulise vastuse andjaid on väga vähe (N=16) ja iga vastaja osakaal üldhinnangus on seetõttu suur.

1.2.2. Õpetajate osalemine eesti keele õppes

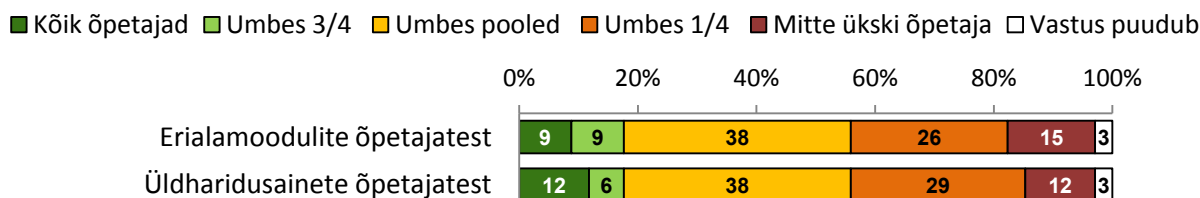
Eesti keelest erineva emakeelega õpetajatest (N=171) **veidi enam kui pooled (54%) on osalenud viimase 2 õppeaasta jooksul eesti keele õppes**. Ida-Virumaal on antud näitaja märksa kõrgem kui Tallinnas (vastavalt 63% ja 46%). Siinkohal esineb ka seos keeleoskusega – oma eesti keele oskuse taset halvaks hindavad õpetajad on ülejäänutest suurema tõenäosusega osalenud viimase 2 õppeaasta jooksul keeleõppes. Erialamooduleid õpetavate vastajate puhul ilmnes uuringust, et kõige enam on keeleõppes osalenud teeninduse valdkonna erialasid õpetavad pedagoogid.

Koolijuhtidel paluti samuti hinnata, kui paljud nende õppeasutuse eesti keelest erineva emakeelega õpetajatest on viimase 2 õppeaasta jooksul eesti keele õppes osalenud. Kõige sagedasem on vastus, et keeleõppes on osalenud umbes pooled õpetajad (Joonis 8). 1/5 juhtudest on keeleõppes osalenud

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegruppides

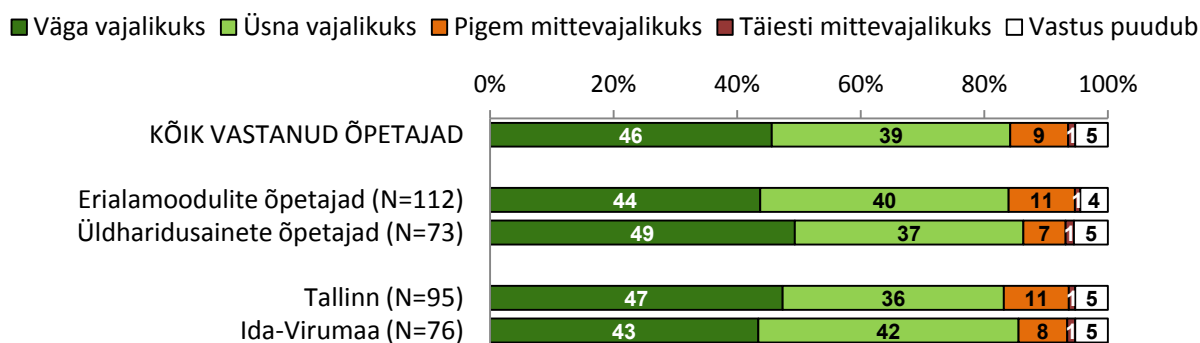
rohkem kui pooled ning 2/5 juhtudest vähem kui pooled õpetajad. Erialamoodulite õpetajate ja üldharidusainete õpetajate keeleõppes osalemise aktiivsus tundub olevat väga sarnane.

Joonis 8. Kui paljud Teie õppeasutuse eesti keelest erineva emakeelega õpetajatest on viimase 2 õppeaasta jooksul eesti keele õppes osalenud? (N = 34 koolijuhti)

Lisaks keeleõppes osalemise kaardistamisele paluti õpetajatel ka hinnata, kui vajalikuks nad enda jaoks eesti keele õpet peavad. Eesti keelest erineva emakeelega **õpetajad peavad eesti keele õpet enda jaoks vajalikuks** – peaaegu poolte (46%) hinnangul on keeleõpe neile väga vajalik ja veel 39% arvates üsna vajalik (Joonis 9). Täiesti või pigem mittevajalik on eesti keele õpe umbes iga kümnenda vastaja hinnangul. Antud küsimuses on kitsamate sihtgruppide vahelised erinevused küllaltki väikesed – see kehtib nii erialamoodulite ja üldharidusainete õpetajate võrdluse kui Ida-Virumaa ja Tallinna vastajate hinnangute kohta. Oma eesti keele oskuse taset halvaks hindavad vastajad peavad keeleõpet ülejäänutest mõnevõrra sagedamini väga vajalikuks, aga siingi ei ole hinnangute erinevused väga suured.

Joonis 9. Kui vajalikuks Te enda jaoks eesti keele õpet peate? (N = 171 õpetajat, kelle emakeeleks ei ole eesti keel)

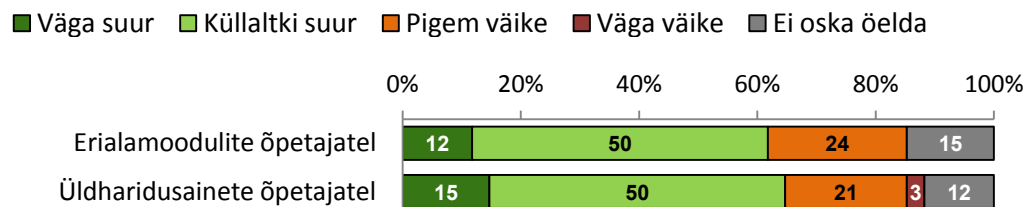
Enda jaoks eesti keele õpet vajalikuks pidavad õpetajad (N=144) põhjendavad taolist arvamust valdavalt sellega, et **keeleoskus on vajalik koolis/tööl** (33% vastanuist mainis seda ühe põhjendusena) ning **tegemist on riigikeelega, mida peab Eestis elades oskama** (24%). Lisaks leiab 15% vastajaist, et eesti keelt läheb vaja suhtlemiseks. Harvemini põhjendatakse eesti keele õppimise vajadust enesearendamise või eesti keele rääkimise soovi, praeguse vähese keeleoskuse ja muude teguritega. Neljandik keeleõpet vajalikuks pidavatest õpetajatest jättis oma arvamuse põhjendamata.

Eesti keele õpet mittevajalikuks pidavaid vastajaid on liialt vähe (N=18), et nende vastuste põhjal mingeid üldistusi teha. Keeleõpet ei pea vajalikuks need õpetajad, kes valdavad enda hinnangul eesti keelt juba piisavalt või kel ei lähe eesti keelt vaja.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Koolijuhtide hinnangul on eesti keelest erineva emakeelega **õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu pigem suur kui väike** (Joonis 10). Nii erialamoodulite kui üldharidusainete õpetajate puhul leiab peaaegu 2/3 koolijuhtidest, et õpetajatel on väga või küllaltki suur huvi eesti keelt õppida. Väikseks hindab õpetajate huvi iga neljas vastaja ning ülejäänud ei oska hinnangut anda.

Joonis 10. Milline on Teie hinnangul eesti keelest erineva emakeelega õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu? (N = 34 koolijuhti)

2/3 uuringus osalenud koolijuhtidest on arvamusel, et nende **õppeasutus plaanib järgneva 2 õppeaasta jooksul korraldada eesti keelest erineva emakeelega õpetajatele eesti keele õpet**. Seda plaanitakse teha kõigi Ida-Virumaa kutseõppeasutuste esindajate sõnul. Need Tallinna koolide esindajad, kel ei ole plaanis õpetajatele keeleõpet korraldada (N=10), põhjendavad taolist otsust peamiselt sellega, et puuduvad head eesti keele koolitajad, õppeasutusel ei ole rahalisi vahendeid, õpetajate eesti keele oskus on juba piisav või eesti keele õppimine on iga õpetaja enda ülesanne. Lisaks tuuakse põhjendustena veel välja, et varasemad koolitused ei ole andnud tulemusi, õpetajatel ei ole huvi eesti keele õppimise vastu, puudub teave eest keele õppe võimalustest, keeleõpet on juba varem korraldatud, koolitusi on palju ja õppeasutuses ei pea neid korraldama ning õpetajad on keeleõppe jaoks liiga vanad.

1.3. Õpilased

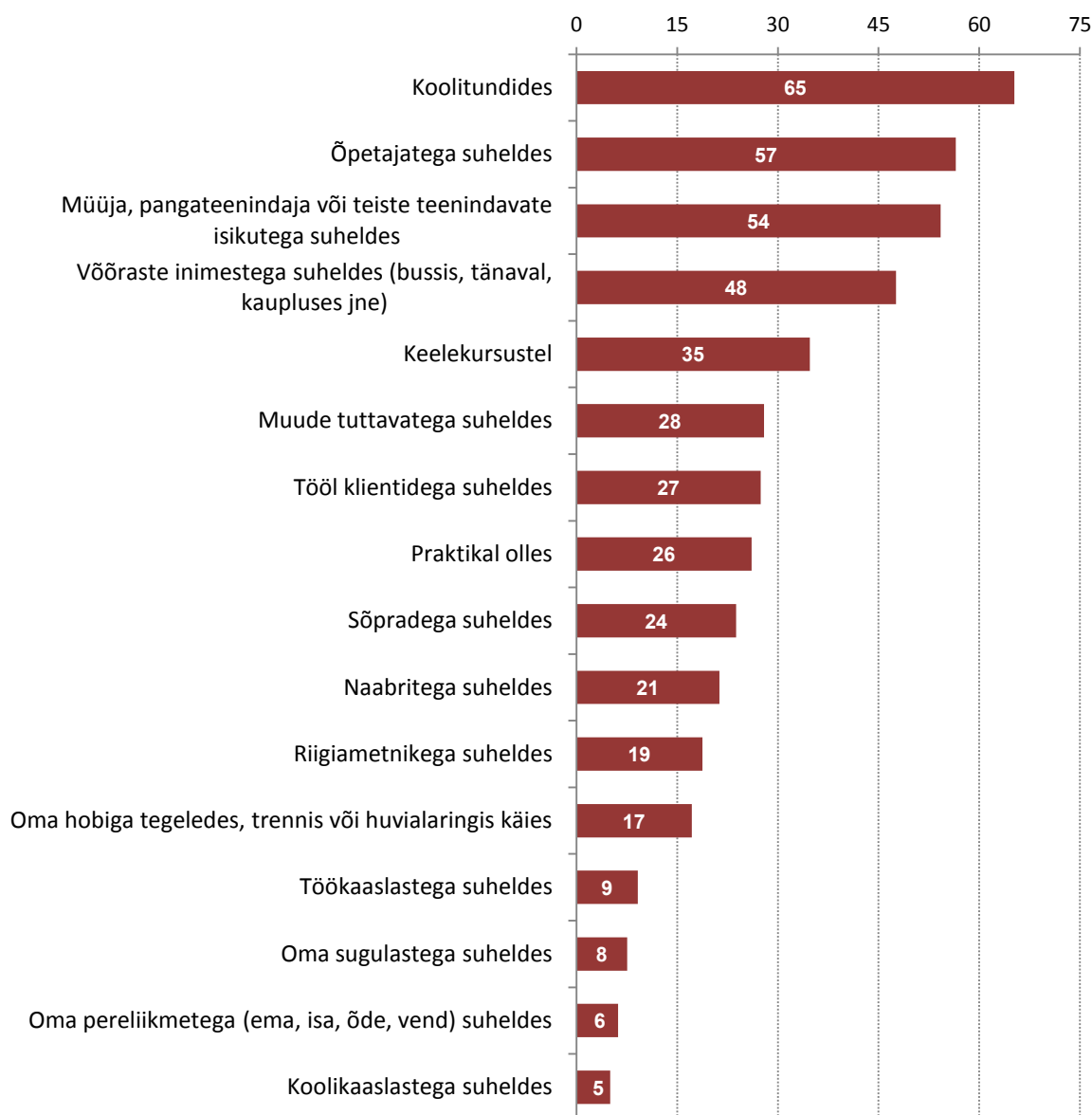
Valdav osa (97%) kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmade õppuritest, kes käesolevas uuringus osales, räägib emakeelena vene keelt. Aruande peatükk 1.3. annab ülevaate, kus õpilased eesti keelega kokku puutuvad, milline on nende eesti keele oskuse tase (nii nende endi kui pedagoogide hinnangul) ning kuivõrd vajalikuks eesti keele oskust peetakse.

1.3.1. Õpilaste kokkupuuted eesti keelega

Uuringus osalenud õpilastel paluti etteantud loetelus ära märkida, millistes situatsioonides nad on eesti keelega kokku puutunud. Peamiselt on õpilased eesti keelega kokku puutunud **koolitundides** (65%), **õpetajatega suheldes** (57%), **müüja, pangateenindaja või teiste teenindavate isikutega suheldes** (54%) ja **võõraste inimestega bussis, tänaval, kaupluses vm suheldes** (48%) (Joonis 11). Iga kolmas õpilane on eesti keelega kokku puutunud keelekursustel (35%), iga neljas aga tööl klientidega suheldes (27%) või praktiliselt olles (26%). Uuringu tulemustest ilmneb selgelt, et enamikul vene õppekeele rühmade õpilastel ei ole eestikeelseid sõpru ega tuttavaid, kellelega oleks põhjust eesti keeles suhelda.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Joonis 11. Millistes situatsioonides Te olete eesti keelega kokku puutunud? (%; N = 437 õpilast)

*Kuna iga vastaja võis anda mitu vastust, siis võib protsentide summa olla 100-st suurem.

Kui tulemusi piirkondlikult vaadelda, siis koolitundides on Ida-Virumaa vastajad eesti keelega rohkem kokku puutunud kui Tallinna õppurid (vastavalt 71% ja 58%). Kõikides teistes valdkondades on olukord aga vastupidine. Antud erinevus tuleb eriti tugevalt esile selliste olukordade puhul nagu võõraste inimeste, teenindajate ja naabritega suhtlemine, aga ka paljudes teistes suhtlussituatsioonides.

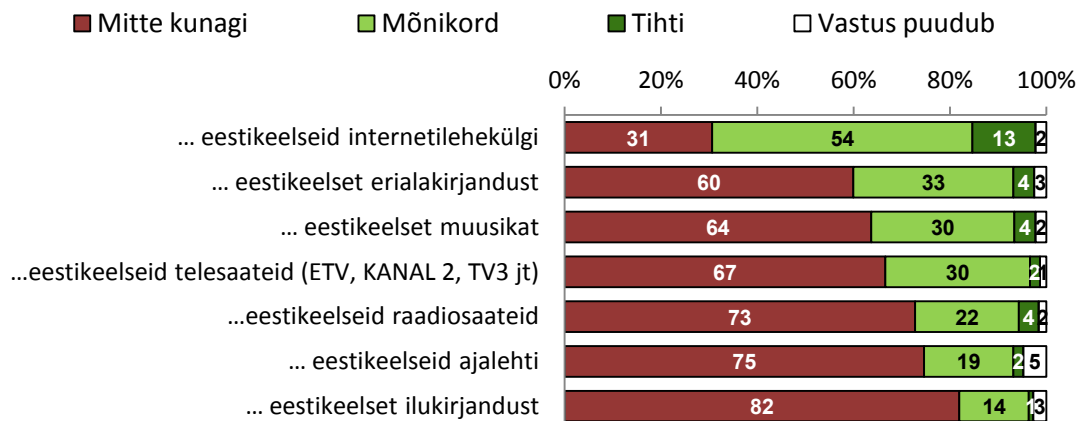
Õppekavarühmade võrdluses on koolitundides eesti keelega keskmisest rohkem kokku puutunud teeninduse ning humanitaaria ja kunsti valdkonda kuuluvate erialade õpilased (76-77%), kõige vähem aga tehnika, tootmise ja ehituse õppekavarühmades õppijad (57%).

Kui vaadelda vahetu suhtlemise kõrval ka erinevaid kirjalikke ning audio-visuaalseid kanaleid, siis **kõige enam puututakse eesti keelega kokku internetilehekülgi külastades** – 2/3 vene õppekeele rühmade õpilastest käib vähemalt mõnikord eestikeelsetel veebilehtedel (Joonis 12). Teisi kokkupuuteid esineb märksa vähesematel: umbes iga kolmas õpilane loeb eestikeelset erialakirjandust, kuulab eestikeelsest

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegruppides

muusikat ja vaatab eestikeelseid telesaateid, iga neljas kuulab eestikeelseid raadiosaateid ning iga viies loeb eestikeelseid ajalehti. Kõige vähem on kutsekeskharidust omandavatel õppuritel kokkupuuteid eestikeelse ilukirjandusega (15%). Tallinna õppurid puutuvad eestikeelsete allikatega sagedamini kokku kui Ida-Virumaa kutseõppeasutuste vastajad.

Joonis 12. Kui sageli Te loete/kuulate/vaatate...? (N = 437 õpilast)

Õppekavarühmade lõikes on kõige aktiivsemad eestikeelsete allikate kasutajad loodus- ja täppisteaduseid, täpsemalt arvutiteadusi õppivad vastajad – 78% neist loeb vähemalt mõnikord eestikeelseid internetilehekülgi ja 48% eestikeelset erialakirjandust. Sagedasemad eestikeelsete allikate kasutajad on ka teeninduse õppekavarühmades õppivad vastajad. Huvitav on aga asjaolu, et uuringu tulemuste põhjal on eesti keelega kõige vähem kokkupuuteid humanitaaria ja kunsti õppekavarühmade (sh audiovisuaalne ja muu meedia) vastajatel.

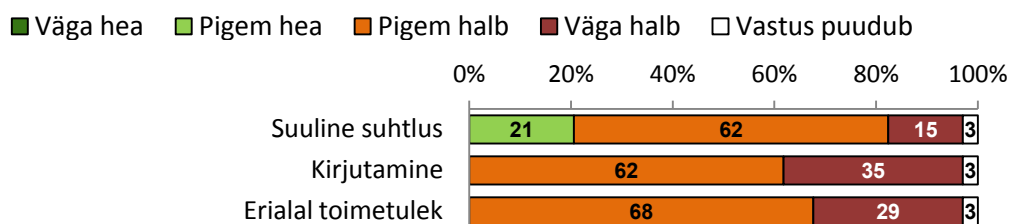
1.3.2. Õpilaste eesti keele oskuse tase kutseõppeasutusse õppima asumisel

Saamaks ülevaadet kutseõppeasutusse suunduvate õpilaste keeleoskusest, paluti koolijuhtidel ja õpetajatel hinnata vene õppekeelegruppide õpilaste eesti keele oskuse taset kutseõppeasutusse õppima asumisel.

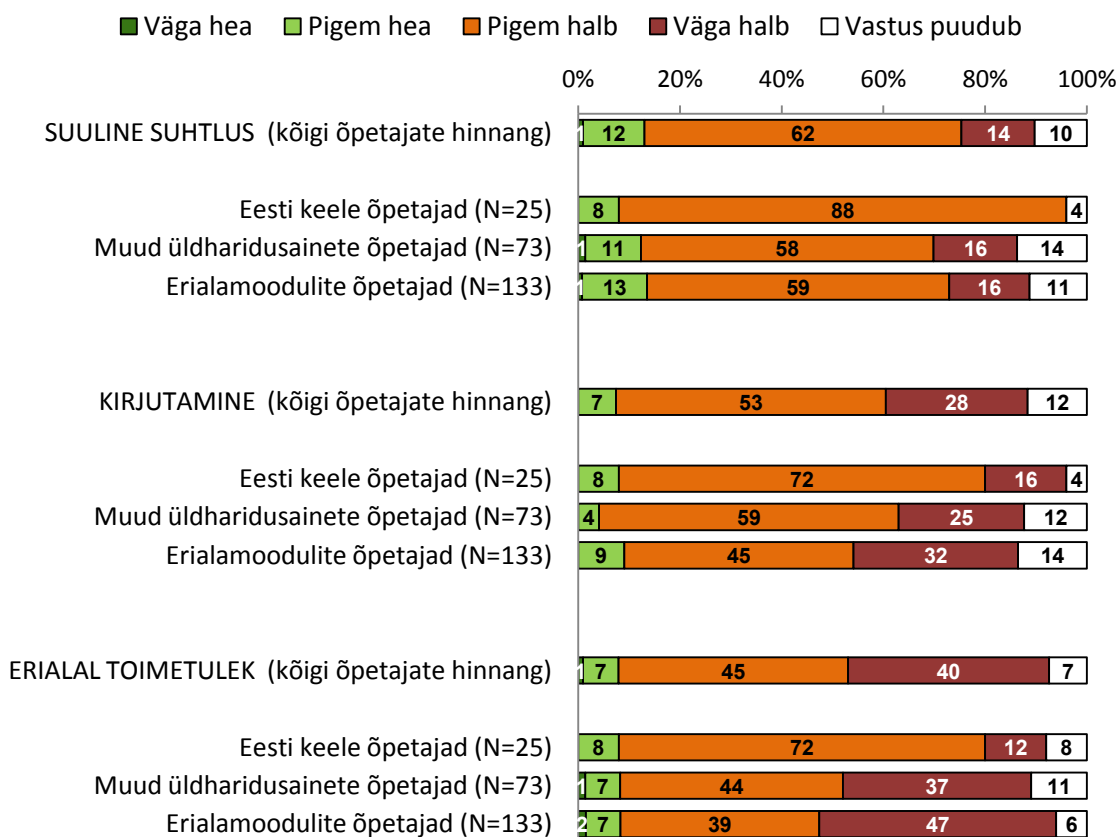
Nii koolijuhid kui õpetajad peavad kutseõppeasutusse õppima asuvate vene õppekeelegruppide õpilaste eesti keele oskuse taset üldjuhul halvaks (Joonis 13; Joonis 14). Kõige paremal arvamusel ollakse õpilaste suulise suhtluse oskusest, aga selleski valdkonnas peab eesti keele oskuse taset heaks ainult viiendik uuringus osalenud koolijuhtidest ja 13% õpetajatest. Õpetajate hinnangutest hakkab silma, et kõige enam jääb keeleoskusest puudu erialal toimetulekuks – koguni 40% õpetajatest arvab, et õpilaste eesti keeles oskuse tase erialal toimetulekuks on väga halb. Kõige kriitilisemad on siinkohal just erialamoodulite õpetajad. Ida-Virumaa õpetajad hindavad õpilaste keeletaset suulises suhtluses ja erialal toimetulekuks märksa madalamalt kui Tallinna õpetajad. Eesti keeles kirjutamise oskusele antud hinnangutes on piirkondlikud erinevused väiksemad, aga siingi peetakse Tallinna koolide õpilaste keeletaset paremaks.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelele rühmades

Joonis 13. Milline on kutseõppeasutusse õppima asumisel vene õppekeelele õpilaste keskmine eesti keele oskuse tase? (N = 34 koolijuhti)

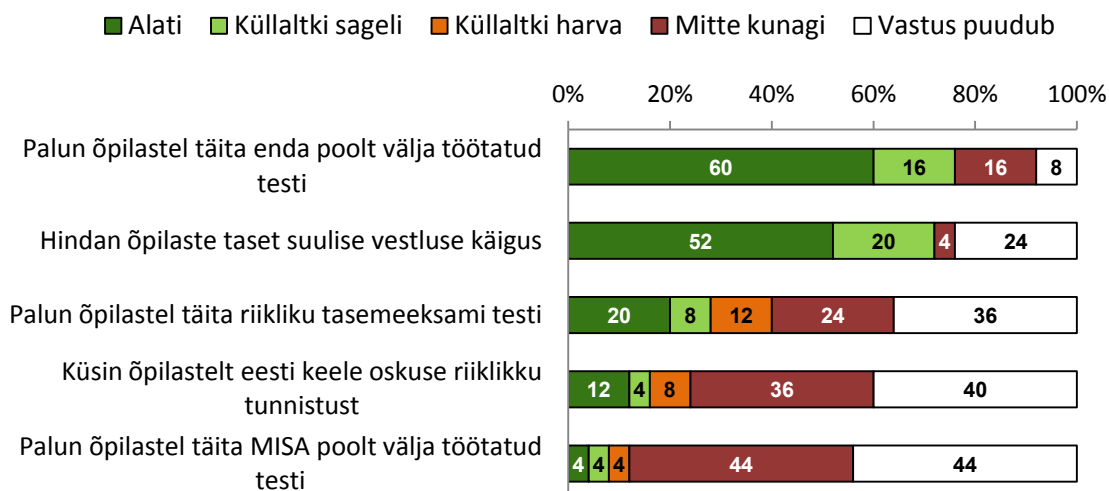
Joonis 14. Milline on kutseõppeasutusse õppima asumisel vene õppekeelele õpilaste keskmine eesti keele oskuse tase? (N = 215 õpetajat)

Kutsekeskhariduse vene õppekeelele rühmadesse **õppima asuvate õpilaste eesti keele oskuse taseme hindamiseks kasutatakse valdavalt kutseõppeasutuses kohapeal välja töötatud teste ja suulist vestlust**. Uuringus osalenud eesti keele õpetajatest rohkem kui pooled kasutavad enda sõnul alati õpilaste keeleoskuse hindamiseks ise välja töötatud testi ja suulist vestlust ([Joonis 15](#)). Riikliku tasemeeksami testi tegemist või riikliku keeletunnistuse küsimist esineb märksa harvemini. MISA poolt välja töötatud eesti keele teste on kasutanud ainult mõned üksikud uuringus osalenud keeleõpetajad. Kuna paljud õpetajad ei vastanud kõikide meetodite kohta, siis ei ole võimalik tulemuste põhjal väga kindlaid järeldusi teha. Eeldatavasti jäeti üldjuhul siiski vastamata nende meetodite kohta, mida keeletaseme hindamisel ei kasutata.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegruppides

Joonis 15. Mil viisil Te hindate vene õppekeelegruppide õpilaste eesti keele oskuse taset õppima asumisel?
(N = 25 eesti keele õpetajat)

Huvitav on siinkohal asjaolu, et kõik uuringus osalenud eesti keele õpetajad kasutavad enda sõnul vähemalt mingit meetodit õpilaste keeleoskuse taseme hindamiseks, aga koguni 2/5 koolijuhtidest väitis, et nende õppeasutuses ei hinnata õppima asuvate õpilaste eesti keele oskuse taset. Taoline erinevus võib olla tingitud asjaolust, et koolijuhid ei puutu eesti keele õppega nii vahetult kokku ja ei ole teadlikud, kuidas õpetajad õpilaste keeletaset hindavad. Ülejäänud koolijuhid aga on õpetajatega samal arvamusel – peamiselt hinnatakse õpilaste keeletaset suulise vestluse käigus või palutakse õpilastel täita õpetajate poolt välja töötatud testi.

1.3.3. Õpilaste praegune eesti keele oskuse tase

Õpilastel paluti anda hinnang oma praegusele eesti keele oskuse tasemele ja selle muutumisele alates kutseõppeasutusse astumisest. Kuigi rohkem kui pooled õpilased peavad oma eesti keele oskuse taset halvaks, on üldpilt pedagoogide hinnangutega võrreldes märksa positiivsem (Joonis 16). **Suulises suhtluses peab oma eesti keele oskuse taset väga või pigem heaks 42%, erialal toimetulekuks 38% ja kirjutamisel 36% õppuritest.** Tallinna õppurid annavad kõikides valdkondades oma keeleoskusele keskmiselt kõrgemaid hinnanguid kui Ida-Virumaa vastajad.

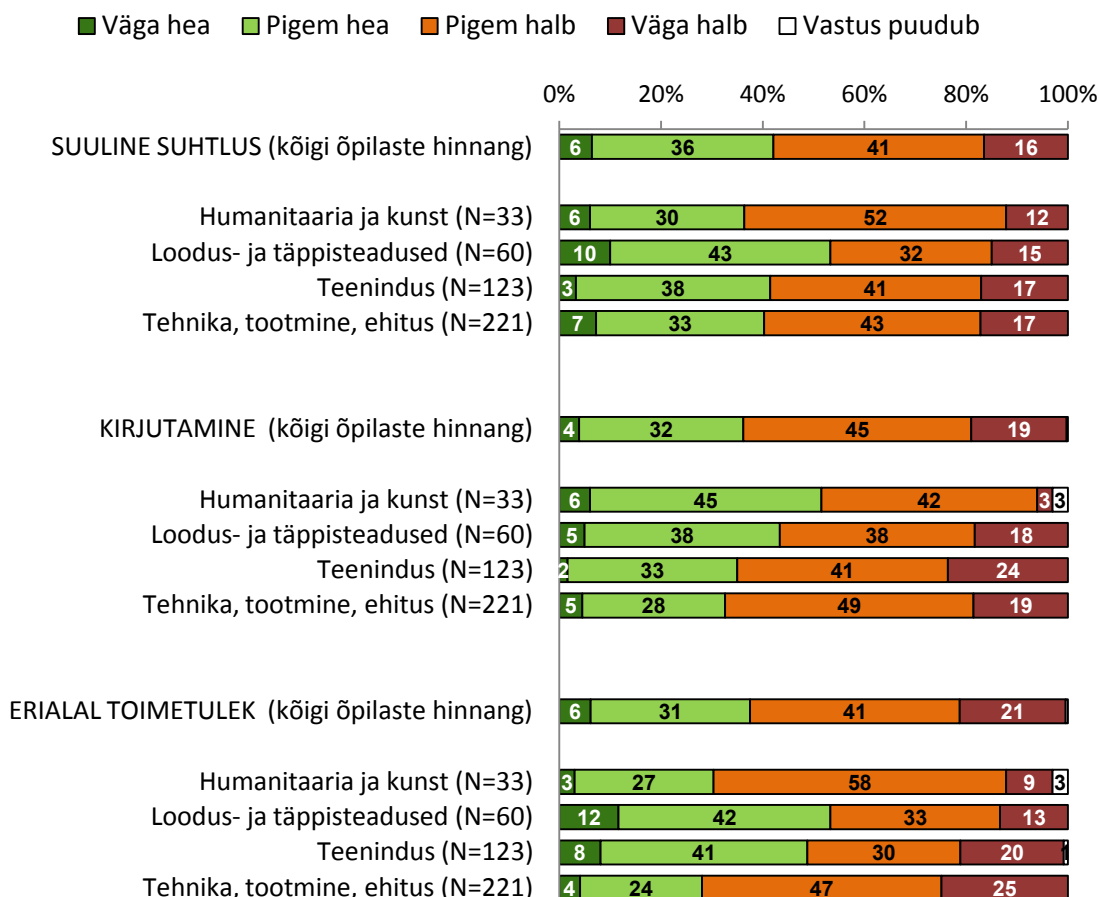
Õppekavarühmi võrreldes hindavad oma eesti keele oskust kõige madalamalt tehnika, tootmise ja ehituse õppekavarühma alla kuuluvad vastajad, kõige kõrgemalt aga loodus- ja täppisteaduseid omandavad õppurid. Loodus- ja täppisteadusi esindavad vastajad paistavad kõrgete hinnangutega silma ennekõike suulise suhtluse ja erialal toimetuleku vallas. Humanitaaria ja kunsti õppekavarühmas peetakse oma kõige tugevamaks küljeks eesti keeles kirjutamise oskust, teenindusvaldkonnas aga erialal toimetulekut.

43% uuringus osalenud kutseõppuritest on arvamusel, et nende eesti keele oskus on pärast kutseõppeasutusse õppima asumist paremaks muutunud (Joonis 17). Umbes pooled (48%) leiavad, et eesti keele oskus on jäänud samale tasemele, ning 8% vastanuid hindab oma keeleoskust varasemast halvemaks. Loodus- ja täppisteadusi omandavad vastajad on õpingute vältel täheldanud eesti keele oskuse paremaks muutumist kõige enam (52% juhtudest), humanitaaria ja kunsti õppekavarühmades

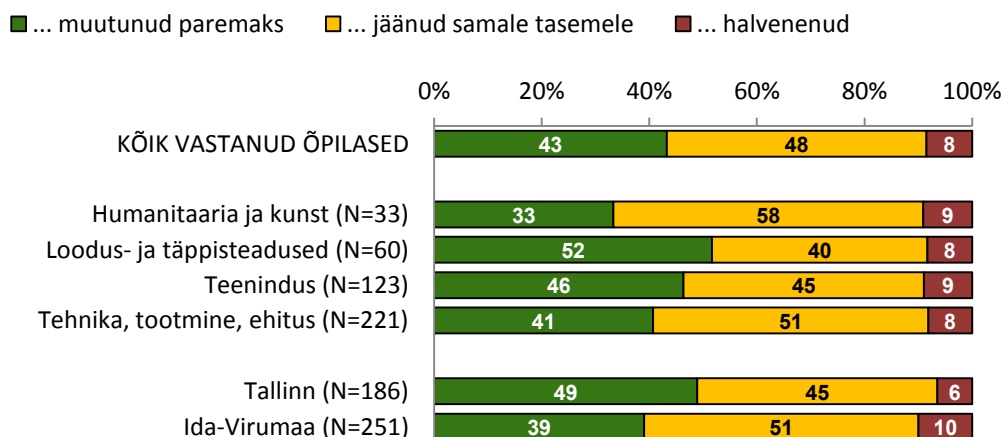
Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

õppijad aga kõige vähem (33%). Piirkondlikke erinevusi vaadeldes ilmneb, et Tallinna kutsekoolide õppuritel on õpingute ajal keeleoskus sagedamini paranenud kui Ida-Virumaa õppuritel (vastavalt 49% ja 39% vastajatel).

Joonis 16. Milliseks Te hindate oma eesti keele oskuse taset? (N = 437 õpilast)

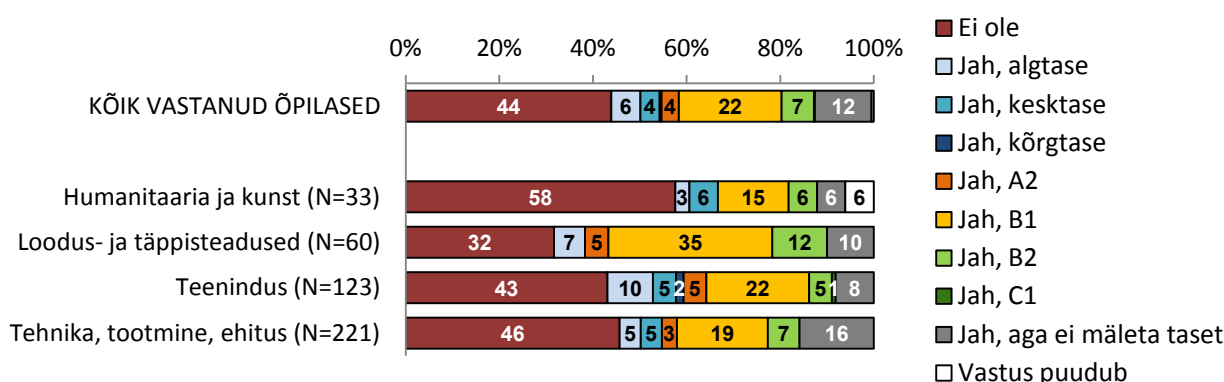
Joonis 17. Kas Teie eesti keele oskus on kutseõppeasutusse astumisest alates ...? (N = 437 õpilast)

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegruuhades

Enam kui pooltel õpilastel (56%) on olemas Sihtasutuse Innove (endine Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus) poolt väljastatud eesti keele tunnistus (Joonis 18). Ülekaalukalt kõige levinum on B1 taseme tunnistus (22%). Üle kümnendiku õpilastest vastas, et neil on ametlik eesti keele tunnistus küll olemas, aga täpset taset nad ei oska nimetada. Tasemetunnistust omavate õpilaste osakaal on kõige kõrgem (68%) loodus- ja täppisteaduste õppekavarühmades. Kõige vähem (36%) aga on tasemetunnistuse omanikke humanitaaria ja kunsti õppekavarühmades õppivate vastajate hulgas. Tallinna vastajatest on eesti keele tunnistus olemas 63 protsendil, Ida-Virumaa vastajatest aga ainult pooltel (50%).

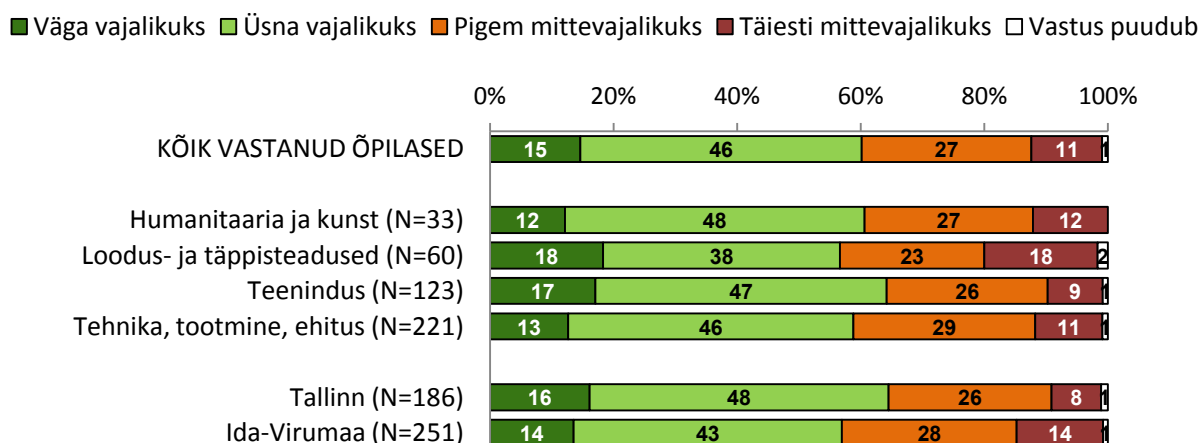
Joonis 18. Kas Teil on olemas Sihtasutuse Innove (endine Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus) poolt väljastatud eesti keele tunnistus? (N = 437 õpilast)

1.3.4. Eesti keele oskuse vajalikkus õpilaste jaoks

Eesti keele õpet peab enda jaoks vajalikuks 60% uuringus osalenud kutsekooli õpilastest (Joonis 19). Õppekavarühmade ja piirkondade lõikes on erinevused küllaltki väikesed. Teenindust õppivad vastajad peavad eesti keele õpet ülejäänutega võrreldes veidi sagedamini vajalikuks (64% arvates väga või pigem vajalik). Tallinna õppurite seas on eesti keele õpet vajalikuks pidavaid vastajaid 65% ja Ida-Virumaal 57%.

Joonis 19. Kui vajalikuks Te enda jaoks eesti keele õpet peate? (N = 437 õpilast)

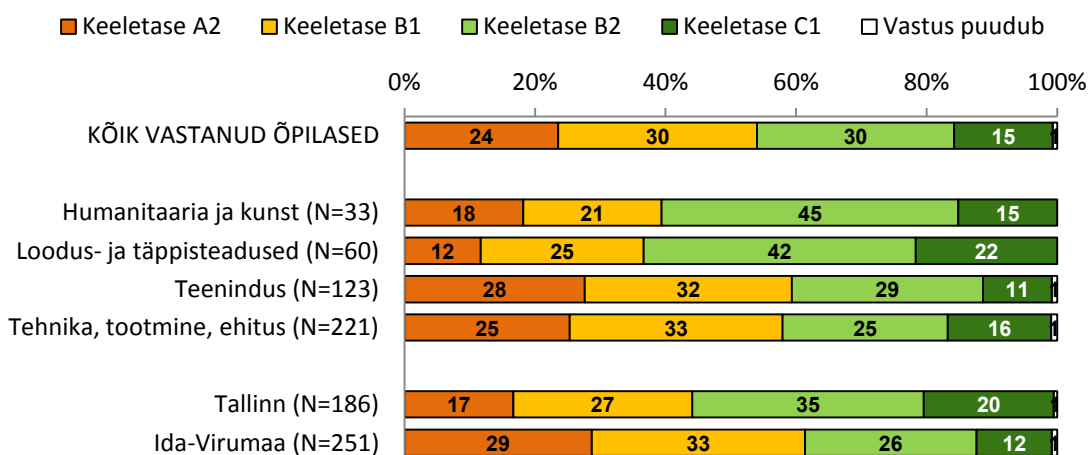
Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegruppides

Lähtuvalt eelmise küsimuse vastusest paluti õpilastel oma sõnadega põhjendada, miks nad peavad või ei pea eesti keele õpet enda jaoks vajalikuks. **Eesti keele õpet peetakse vajalikuks** ennekõike seetõttu, et tegemist on riigikeelega, mida peab Eestis oskama (40% eesti keele õpet vajalikuks pidavatest vastajatest nimetas seda ühe põhjusena), ja eesti keele oskust on vaja töötamiseks või parema töö leidmiseks (28%). Lisaks läheb õpilastel eesti keelt vaja ka igapäevases suhtlemises, õpingute jätkamiseks ja muudel põhjustel (nt kodakondsuse saamiseks).

Eesti keele õpet ei peeta vajalikuks eelkõige siis, kui seda ei seostata oma tulevikuga, näiteks on plaanis Eestist lahkuda (45% eesti keele õpet mittevajalikuks pidavatest vastajatest nimetas seda ühe põhjusena). Eesti keele õppimine ei tundu õpilastele vajalik ka siis, kui neil ei ole seda suhtlemiseks vaja, sest suheldakse ainult vene keeles ja ei suhelda eestlastega (17%). Lisaks leitakse aeg-ajalt, et inglise või muude keelte oskus on eesti keelest tähtsam (8%). Harvemini mainitakse ka muid asjaolusid (nt praegune eesti keele oskuse tase on piisav, eesti keele õpe peab olema vabatahtlik jne).

Lisaks üldisele keeleõppe vajadusele paluti igal õpilasel ka hinnata, millisel tasemel eesti keele oskus on tema jaoks vajalik. **Valdavalt peavad õpilased enda jaoks vajalikuks kas B1 või B2 keeletaseme omandamist** – neid mõlemaid eesti keele tasemeid mainis 30% uuringus osalenud õpilastest (Joonis 20). Kõige madalama ehk A2 keeletasemega on valmis leppima iga neljas kutseõppur (24%). Kõige kõrgemat ehk C1 keeletaset aga peab enda jaoks vajalikuks 15% vastanuist. Tallinnas elavad kutseõppurid peavad vajalikuks kõrgemat eesti keele taset kui Ida-Virumaa vastajad. Õppekavarühmade lõikes eristuvad humanitaaria ja kunst ning loodus- ja täppisteadused, kus õpilased leiavad keskmisest sagedamini, et neil oleks vaja kõrgemat eesti keele taset (kas B2 või C1).

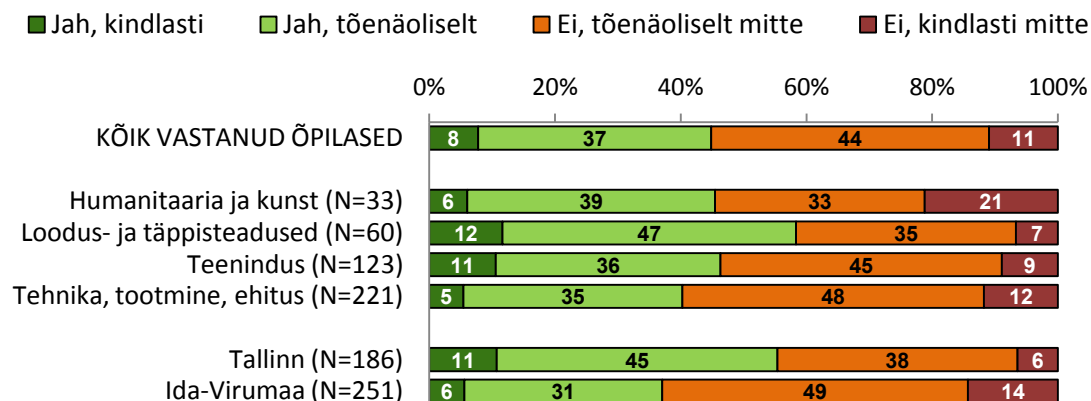
Joonis 20. Millisel tasemel eesti keele oskust Te enda jaoks vajalikuks peate? (N = 437 õpilast)

Vähem kui pooled õpilased (45%) arvavad, et neil on kutseõppeasutust lõpetades olemas vajalikul tasemel eesti keele oskus (Joonis 21). Kõige positiivsemal arvamusel on selles küsimuses loodus- ja täppisteaduste õppekavarühmas õppijad, kellest 58% arvab, et saavad kutsekoolist vajalikul tasemel eesti keele oskuse. Tehnika, tootmise ja ehituse erialadel on sama meelt vaid 40% vastajatest. Sarnaselt eelnevatele küsimustele on Tallinna vastajad siingi positiivsemalt meelestatud – vajalikul tasemel eesti keele oskuse omandamisse usub 55% Tallinna ja 37% Ida-Virumaa õppuritest.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Joonis 21. Mis Te arvate, kas Teil on kutseõppeasutust lõpetades olemas vajalikul tasemel eesti keele oskus? (N = 437 õpilast)

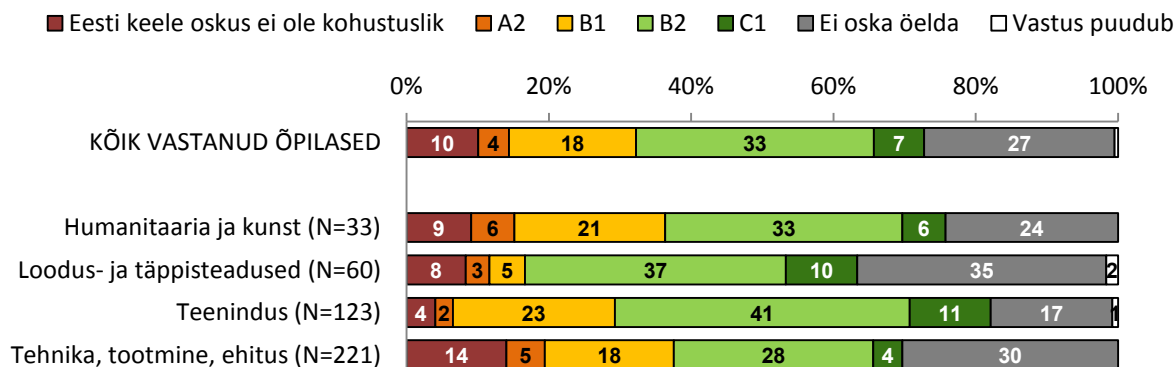

Õpilaste teadlikkusest ülevaate saamiseks küsiti neilt, kas nad teavad, **mis tasemel eesti keele oskus on nõutav, et õpitaval erialal töötada**. Antud küsimuses ei ole ühest õiget vastust, sest sõltuvalt konkreetsest erialast võivad olla mõnevõrra erinevad nõuded, mis tasemel kutsekeskhariduse lõpetaja peab eesti keelt oskama ning millised on kutsestandardist tulenevad keelenõuded erialal töötamiseks. Üldine nõue kutsekeskhariduse lõpetamiseks on eesti keele teise keelena riigieksami sooritamine. Eesti keele kui teise keele riigieksam kontrollib kirjutamis-, kuulamis-, lugemis- ja rääkimisoskust ning keelepädevust. Riigieksam toetub õppekavale ja Euroopa keeleõppe raamdokumendile ning vastab ligilähedaselt Euroopa Nõukogu keeleoskustasemetes süsteemi B2 keeletaseme kirjeldusele.

Kolmandik (33%) kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmade õppuritest arvab, et õpitaval erialal töötamiseks on nõutav B2 keeletase, ning umbes iga viienda (18%) õppuri hinnangul on nõutav B1 tase (Joonis 22). Nii A2 kui C1 keeletaset mainitakse antud küsimuses märksa harvemini. Iga kümnes õppur on arvamusel, et tema õpitaval erialal ei ole eesti keele oskus üldse kohustuslik. Iga neljas vastaja (27%) ei osanud küsimusele mingit vastust anda. Seega vene õppekeele rühmade kutseõppurite teadlikkus keelenõuetest ei ole eriti kõrge.

Kui võrrelda erinevaid õppekavarühmi, siis teenindust või loodus- ja täppisteadusi õppivad vastajad arvavad ülejäänutest sagedamini, et nende erialal on nõutav B2 või C1 tasemel keeleoskus. Arvamust, et eesti keele oskus ei ole kohustuslik, esineb kõige enam tehnika, tootmise ja ehituse õppekavarühmades.

Joonis 22. Kas Te teate, mis tasemel eesti keele oskus on nõutav, et Teie õpitaval erialal töötada? (N = 437 õpilast)

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

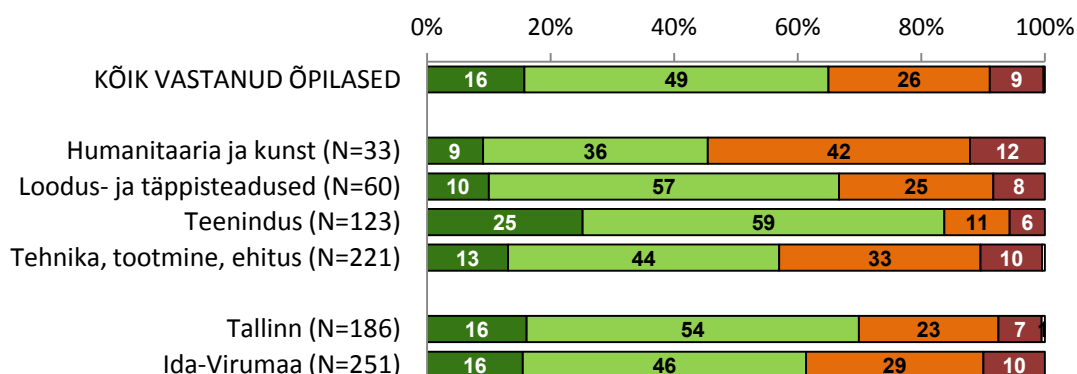
Nii õpilaste, õpetajate kui ka koolijuhtide ankeedis oli veel eraldi küsimus, mis puudutas eesti keele oskuse vajalikkust õpitaval erialal töötamiseks.

65% vene õppekeele rühma kutseõppuritest arvab, et eesti keele oskus on vajalik õpitaval erialal töötamiseks (Joonis 23). Teeninduse õppekavarühmas õppijad tunnetavad ülekaalukalt kõige enam eesti keele oskuse vajadust – 84% neist peab eesti keele oskust õpitaval erialal töötamisel väga või üsna vajalikuks. Keskmisest vähem aga tunnetavad eesti keele järele vajadust humanitaaria ja kunsti (45%) ning tehnika, tootmise ja ehituse õppekavarühmades õppijad (57%). Kuigi Tallinna õppurid peavad keeleoskust mõnevõrra sagedamini erialal töötamise eelduseks, siis ei ole erinevused Ida-Virumaaga nii suured kui mitmetest eelnevates küsimustes (vastavalt 70% ja 61%).

Koolijuhid ja õpetajad leiavad õpilastest märksa sagedamini, et õpitaval erialal töötamiseks on vaja eesti keele oskust – iga kolmas uuringus osalenud koolijuht ja õpetaja (31-32%) peab eesti keele oskust väga vajalikuks ning umbes poolte (50-56%) hinnangul on see üsna vajalik (Joonis 24). Õpetajate puhul hakkab silma, et eesti keele õpetajad ja Tallinna vastajad peavad keeleoskust ülejäänutest sagedamini töötamise eelduseks.

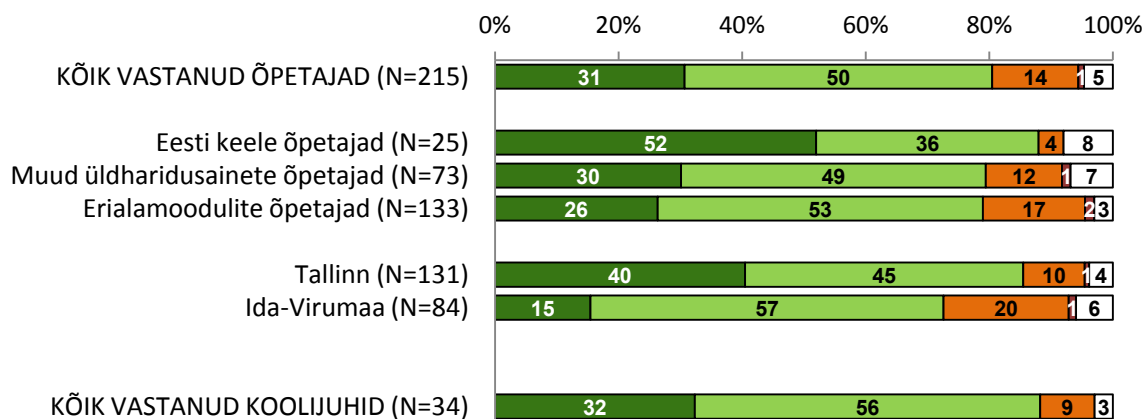
Joonis 23. Kui vajalikuks Te peate eesti keele oskust õpitaval erialal töötamiseks? (N = 437 õpilast)

■ Väga vajalikuks ■ Üsna vajalikuks ■ Pigem mittevajalikuks ■ Täiesti mittevajalikuks □ Vastus puudub

Joonis 24. Kui vajalikuks Te peate vene õppekeele rühmade õpilaste eesti keele oskust õpitaval erialal töötamiseks?

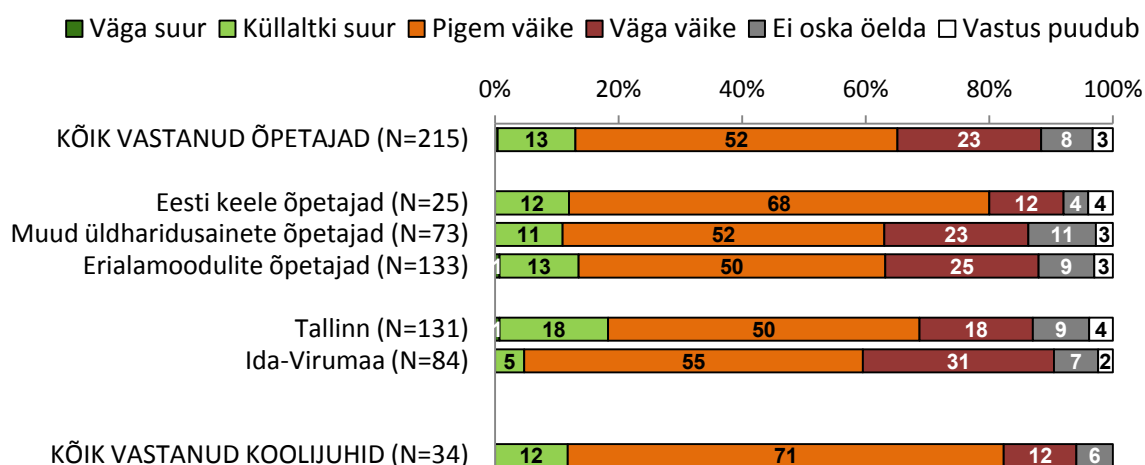
■ Väga vajalikuks ■ Üsna vajalikuks ■ Pigem mittevajalikuks ■ Täiesti mittevajalikuks □ Vastus puudub

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegruppides

Vajadus keeleoskuse järele on suur, aga paraku **enamiku koolijuhtide ja õpetajate hinnangul puudub vene õppekeelegruppide õpilastel huvi eesti keele õppimise vastu** – 3/4 õpetajatest ja 4/5 koolijuhtidest vastas, et õpilaste huvi on väga või pigem väike (Joonis 25). Ainult 12-13% koolijuhtidest ja õpetajatest arvab, et õpilaste huvi on küllaltki suur. Eriti negatiivselt on antud küsimuses meelestatud Ida-Virumaa õpetajad, kellest iga kolmanda (31%) arvates on õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu väga väike ja vaid 5% peab huvi küllaltki suureks.

Joonis 25. Milline on Teie hinnangul vene õppekeelegruppide õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu?

2. Eesti keele õpe ja selle tõhustamine

Teine peatükk annab ülevaate praegusest eesti keele õppest ja võimalustest seda tõhustada: kuidas õpilased hindavad kutseõppeasutuses läbi viidavat eesti keele õpet, kuivõrd praegune eesti keele õppemaht on piisav, milliseid õppematerjale ja meetodilisi võtteid keeleõppes kasutatakse, milliseid meetodilisi võtteid tuleks parema tulemuslikkuse nimel kasutada, milliste partneritega kutsekoolides tehakse eesti keele õppe tõhustamisel koostööd ja kui tulemuslik see on.

2.1. Õpilaste hinnangud praegusele eesti keele õppele

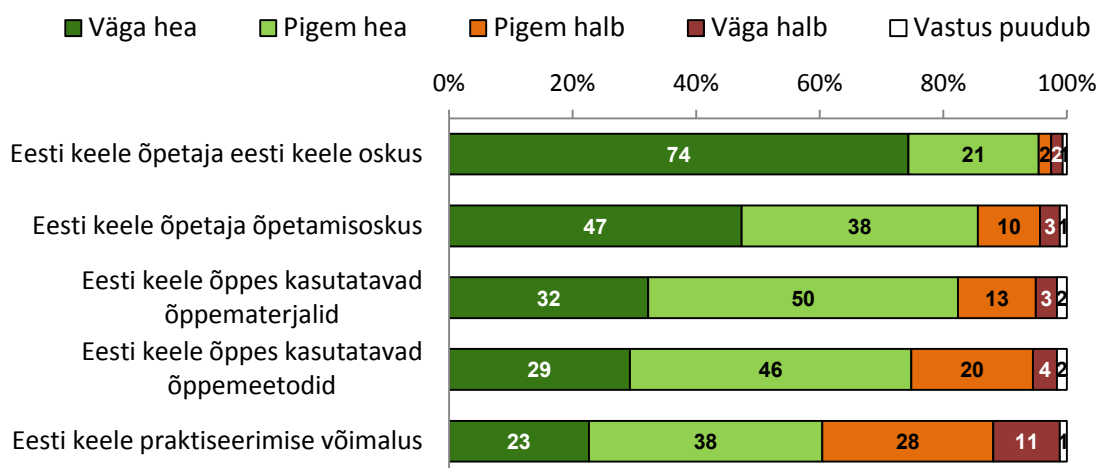
Õpilastel paluti mõelda 2012/2013 õppeaasta peale ja hinnata eesti keele õpet oma kutseõppeasutuses. Ankeedis eristati keeleõppe juures 5 erinevat kategooriat: õpetaja eesti keele oskus, õpetaja õpetamisoskus, õppes kasutatavad õppematerjalid, õppes kasutatavad õppemeetodid ja keele praktiseerimise võimalus.

Kõige enam on õpilased rahul **eesti keele õpetaja eesti keele oskusega** – 95% vastajatest arvab, et õpetaja keeleoskus on väga hea või pigem hea (Joonis 26). Õpetaja keeleoskus eristub ülejäänud hinnatavatest valdkondadest ennekõike selle poolest, et koguni 74% vastanuist annab hinnangu „väga hea“. **Eesti keele õpetaja õpetamisoskust** peetakse samuti valdavalt väga heaks või pigem heaks (kokku

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegruppides

86%). Eesti keele õppes kasutatavaid õppematerjale peab heaks 82% ja õppemeetodeid 75% vastanutest. Kõige enam kriitikat pälvis eesti keele praktiseerimise võimalus, mida peab heaks 60% ja halvaks 38% uuringus osalenud õpilastest.

Joonis 26. Palun mõelge seniste isiklike kogemuste peale ja hinnake eesti keele õpet oma kutseõppeasutuses. Milline on Teie arvates ...? (N = 437 õpilast)

Tabel 1 annab ülevaate, kui palju on erinevate õppekavarühmade ja piirkondade vastajate hulgas neid, kelle hinnangul praegune keeleõpe on kas väga või pigem hea. Tulemustest ilmneb, et loodus- ja täppisteaduste õppekavarühmade vastajad on enamikus valdkondades eesti keele õppesest keskmisest paremal arvamisel. Tehnika, tootmise ja ehituse õppekavarühmade õppurid seevastu kalduvad andma keskmisest madalamaid hinnanguid. Kui keeleoskust puudutavates küsimustes olid Ida-Virumaa vastajad märksa kriitilisemad kui tallinlased, siis keeleõppele antavates hinnangutes taolist erinevust ei ilmne.

Tabel 1. Õpilaste hinnangud oma kutseõppeasutuse eesti keele õppele – õppekavarühmade ja piirkondade võrdlus (hinnangu „väga hea“ või „pigem hea“ andnud õpilaste osakaal; %)

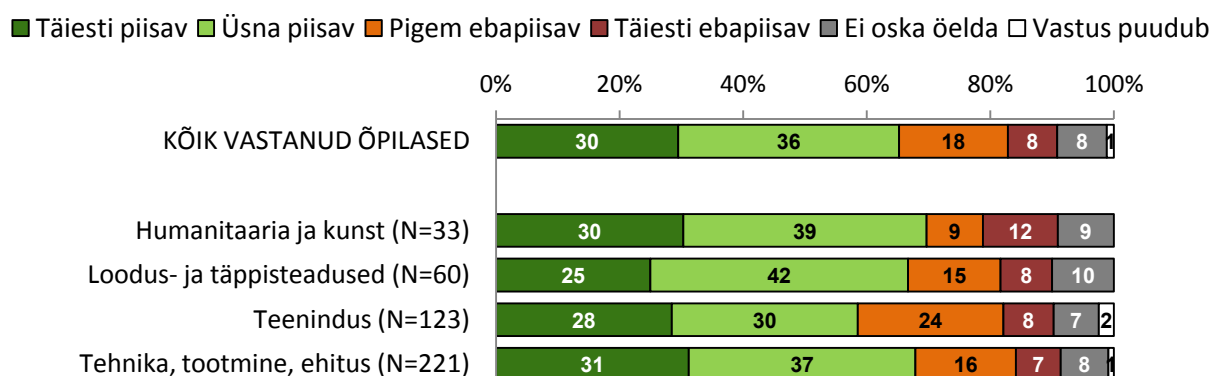
	KOKKU	Õppekavarühm				Piirkond	
		Humani- taaria ja kunst	Loodus- ja täppis- teadused	Teenindus	Tehnika, tootmine, ehitus	Tallinn	Ida- Virumaa
Eesti keele õpetaja eesti keele oskus	95,4	100,0	96,7	96,7	93,7	95,7	95,2
Eesti keele õpetaja õpetamisoskus	85,6	90,9	93,3	83,7	83,7	83,9	86,9
Eesti keele õppes kasutatavad õppematerjalid	82,4	81,8	86,7	86,2	79,2	80,6	83,7
Eesti keele õppes kasutatavad õppemeetodid	74,8	66,7	81,7	81,3	70,6	72,0	76,9
Eesti keele praktiseerimise võimalus	60,4	63,6	73,3	58,5	57,5	64,0	57,8

2.2. Eesti keele õppemaht ja selle piisavus

Eesti keele õppe maht kutsekeskharidusõppe vene õppekeele rühmades on üldharidusainete raames 4 õppenädalat (1 õppenädal on 40 tundi). Erialaõppe riiklikes õppekavades on üldoskuste moodulites ühe teemana ka erialakeele õpingud, mille maht varieerub sõltuvalt erialast.

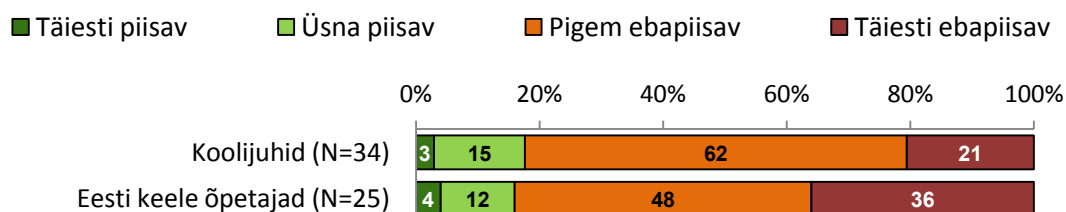
Praegust eesti keele õppimiseks ette nähtud õppetundide arvu peab piisavaks 2/3 vene õppekeele rühmade õpilastest, samas iga neljanda (26%) arvates on õppemaht ebapiisav (Joonis 27). Õppekavarühmade võrdluses on kõige rahulolematumad teeninduse valdkonda esindavad vastajad, kellest 32% arvab, et eesti keele õppimiseks ette nähtud tundide arv ei ole piisav. Tallinna ja Ida-Virumaa õppurite vastustes ei esine suuri erinevusi.

Joonis 27. Kas eesti keele õppimiseks ette nähtud õppetundide arv on Teie arvates piisav? (N = 437 õpilast)

Koolijuhid ja eesti keele õpetajad on hoopis teist meelt. Üle 4/5 koolijuhtidest ja eesti keele õpetajatest peab vene õppekeele rühmadele eesti keele õpetamiseks ette nähtud õppemahtu ebapiisavaks (Joonis 28). Iga kolmas keeleõpetaja leiab, et eesti keele praegune õppemaht on täiesti ebapiisav.

Joonis 28. Kas vene õppekeele rühmadele eesti keele õpetamiseks ette nähtud õppemaht (4 õppenädalat) on Teie arvates piisav?

Umbes 3/5 koolijuhtidest (20 vastajat 34-st) märkis uuringus, et nende õppeasutus on **2012/2013 õppeaastal suurendanud vene õppekeele rühmade eesti keele tundide arvu võrreldes ettenähtuga**. Seega paljudes koolides on astunud samme, et praegust ebapiisavat eesti keele õppemahtu suurendada.

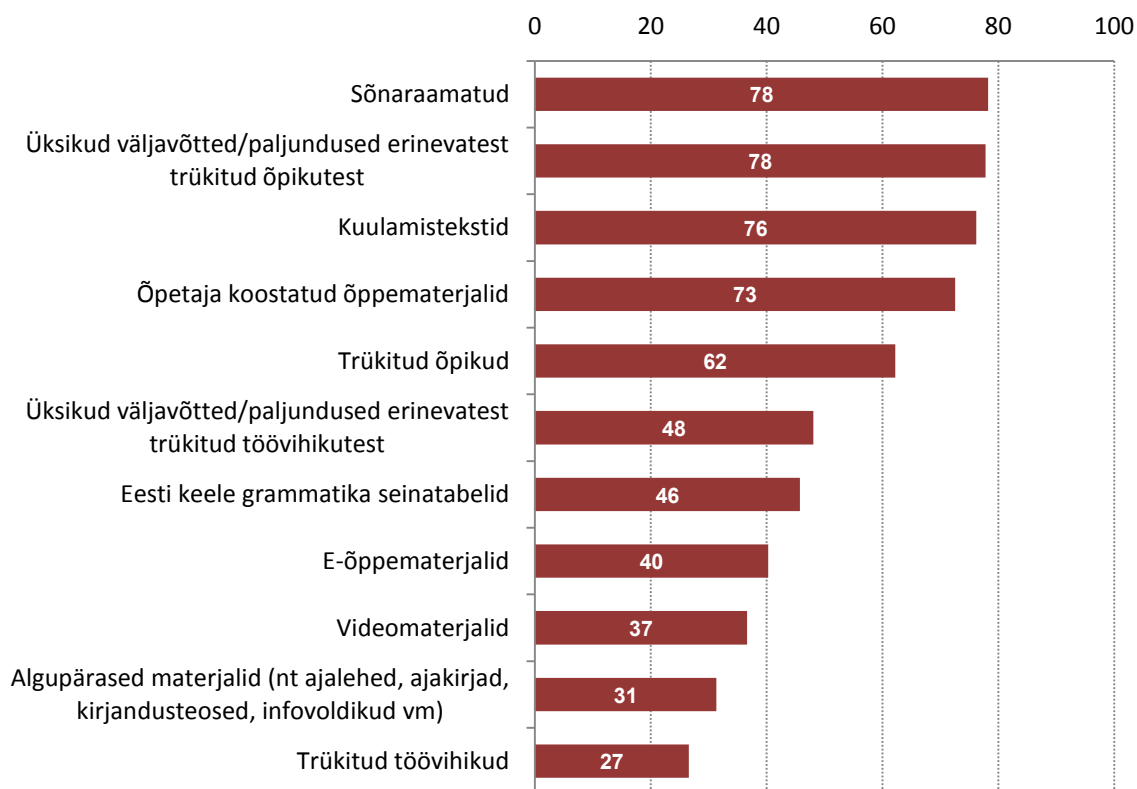
2.3. Õppematerjalid ja metoodilised võtted eesti keele õppes

Eesti keele õpetajatel ja vene õppekeele rühmade õppuritel paluti etteantud nimekirjades ära märkida, milliseid õppematerjale ja metoodilisi võtteid eesti keele õpetamisel kasutatakse.

Õppematerjalidest kasutavad praktiliselt kõik uuringus osalenud eesti keele õpetajad (92%; 25-st vastajast 23) omatehtud õppematerjale ja sõnaraamatuid. Väga sageli kasutatakse ka kuulamistekste, üksikuid väljavõtteid/paljundusi erinevatest töövihikutest ja õpikutest, trükitud õpikuid ning kutsekeel.ee keskkonnast pärit e-õppematerjale (umbes 4/5 vastajatest). Veidi harvemini kasutatakse algupäraseid materjale nagu ajalehed, ajakirjad, kirjandusteosed, infovoldikud vm (umbes 3/4 vastajatest). Eesti keele grammatika seinatabelid ja videomaterjale kasutab 2/3 keeleõpetajatest ning trükitud töövihikuid umbes pooled. Omaltpoolt mainisid õpetajad veel näiteks muude internetist pärit materjalide ning varasemate riigieksamite ja tasemeeksamite materjalide kasutamist.

Kuigi õpilased on maininud kõiki õppematerjale harvemini kui eesti keele õpetajad, on üldpilt järjestuse osas küllaltki sarnane (Joonis 29). Õpilaste hinnangul kasutatakse eesti keele õpetamisel kõige enam sõnaraamatuid, väljavõtteid ja paljundusi erinevatest trükitud õpikutest, kuulamistekste ning õpetaja koostatud õppematerjale – kõiki neid materjale on maininud 73-78% uuringus osalenud õpilastest. Trükitud õpikud meenuvad eesti keele tundidest 62 protsendile vastajatest. Ligikaudu pooled õpilased (46-48%) on eesti keelt õppinud kasutades selleks väljavõtteid ja paljundusi trükitud töövihikutest ning klassiruumi seinal olevaid grammatikatabeleid. E-õppematerjale, videomaterjale, algupäraseid tekste ja trükitud töövihikuid kasutatakse keeleõppes harvemini.

Joonis 29. Milliseid õppematerjale eesti keele õpetamisel kasutatakse? (%; N = 437 õpilast)

*Kuna iga vastaja võis anda mitu vastust, siis võib protsentide summa olla 100-st suurem.

Metoodilistest võtetest on eesti keele õpetamisel kõige levinumad lugemisülesanded, kuulamisülesanded, rühmatööd ja rollimängud, tõlkimisülesanded ning grammatikaharjutused (kõiki neid mainis umbes 90% eesti keele õpetajatest). Sageli kasutatakse eesti keele õpetamisel ka tekstide ümber jutustamist, õppevideote ja -filmide vaatamist ning iseseisvate kirjalike tööde ehk loovtööde kirjutamist (mainis umbes 4/5 keeleõpetajatest). Eestikeelset meediat palub õpilastel jälgida 2/3 õpetajatest. Uurimistööde ja referaatide koostamist ning veebipõhist õpet kasutab iga kolmas eesti keele õpetaja. Kõige harvemini kasutatakse keeleõppes selliseid võtteid nagu eestikeelsete kultuuriürituste külastamine, erinevad õpilasvahetusprojektid ning kohtumised ja ühisüritused eestlastest eakaaslastega. Muude metoodiliste võtetena mainitakse veel slaidiesitluste koostamist ning ülesandeid, kus õpilased peavad suuliselt oma seisukohti põhjendama.

Õpilaste hinnangul kasutatakse eesti keele õpetamisel kõige enam tõlkimisülesandeid (90% õpilastest mainis ühe õppemeetodina), grammatikaharjutusi (85%), kuulamisülesandeid (81%), lugemisülesandeid (80%) ning iseseisvate kirjalike tööde kirjutamist (73%) (Joonis 30). Rühmatöid ja rollimänge, mis keeleõpetajate vastuste kohaselt on üks levinumaid metoodilisi võtteid, on märkinud ainult pooled õpilased. Eestikeelse meedia jälgimist mainib kasutatava õppemeetodina ainult iga viies õpilane.

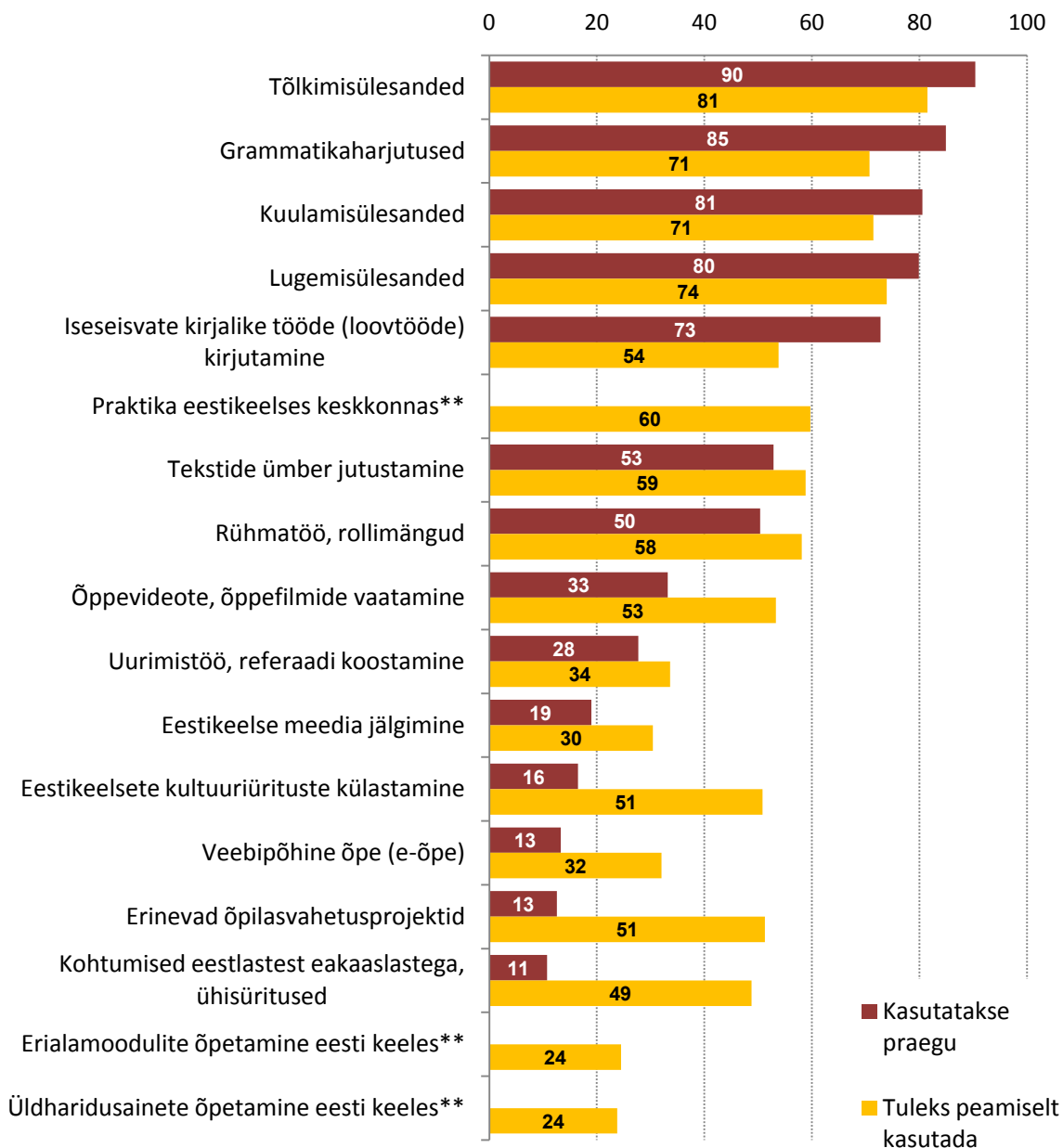
Joonisel 30 on lisaks praegu kasutatavatele õppemeetoditele välja toodud ka õpilaste eelistused ehk siis **milliseid õppemeetodeid tuleks peamiselt kasutada, et õpilased omandaksid vajalikul tasemel eesti keele oskuse**. Kõige sagedamini mainitud meetodid on need samad, mida ka praegu kasutatakse: tõlkimis-, lugemis- ja kuulamisülesanded ning grammatikaharjutused. Kõiki neid õppemeetodeid mainitakse rohkem kui 70% juhtudest, aga siiski mõnevõrra harvemini kui praegu kasutusel olevate meetodite puhul. Iseseisvate kirjalike tööde ehk loovtööde kirjutamist soovitakse märksa vähem, kui seda praegu rakendatakse (54%, praegu aga 73%). Praegusest oluliselt enam aga sooviksid õpilased osaleda erinevates õpilasvahetusprojektides, külastada eestikeelseid kultuuriüritusi, kohtuda ühisüritustel eestlastest eakaaslastega, rakendada veebipõhist ehk e-õpet ning vaadata õppevideoid ja -filme. Mõnevõrra enam võiks õpilaste hinnangul kasutada keeleõppes ka eestikeelse meedia jälgimist.

Õpilaste eelistusi kaardistavas küsimuses oli lisatud kolm täiendavat vastusevarianti, mida praegu kasutatavate õppemeetodite küsimuses ei olnud: praktika eestikeelses keskkonnas, erialamoodulite õpetamine eesti keeles ja üldharidusainete õpetamine eesti keeles. 60% õpilastest leiab, et praktika eestikeelses keskkonnas on üks neist peamistest õppemeetoditest, mida tuleks kasutada vajalikul tasemel eesti keele oskuse omandamiseks. Erialamoodulite ja üldharidusainete eesti keeles õpetamine aga jäävad õpilaste eelistuste loetelus viimastele kohtadele – iga neljas õpilane (24%) arvab, et neid peaks eesti keele oskuse tõstmiseks rakendama.

Seega kokkuvõttes võib öelda, et õpilased soovivad, et kasutataks rohkem erinevaid õppemeetodeid. Praegu peamiselt kasutatavad meetodid on küll vajalikud, aga nende kõrvale soovitakse ka uudsemaid ja interaktiivseid meetodeid, mis võimaldaksid rohkem viibida eestikeelses keskkonnas.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Joonis 30. Milliseid õppemeetodeid eesti keele õpetamisel kasutatakse?/ Milliseid õppemeetodeid tuleks Teie arvates peamiselt kasutada, et omandaksite vajalikul tasemel eesti keele oskuse? (%)
N = 437 õpilast)

*Kuna iga vastaja võis anda mitu vastust, siis võib protsentide summa olla 100-st suurem.

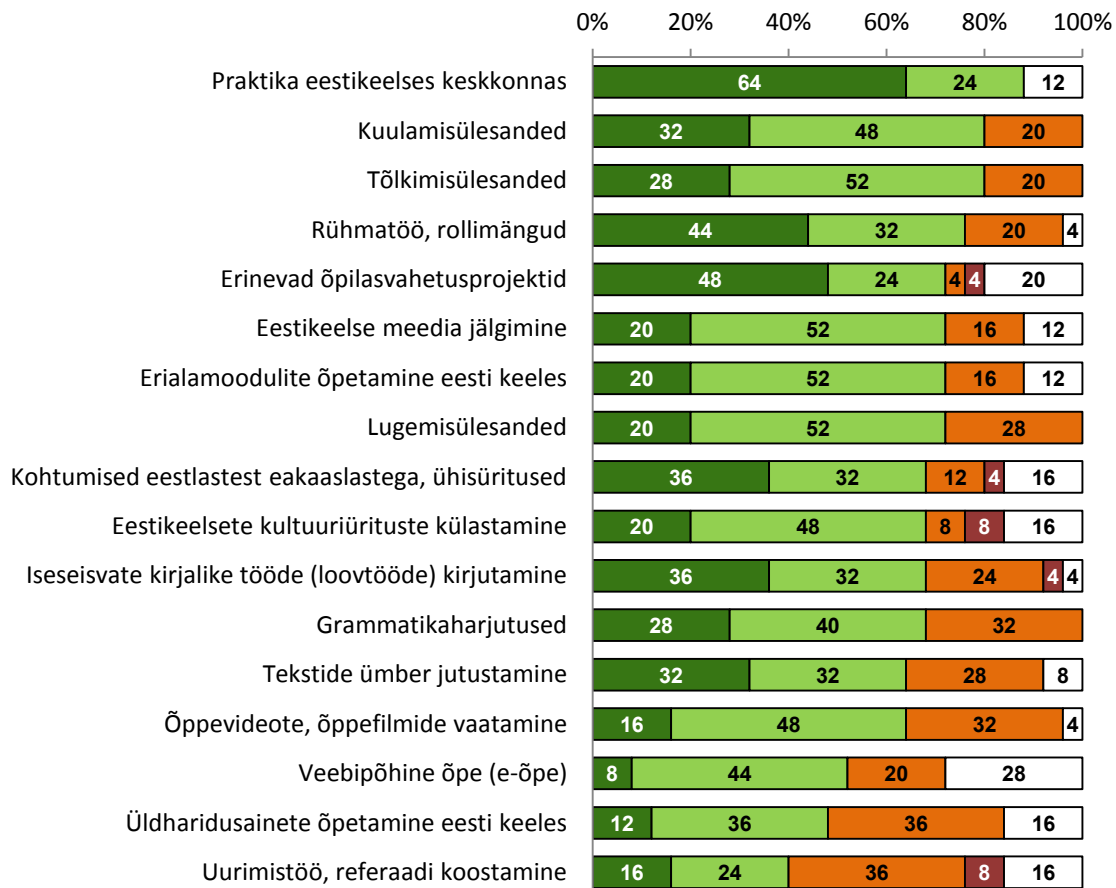
** Praegu eesti keele õpetamisel kasutatavate õppemeetodite küsimuses ei olnud sellist vastusevarianti.

Eesti keele õpetajad peavad vene õppekeele rühmade õpilastele eesti keele õpetamisel kõige **tulemuslikumaks meetodiliseks võtteks** praktikat eestikeelses keskkonnas – 2/3 õpetajate hinnangul on keelekeskkonnas toimuv praktika väga tulemuslik (Joonis 31). Kui vaadelda tulemusi selle alusel, milliseid võtteid peetakse väga tulemuslikuks, siis järgnevad eestikeelsele praktikale erinevad õpilasvahetusprojektid ning rühmatööd ja rollimängud. Neist viimaseid kasutab enamik keeleõpetajatest õppetöös ka praegu, aga õpilasvahetusprojektid on vähe levinud. Kõige harvemini peetakse tulemuslikuks uurimistööde ja referaatide koostamist, üldharidusainete eesti keeles õpetamist ning veebipõhist õpet (viimase puhul mõjutab tulemusi asjaolu, et vastamata jätnute hulk on väga suur).

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegruppades

Joonis 31. Palun andke oma hinnang, kui tulemuslik on iga järgnev metoodiline võtte vene õppekeelegruppade õpilastele eesti keelt õpetades. (N = 25 eesti keele õpetajat)

■ Väga tulemuslik ■ Küllaltki tulemuslik ■ Ei ole eriti tulemuslik ■ Ei ole üldse tulemuslik □ Vastus puudub

2.4. Kutseõppeasutuste koostööpartnerid eesti keele õppe tõhustamisel

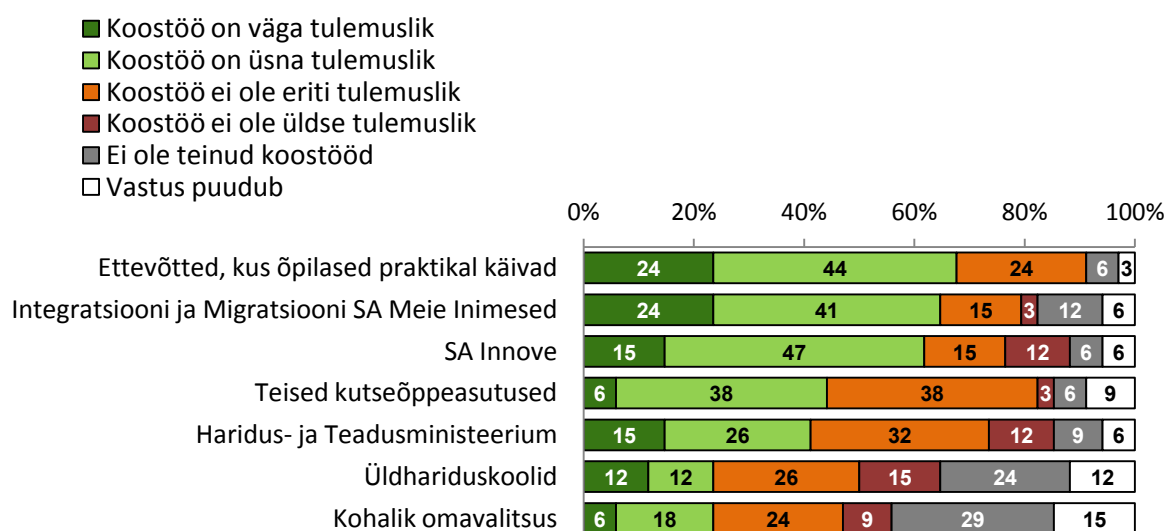
Õppurite eesti keele õppe tõhustamiseks ja keeleoskuse omandamise toetamiseks võib kutseõppeasutustel ja õpetajatel olla erinevaid koostööpartnereid nii riiklikul kui kohalikul tasandil. Partneriteks võivad olla organisatsioonid, kellega õppurite eesti keele oskuse parendamise eesmärgil suheldakse, ühiseid projekte läbi viiakse, kogemusi ja kontakte vahetatakse või muud laadi koostööd tehakse. Koolijuhtidel ja õpetajatel paluti hinnata, kui tulemuslik on olnud nende koostöö 7 erineva partneriga: kohalik omavalitsus, Haridus- ja Teadusministeerium, Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed (MISA), Sihtasutus Innove, üldhariduskoolid, teised kutseõppeasutused ning ettevõtted, kus õpilased praktiliselt käivad. Lisaks oli soovi korral võimalik kirja panna muid olulisi koostööpartnereid – vastajad mainisid näiteks erialaliitu, oma õppeasutuses töötavaid lõimitud aine- ja keeleõpetajaid, konkreetseid ettevõtteid jne.

Ootuspäraselt on koolijuhtidel olnud erinevate partneritega rohkem koostööd kui õpetajatel. Võimaldamaks koostöö tulemuslikkusele antud hinnanguid paremini võrrelda, on koostatud kaht erinevat liiki joonised: esimesed hõlmavad kõiki koolijuhte/õpetajaid, teistelt aga on välja jäetud vastajad, kes ei ole koostööd teinud või jätsid mõnel muul põhjusel küsimusele vastamata.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

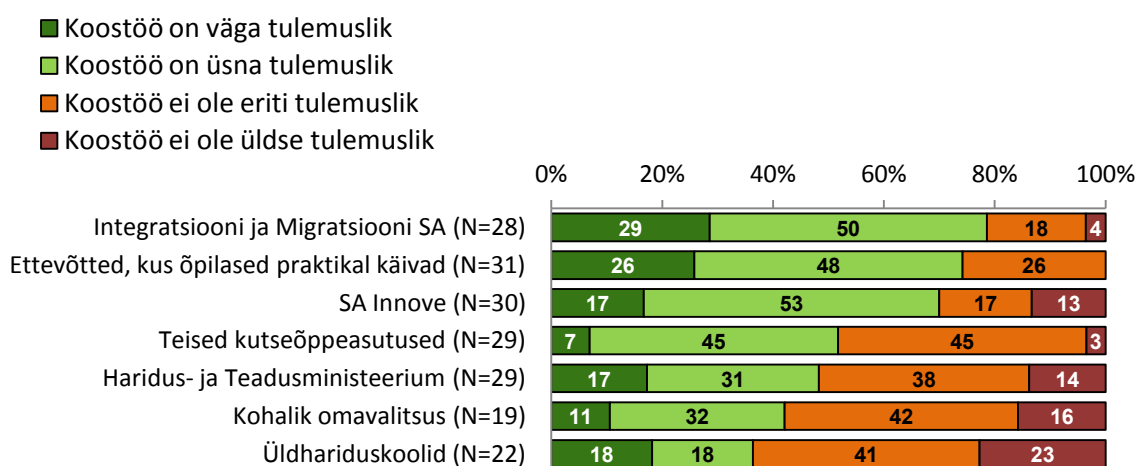
Koolijuhtidel on kõige vähem koostöökogemusi kohaliku omavalitsuse ja üldhariduskoolidega (Joonis 32). Koostöö tulemuslikkust analüüsid ilmneb, et suurem osa koolijuhtidest (70-80%) peab tulemuslikuks õppeasutuse koostööd praktikavõimalusi pakkuvate ettevõtete, MISA ja SA Innovega (Joonis 33). Teiste kutseõppeasutuste ning Haridus- ja Teadusministeeriumi puhul jagunevad hinnangud umbes võrdselt – pooled koolijuhid peavad koostööd tulemuslikuks ja pooled mitte. Koostööd kohaliku omavalitsuse ja üldhariduskoolidega kaldutakse sagedamini pidama pigem mittetulemuslikuks.

Joonis 32. Õppurite eesti keele õppe tõhustamiseks ja keeleoskuse omandamise toetamiseks võib kutseõppeasutustel olla erinevaid koostööpartnereid nii riiklikul kui kohalikul tasandil. Partneriteks võivad olla organisatsioonid, kellega õppurite eesti keele oskuse parendamise eesmärgil suhtlete, ühiseid projekte läbi viite, kogemusi ja kontakte vahetate või muud laadi koostööd teete. Palun hinnake, milline on Teie õppeasutuse koostöö järgnevate partneritega. (N = 34 koolijuhti)

Joonis 33. Palun hinnake, milline on Teie õppeasutuse koostöö järgnevate partneritega.

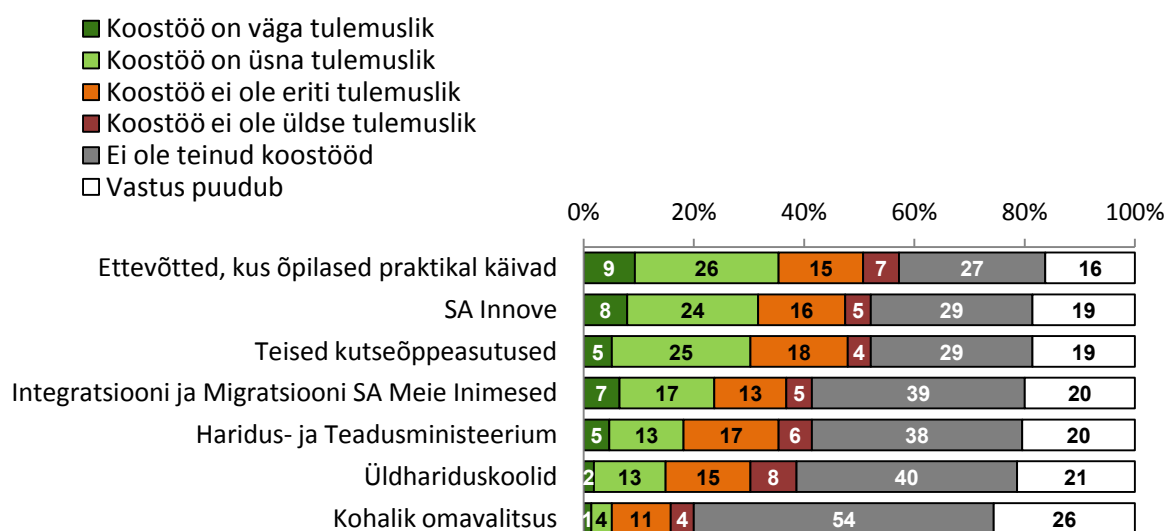
(N = koolijuhid, kes on selle partneriga koostööd teinud)

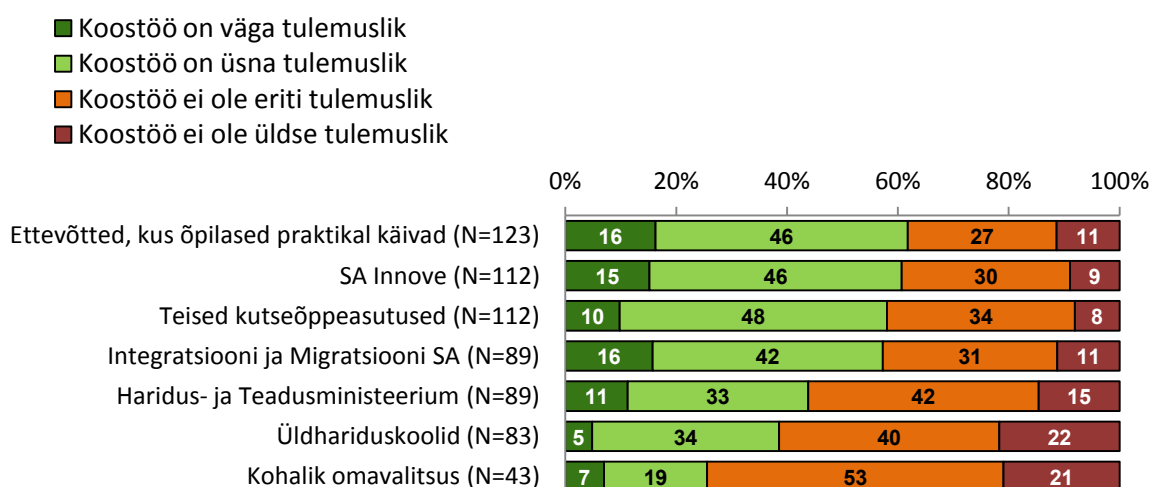
Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Õpetajad on koostööd teinud peamiselt praktikavõimalusi pakkuvate ettevõtete, SA Innove ja teiste kutseõppeasutustega (Joonis 34). Koostööd teinud õpetajatest umbes 3/5 leiab, et koostöö praktikavõimalusi pakkuvate ettevõtete, SA Innove, teiste kutseõppeasutuste ja MISA-ga on olnud tulemuslik (Joonis 35). Kohalik omavalitsus tundub õpetajate seisukohast olevat see osapool, kellega tehakse kõige vähem koostööd ja tehtavat koostööd peetakse harva tulemuslikuks (3/4 hinnangul ei ole tulemuslik).

Joonis 34. Õppurite eesti keele õppe tõhustamiseks ja keeleoskuse omandamise toetamiseks võib kutseõppeasutustel ja õpetajatel olla erinevaid koostööpartnereid nii riiklikul kui kohalikul tasandil. Partneriteks võivad olla organisatsioonid, kellega õppurite eesti keele oskuse parendamise eesmärgil suhtlete, ühiseid projekte läbi viiete, kogemusi ja kontakte vahetate või muud laadi koostööd teete. Palun hinnake, milline on Teie isiklik koostöö järgnevate partneritega. (N = 215 õpetajat)

Joonis 35. Palun hinnake, milline on Teie isiklik koostöö järgnevate partneritega. (N = õpetajad, kes on selle partneriga koostööd teinud)

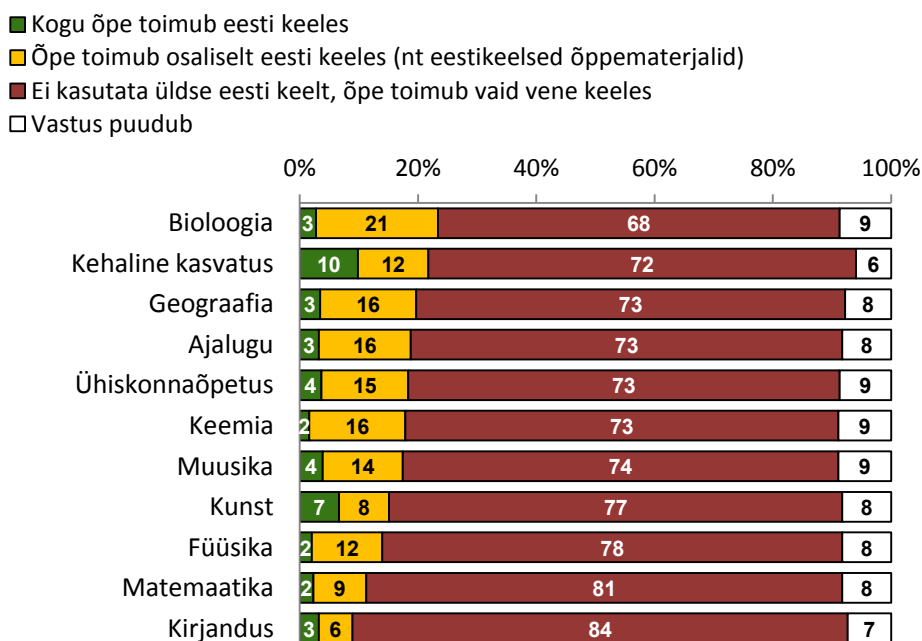
3. Eesti keele praegune kasutamine õppetöös, praktikal ja kutseeksami sooritamisel

Kolmas peatükk annab ülevaate, milline on eesti keele praegune staatus vene õppekeele rühmade kutsekeskharidusõppes: kui palju eesti keelt kasutatakse üldharidusainete ja erialamoodulite õpetamisel, mil viisil eesti keelt õppetöös kasutatakse, kui head on võimalused teha praktikat eestikeelses keskkonnas ning kuivõrd õpilased sooritavad kutseeksameid eesti keeles.

3.1. Eestikeelse õppe maht üldharidusainetes

Õpilastel paluti hinnata, milliste üldharidusainete tundides ja millises mahus kasutatakse õppekeelena eesti keelt. Jooniselt 36 ilmneb, et **vene õppekeele rühmade üldharidusainete tundides kasutatakse eesti keelt küllaltki vähe**. Sõltuvalt aimest ütleb 68-84% vastanud õpilastest, et selles aines ei kasutata üldse eesti keelt, kogu õpe toimub vene keeles. Täies mahus eestikeelset õppetööd esineb kõige enam kehalise kasvatus (10% juhtudest) ja kunsti (7%) tundides. Üldjuhul aga kehtib reegel, et kui eesti keelt kasutatakse, siis ainult osaliselt (nt eestikeelseid materjale kasutades). Vähemalt osalist eestikeelset õpet esineb kõige enam bioloogias ja kehalises kasvatuses; neile kahele ainele järgnevad geograafia, ajalugu, ühiskonnaõpetus, keemia ja muusika. Kirjanduse tunnis kasutatakse eesti keelt õppekeelena kõige vähem.

Joonis 36. Milliste üldharidusainete tundides kasutatakse õppekeelena eesti keelt? (N = 437 õpilast)

Tabel 2 annab ülevaate Tallinna ja Ida-Virumaa erinevustest, tuues välja nende õpilaste osakaalu, kelle sõnul toimub antud üldharidusaines õpe vähemalt osaliselt eesti keeles. Tallinnas kasutatakse enamiku ainete (kehaline kasvatus, ühiskonnaõpetus, muusika, kunst, füüsika, matemaatika ja kirjandus) puhul

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelela rühmades

õppetöös eesti keelt oluliselt enam kui Ida-Virumaal. Vastupidiseks näiteks on bioloogia ja geograafia tunnid, mille puhul on just Ida-Virumaa õpilased maininud sagedamini eestikeelset õppetööd.

Tabel 2. Eesti keele õppekeelena kasutamine üldharidusainete tundides – piirkondade võrdlus

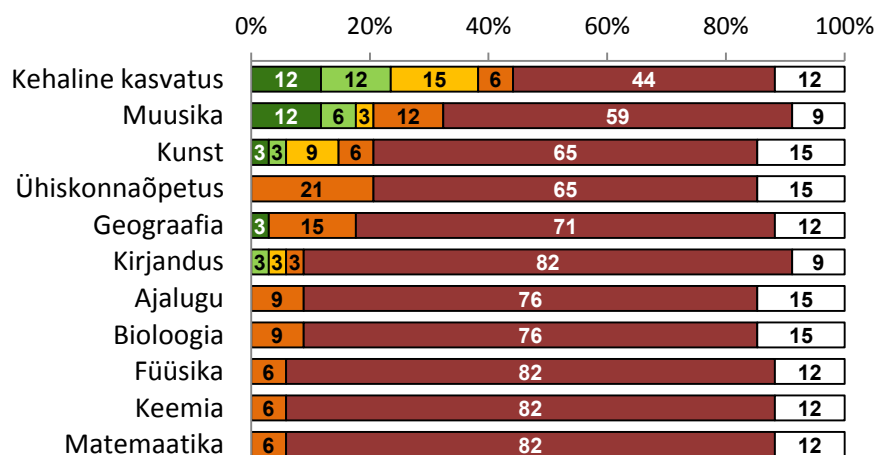
(vastuse „kogu õpe toimub eesti keeles“ või „õpe toimub osaliselt eesti keeles“ andnud õpilaste osakaal; %)

	KOKKU	Tallinn	Ida-Virumaa
Bioloogia	23,3	13,4	30,7
Kehaline kasvatus	21,7	43,5	5,6
Geograafia	19,7	14,5	23,5
Ajalugu	18,8	18,8	18,7
Ühiskonnaõpetus	18,3	28,5	10,8
Keemia	17,8	18,8	17,1
Muusika	17,4	26,9	10,4
Kunst	15,1	29,0	4,8
Füüsika	14,0	21,5	8,4
Matemaatika	11,2	16,7	7,2
Kirjandus	8,9	15,6	4,0

Koolijuhtide vastused kinnitavad samuti eesti keele vähest kasutamist üldharidusainete tundides (Joonis 37). Koolijuhtide hinnangul on kehaline kasvatus ja muusika need ained, kus esineb eestikeelset õpet märksa rohkem kui mujal. Samuti kasutatakse eesti keelt mitme õppeasutuse kunsti, ühiskonnaõpetuse ja geograafia tundides.

Joonis 37. Millises mahus Teie õppeasutuses õpetatakse kutsekeskhariduse vene õppekeelela rühmades üldharidusaineid eesti keeles? (N = 34 koolijuhti)

- Seda ainet õpetatakse täies mahus eesti keeles
- Umbes 3/4 õppest on eesti keeles
- Umbes pool õppest on eesti keeles
- Umbes 1/4 õppest on eesti keeles
- Ei õpetata üldse eesti keeles, õpe toimub vaid vene keeles
- Vastus puudub

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Üldharidusainete õpetajatel (v.a. keeleõpetajad; N=63) paluti hinnata, millises mahus nad õpetavad kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmades üldharidusaineid eesti keeles. Kuna iga eraldi õppeaine kohta on vastajaid liialt vähe, siis ei saa teha üldistusi, millises mahus õpetajad ühes või teises konkreetsetes õppeaines eesti keelt kasutavad. Järgnev tabel annab ülevaate kõigist üldharidusainete õpetajate poolt antud sisulistest vastustest (74 vastust, sest mõni õpetaja annab mitmeid aineid):

	Arv	Osakaal
Ei õpeta üldse eesti keeles, õpe toimub vaid vene keeles	49	66,2%
Umbes 1/4 õppest on eesti keeles	14	18,9%
Umbes pool õppest on eesti keeles	1	1,4%
Umbes 3/4 õppest on eesti keeles	4	5,4%
Õpetan täies mahus eesti keeles	6	8,1%
Kokku	74	100%

Seega 2/3 juhtudest kasutavad üldharidusainete õpetajad õppetöös ainult vene keelt, 1/4 juhtudest on õpe osaliselt eesti keeles ja alla kümnendiku uuringus osalenud õpetajatest viib kogu õppetöö läbi eesti keeles.

Konkreetsete õppeainete kohta saab välja tuua ainult väga üldiseid tendentse. Mitte ükski uuringus osalenud kirjanduse õpetaja ei kasuta õpetamisel eesti keelt, kogu õpe toimub vaid vene keeles. Enamik keemia, füüsika ja matemaatika õpetajatest viivad kogu õppetöö läbi vene keeles, aga leiduvad ka mõned õpetajad, kellel on osa õppest eesti keeles (valdavalt ainult neljandik õppest). Ajaloo, kunsti ja bioloogia õpetajate puhul on vastajate väikse arvu tõttu pilt keerulisem – üle poole õpetajatest kasutab õppetöös ainult vene keelt, aga samas võib mõnel juhul olla ka pool õppest kuni kogu õpe eesti keeles. Ühiskonnaõpetuse ja geograafia õpetajate seas on enam-vähem võrdselt neid, kes õpetavad ainult vene keeles, ja neid, kel õppetöö on kas osaliselt või täiesti eestikeelne. Kehalise kasvatuse ja muusika puhul on ülekaalus need õpetajad, kes viivad õppetööd vähemalt osaliselt eesti keeles läbi (sh mõned ka tervenisti eesti keeles). Täpsemate andmetega on võimalik tutvuda aruande lisas esitatud andmetabelites (Lisa 5 – küsimus K10).

3.2. Eestikeelse õppe maht erialamoodulites

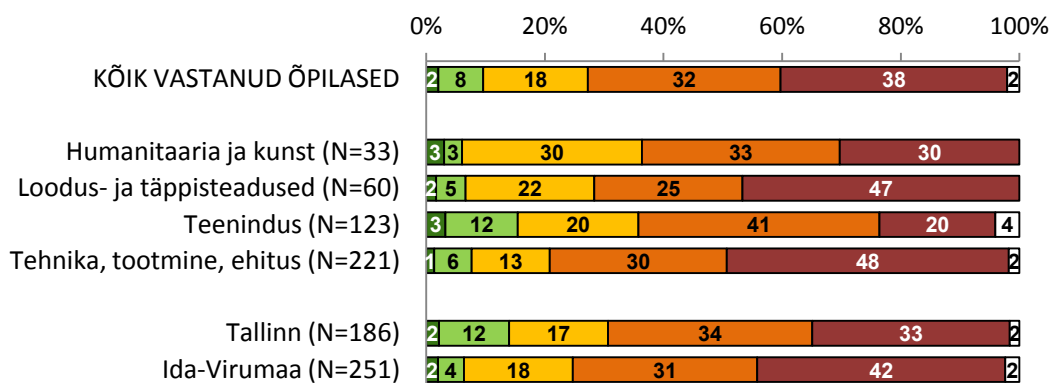
Erialamoodulite õppekeelest ülevaate saamiseks küsiti õpilastelt, kui paljude erialamoodulite tundides kasutatakse õppekeelena eesti keelt. Valdav osa õpilastest vastas, et **eesti keelt ei kasutata õppekeelena mitte üheski erialamoodulis** (38%) või **kasutatakse ainult vähestes moodulites** (32%) (Joonis 38). 18% õpilaste arvates kasutatakse eesti keelt õppetöös umbes pooltes erialamoodulites ja iga kümnenda õpilase (10%) arvates enamikus või kõikides moodulites. Õpilaste hinnangute põhjal tundub, et Tallinna kutseõppeasutustes on eesti keel erialamoodulite õpetamisel laiemalt levinud kui Ida-Virumaal.

Kõige enam kasutatakse eesti keelt teeninduse õppekavarühmades – 15% sealsetest õppuritest ütleb, et eesti keelt kasutatakse kõikides või enamikus erialamoodulitest, ning ainult 20% hinnangul ei kasutata eesti keelt õppekeelena mitte üheski moodulis. Kõige vähem aga kasutatakse eesti keelt õppekeelena tehnika, tootmise ja ehituse ning loodus- ja täppisteaduste õppekavarühmades, kus ligikaudu pooltel juhtudel (47-48%) ei kasutata seda mitte üheski erialamoodulis.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Joonis 38. Kui paljude erialamoodulite tundides kasutatakse õppekeelena eesti keelt? (N = 437 õpilast)

- Kõikides erialamoodulites kasutatakse õppekeelena eesti keelt
- Enamikus erialamoodulites
- Umbes pooltes erialamoodulites
- Vähestes erialamoodulites
- Mitte üheski erialamoodulis ei kasutata õppekeelena eesti keelt, mooduleid õpetatakse vaid vene keeles
- Vastus puudub

Koolijuhid (N=34) hindasid erialade kaupa, millises mahus nende õppeasutuses õpetatakse kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmades erialamooduleid eesti keeles. Kuna koolides õpetatavad erialad on erinevad ja iga eriala kohta vastasid ainult mõned koolijuhid, siis ei saa konkreetsete erialade kohta täpseid tulemusi esitada. Järgnev tabel koondab kokku kõik koolijuhtide poolt antud sisulised vastused (119 vastust, sest vastata tuli kõigi oma õppeasutuses olemas olevate erialade kohta):

	Arv	Osakaal
Ei õpetata üldse eesti keeles, õpe toimub vaid vene keeles	84	70,6%
Umbes 1/4 õppest on eesti keeles	26	21,8%
Umbes pool õppest on eesti keeles	6	5,0%
Umbes 3/4 õppest on eesti keeles	0	-
Erialamooduleid õpetatakse täies mahus eesti keeles	3	2,5%
Kokku	119	100%

Koolijuhtide vastuste põhjal on neljal erialal kogu õpe ainult vene keeles – nendeks erialadeks on mehaanika ja metallitöö, elektrotehnika ja energeetika, keemia ja protsessitehnoloogia ning kaevandamine ja rikastamine. Koduteeninduse eriala puhul esineb nii täiesti eestikeelset kui ka täiesti venekeelset õpet. Audiovisuaalne ja muu meedia ning tarbekunst ja oskuskäsitöö on erialad, mille kohta kõik uuringus osalenud koolijuhid väitsid, et õpe toimub osaliselt eesti keeles. Valdav osa erialadest aga on sellised, kus sõltuvalt koolist toimub õpe kas ainult vene keeles või osaliselt (valdavalt kuni neljandik sellest) eesti keeles – siia gruppi kuuluvad elektroonika ja automaatika; mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika; toiduainetetööstus ja -tootmine; arvutiteadused; tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine; transporditeenused; majutamine ja toitlustamine; ehitus ja tsiviilrajatised. Täpsemate tulemustega on võimalik tutvuda aruande lisas (Lisa 4 – küsimus K1).

Koolijuhtidelt küsiti eraldi ka **majandus- ja ettevõtlusmoodulite** õppekeele kohta. Umbes 3/4 koolijuhtide sõnul õpetatakse nende õppeasutuses kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmades majandus- ja ettevõtlusmooduleid ainult vene keeles. Igal viiendal juhul (7 vastajat 34-st) toimub umbes neljandik õppest eesti keeles.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Erialamoodulite õpetajad (N=133) hindasid uuringus, millises mahus nad õpetavad kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmadele erialamoduleid eesti keeles. Siingi anti vastuseid konkreetsete erialade kohta, aga sarnaselt koolijuhtidele ei võimalda väike vastajate arv tulemusi iga eriala kohta eraldi välja tuua. Järgnev tabel annab koondülevaate kõigist erialamoodulite õpetajate poolt antud sisulistest vastustest (214 vastust, sest mõni õpetab mitmeid moduleid):

	Arv	Osakaal
Ei õpeta üldse eesti keeles, õpe toimub vaid vene keeles	126	58,9%
Umbes 1/4 õppest on eesti keeles	41	19,2%
Umbes pool õppest on eesti keeles	23	10,7%
Umbes 3/4 õppest on eesti keeles	15	7,0%
Õpetan täies mahus eesti keeles	9	4,2%
Kokku	214	100%

Ligikaudu 3/5 juhtudest kasutavad erialamoodulite õpetajad õppetöös ainult vene keelt, 1/3 juhtudest on õpe osaliselt eesti keeles ning vähesel määral esineb ka täies mahus eesti keeles õpetamist. Võrreldes üldharidusainete õpetajatega on siin rohkem neid juhtumeid, kus õpe toimub osaliselt eesti ja osaliselt vene keeles.

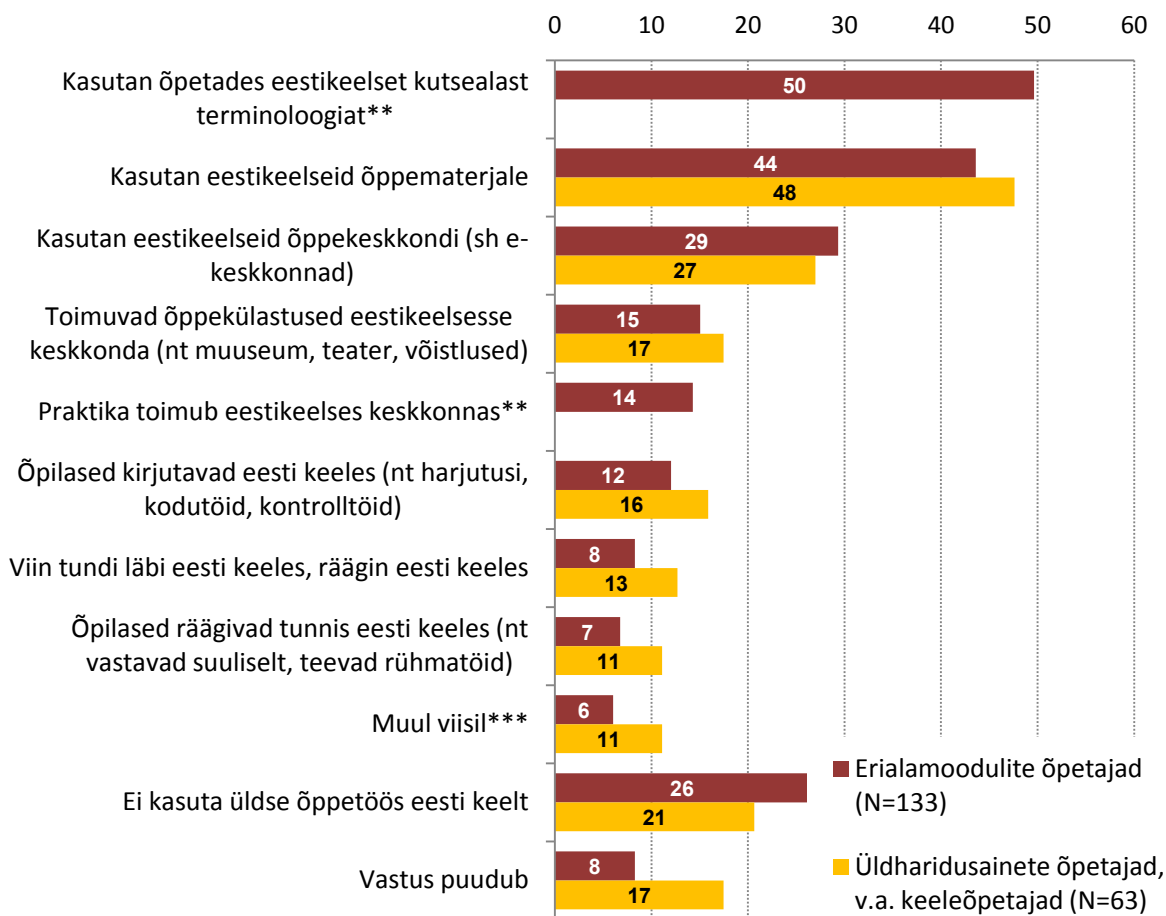
Konkreetsete erialade kohta saab uuringu põhjal esitada vaid väga üldiseid tulemusi. Ainult vene keeles õpet läbi viivad erialamoodulite õpetajad on ülekaalus järgmistel erialadel: keemia ja protsessitehnoloogia; tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine; ehitus ja tsiviilrajatised; tarbekunst ja oskuskäsitöö. Sama kehtib üldjoontes ka arvutiteaduste, elektroonika ja automaatika ning mehaanika ja metallitöö puhul, aga samas leidub neil erialadel lisaks üksikuid täies mahus eesti keeles õpetavaid vastajaid. Mitmetel erialadel on enam-vähem võrdselt ainult vene keeles õpetavaid ja vähemalt osaliselt eesti keeles tunde andvaid õpetajaid: mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika; kaevandamine ja rikastamine; elektrotehnika ja energeetika; audiovisuaalne ja muu meedia; transporditeenused. Vähemalt osaliselt eesti keeles õpetavad vastajad on ülekaalus sellistel erialadel nagu majutamine ja toitlustamine ning toiduainetetööstus ja -tootmine. Koduteeninduse valdkonnas ei esine uuringu põhjal õpetajaid, kes õpetaksid täies mahus ainult vene keeles. Täpsemad andmed on välja toodud aruande lisa (Lisa 5 – küsimus K15).

3.3. Õppetöös eesti keele kasutamise viisid

Nii erialamoodulite kui üldharidusainete õpetajatelt küsiti uuringus, mil viisil nad kasutavad vene õppekeele rühmi õpetades eesti keelt. Erialamoodulite õpetajatele mõeldud küsimuses oli nende töö spetsiifikast tulenevalt paar vastusevarianti rohkem kui üldharidusainete õpetajatel ja seetõttu on ka tulemused mõnevõrra erinevad (Joonis 39). Peamisteks eesti keele õppetöös kasutamise viisideks on **eestikeelse kutsealase terminoloogia** (seda mainis ühe kasutusviisina 50% erialamoodulite õpetajatest) ning **eestikeelsete õppematerjalide** kasutamine (44-48% õpetajatest). Eestikeelseid õppekeskkondi, sh e-keskkondi kasutab üle neljandiku õpetajatest. Muid eesti keele kasutamise viise nagu õppekülastused eestikeelsesse keskkonda, praktika eestikeelses keskkonnas, eesti keeles kirjutamine ja rääkimine, eesti keeles tunni läbi viimine ilmnes uuringust märksa vähem. Nii erialamoodulite kui üldharidusainete õpetajate seast iga kolmas (35-38%) ei märkinud ühtki eesti keele kasutamise viisi, st ei kasuta õppetöös üldse eesti keelt või jättis mingil muul põhjusel vastamata.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Joonis 39. Millisel viisil Te vene õppekeele rühmadele erialamooduleid/üldharidusaineid õpetades eesti keelt kasutate? (%)

*Kuna iga vastaja võis anda mitu vastust, siis võib protsentide summa olla 100-st suurem.

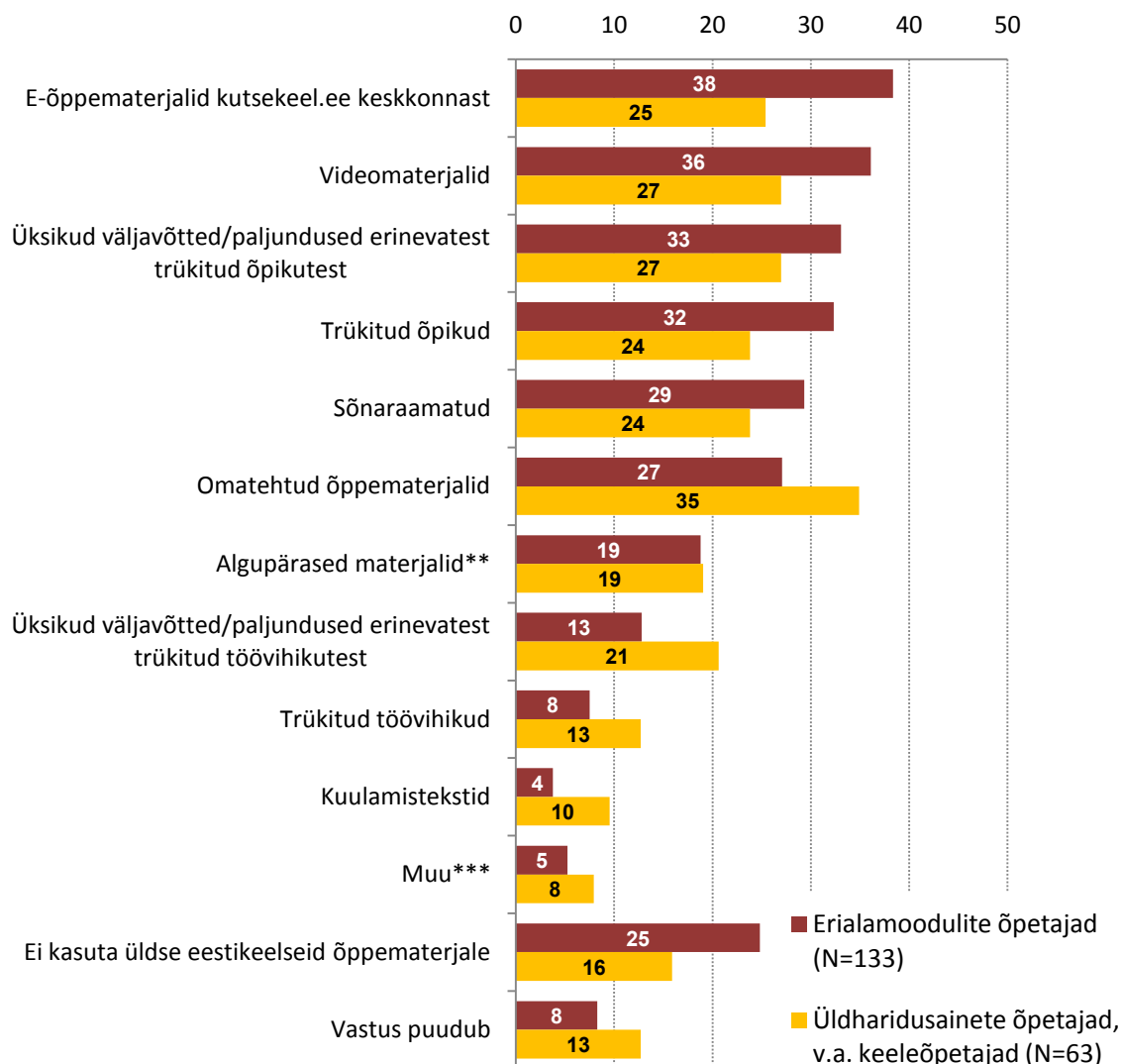
** Üldharidusainete õpetajatele esitatud küsimuses ei olnud sellist vastusevarianti.

*** Muul viisil: eestikeelsete põhimõistete/terminoloogia kasutamine (üldharidusaine puhul), eesti keeles tahvile kirjutamine, eestikeelsed slaidiesitlused, osaliselt eestikeelsed töölehed, tunni teema eesti keeles nimetamine, keelekümblusprojekti osalemine jne.

Kõige sagedamini kasutatavateks eestikeelseteks õppematerjalideks on kutsekeel.ee keskkonnast pärit **e-õppematerjalid, videomaterjalid, väljavõtted ja paljundused erinevatest õpikutest, trükitud õpikud, sõnaraamatud ja omatehtud õppematerjalid** (Joonis 40). Eestikeelsed materjalid, mida õppetöös kasutatakse, on erialamoodulite ja üldharidusainete õpetajatel mõnevõrra erinevad. Üldharidusainete õpetajad kasutavad kõige enam (35% juhtudest) enda koostatud õppematerjale, erialamoodulite õpetajate seas aga on kõige levinumad e-õppematerjalid kutsekeel.ee keskkonnast (38%) ja videomaterjalid (36%). Algupäraseid materjale (nt ajalehed, infovoldikud) kasutab õppetöös iga viies õpetaja. Töövihikute, sealt tehtud paljunduste ja kuulamistekstide kasutamine on levinud eelkõige üldharidusainete õpetajate hulgas. Sarnaselt eelmisele küsimusele on siingi peaaegu kolmandik (29-33%) vastajaid, kes ei kasuta üldse eestikeelseid õppematerjale või on jätnud mõnel muul põhjusel vastamata.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Joonis 40. Milliseid eestikeelseid õppematerjale Te vene õppekeele rühmadele erialamooduleid/üldharidusaineid õpetades kasutate? (%)

*Kuna iga vastaja võis anda mitu vastust, siis võib protsentide summa olla 100-st suurem.

** Erialamoodulite õpetajatele olid algupäraste materjalide kohta näitena välja toodud ajalehed, ajakirjad, infovoldikud, instruktsioonid ja menüüd; üldharidusainete õpetajatele aga ajalehed, ajakirjad, kirjandusteosed ja infovoldikud.

*** Muu: riiklikud veebilehed, keelekümluse töölehed, eestikeelsed kataloogid, rahvusvaheline ISO standard jne.

3.4. Praktikavõimalused eestikeelses keskkonnas

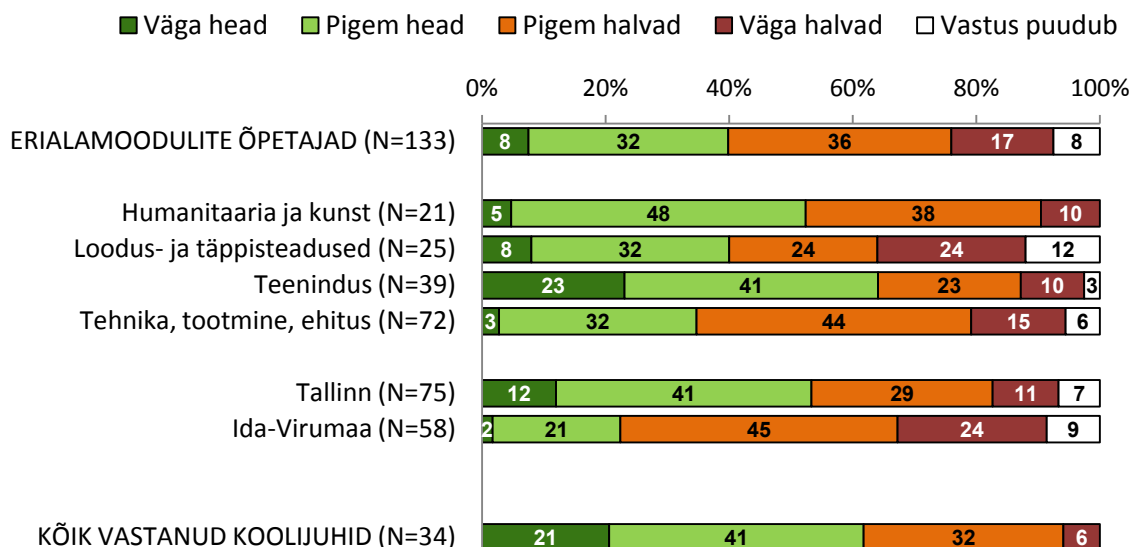
Eestikeelses keskkonnas toimuva praktika võimaluste kohta uuriti nii koolijuhtidelt, erialamoodulite õpetajatelt kui ka õpilastelt.

Eestikeelses keskkonnas **prakтика korraldamise võimalusi** peab väga või pigem heaks 3/5 koolijuhtidest ja 2/5 erialamoodulite õpetajatest (Joonis 41). Rohkem kui pooled (53%) erialaõpetajad aga on arvamisel, et eestikeelse praktika võimalused on halvad, sh 17% hinnangul väga halvad. Kõige kriitilisemalt hindavad praktikavõimalusi need õpetajad, kes õpetavad tehnika, tootmise ja ehituse

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

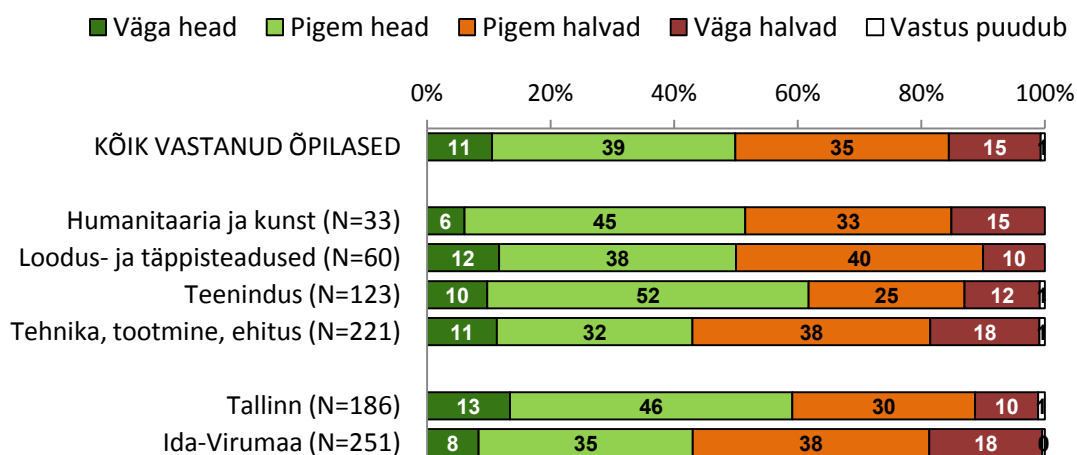
valdkonda kuuluvaid erialamooduleid (60% hinnangul halvad); kõige paremaks aga peavad võimalusi teeninduse õppekavarühmade õpetajad. Ida-Virumaa õpetajad hindavad eestikeelse praktika võimalusi märksa sagedamini halvaks kui Tallinna õpetajad (vastavalt 69% ja 40%).

Joonis 41. Millised on Teie hinnangul praegused võimalused korraldada praktikat eestikeelses keskkonnas?

Õpilaste hinnangud praktikavõimalustele jagunevad võrdselt: pooled hindavad eestikeelses keskkonnas **praktika tegemise võimalusi** heaks ja pooled halvaks (Joonis 42). Sarnaselt õpetajatele on siingi kõige positiivsemalt meelestatud teeninduse õppekavarühmade ja Tallinna õppurid ning kõige negatiivsemalt tehnika, tootmise ja ehituse õppekavarühmade esindajad.

Joonis 42. Millised on Teie hinnangul praegused võimalused teha praktikat eestikeelses keskkonnas? (N = 437 õpilast)

3.5. Kutseeksami sooritamise keel

Koolijuhtidel (N=34) paluti vastata, mis keeles nende õppeasutuse kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmade õpilased sooritavad kutseeksamit. Kuna koolides õpetatavad erialad on erinevad ja iga eriala kohta vastasid ainult mõned koolijuhid, siis ei saa siinkohal konkreetsete erialade kohta põhjalikke järeldusi teha. Kui vaadelda kõiki koolijuhtide poolt antud sisulisi vastuseid (97 vastust, sest vastata tuli kõigi oma õppeasutuses olemas olevate erialade kohta), siis selgub, et **valdavalt sooritatakse kutseeksamit vene keeles**:

	Arv	Osakaal
Kõik sooritavad kutseeksami vene keeles	73	75,3%
Umbes 1/4 sooritab eesti keeles, 3/4 vene keeles	5	5,2%
Umbes pooled sooritavad eesti keeles, pooled vene keeles	6	6,2%
Umbes 3/4 sooritab eesti keeles, 1/4 vene keeles	0	-
Kõik sooritavad kutseeksami eesti keeles	13	13,4%
Kokku	97	100%

Ainult vene keeles kutseeksami sooritamist mainiti kuue eriala puhul: arvutiteadused; mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika; keemia ja protsessitehnoloogia; audiovisuaalne ja muu meedia; kaevandamine ja rikastamine; transporditeenused. Lisaks on uuringu tulemuste põhjal veel viis eriala, kus valdavalt sooritatakse kutseeksamit vene keeles, aga esineb ka eesti keeles sooritajaid: elektroonika ja automaatika; mehaanika ja metallitöö; ehitus ja tsiviilrajatised; elektrotehnika ja energeetika; toiduainetetööstus ja -tootmine. Kolme eriala (tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine; koduteenindus; majutamine ja toitlustamine) puhul sooritatakse kutseeksameid nii eesti kui vene keeles ning uuringu põhjal on keeruline hinnata kumba keelt selleks rohkem kasutatakse. Tarbekunsti ja oskuskäsitöö eriala lõpetajad sooritavad uuringu tulemuste põhjal kõik eestikeelse kutseeksami.

4. Eestikeelsele õppele üleminek

Neljas peatükk käsitleb eestikeelsele kutsekeskharidusõppele üleminekut: kui vajalikuks erinevad osapooled peavad üldharidusainete ja erialamoodulite õpetamist eesti keeles, kuivõrd ollakse valmis hakkama eesti keeles õppima ja õpetama, milliseid takistusi nähakse eestikeelsele õppele üleminekul ning milliseid abinõusid oleks vaja nende ületamiseks.

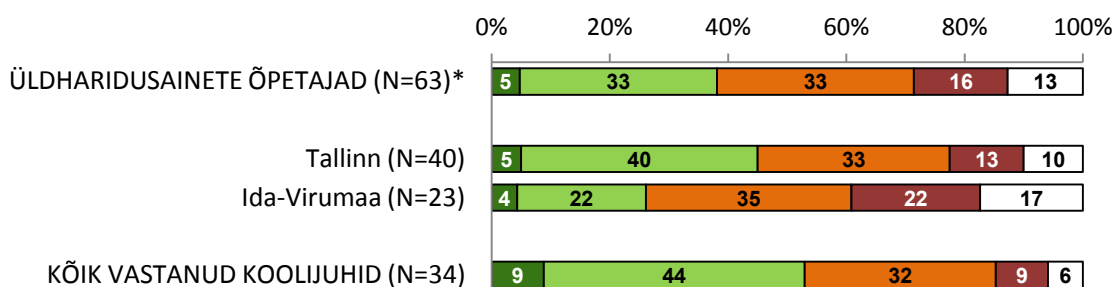
4.1. Eesti keeles õpetamise vajalikkus

Vene õppekeele rühmadele **üldharidusainete** eesti keeles õpetamist peavad vajalikuks umbes pooled koolijuhid ja 38% üldharidusainete õpetajatest (Joonis 43). Tallinna õpetajad pooldavad üldharidusainete eesti keeles õpetamist mõnevõrra enam kui nende Ida-Virumaa kolleegid.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Joonis 43. Kui vajalikuks Te peate üldharidusainete õpetamist vene õppekeele rühmadele eesti keeles?

■ Väga vajalikuks ■ Üsna vajalikuks ■ Pigem mittevajalikuks ■ Täiesti mittevajalikuks □ Vastus puudub

* Üldharidusainete õpetajad, v.a. keeleõpetajad

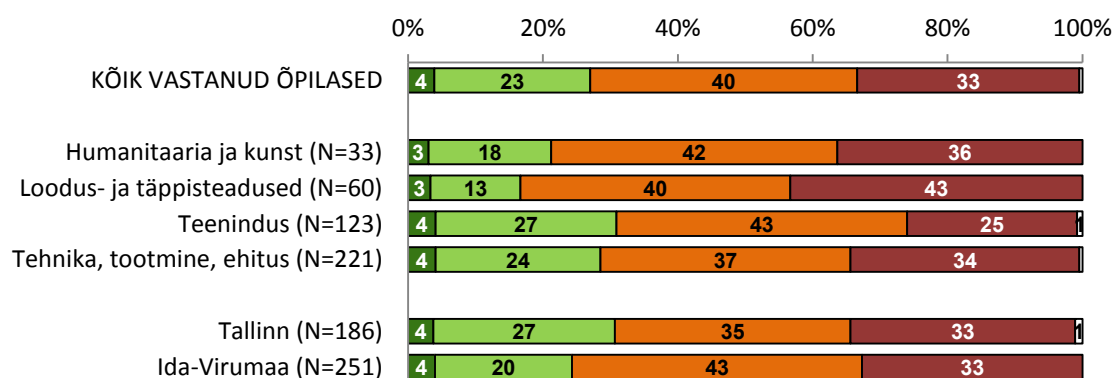
Ainete eesti keeles õpetamist vajalikuks pidavad üldharidusainete õpetajad (N=24) ja koolijuhi (N=18) põhjendavad oma arvamust peamiselt sellega, et Eestis elades, õppides ja töötades on eesti keele oskus oluline ning see suurendab õpilaste konkurentsivõimet tööturul. Lisaks mainitakse erialaõpinguteks vajaliku sõnavara saamist, keeleoskusega kaasnevat kindlustunde suurenemist, õpilaste suuremat arengut (keele ja eriala paralleelse õppimise tõttu), eeltööd riigieksami sooritamiseks, senisest enamast eesti keeles suhtlemist jne.

Nii eestikeelset õpet mittevajalikuks pidavate üldharidusainete õpetajate (N=31) kui koolijuhtide (N=14) peamiseks argumendiks on, et aine omandamine on esmatähtis ning olulisemaid ja keerukamaid aineid tuleks õpetada õpilaste emakeeles, sest võõrkeeles õppimine raskendab aine omandamist. Lisaks takistab õpetajate hinnangul eesti keeles õpetamist ka õpilaste ebapiisav keeleoskus ning üldine madal teadmiste tase.

Uuringus osalenud vene õppekeele rühmade **õpilased on üldharidusainete eesti keeles õpetamisele üldjuhul vastu** – 73% õpilastest peab seda mittevajalikuks ja ainult 27% vajalikuks (Joonis 44). Õppekavarühmade võrdluses peavad teeninduse ning tehnika, tootmise ja ehituse erialade õppurid üldharidusainete eesti keeles õpetamist vajalikumaks kui ülejäänud. Piirkondlikud erinevused on antud küsimuses küllaltki väikesed.

Joonis 44. Kui vajalikuks Te peate üldharidusainete õpetamist eesti keeles? (N = 437 õpilast)

■ Väga vajalikuks ■ Üsna vajalikuks ■ Pigem mittevajalikuks ■ Täiesti mittevajalikuks □ Vastus puudub

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Õpilased, kes pidasid üldharidusainete eestikeelset õpet vajalikuks (N=118), põhjendasid oma arvamust peamiselt sellega, et eesti keeles õppimine tõstab eesti keele oskuse taset, võimaldades muuhulgas ka keelt praktiseerida. Eesti keele oskus iseenesest aga on vajalik (sh nii tulevase töö jaoks kui õpingute jätkamiseks ja kõrghariduse omandamiseks).

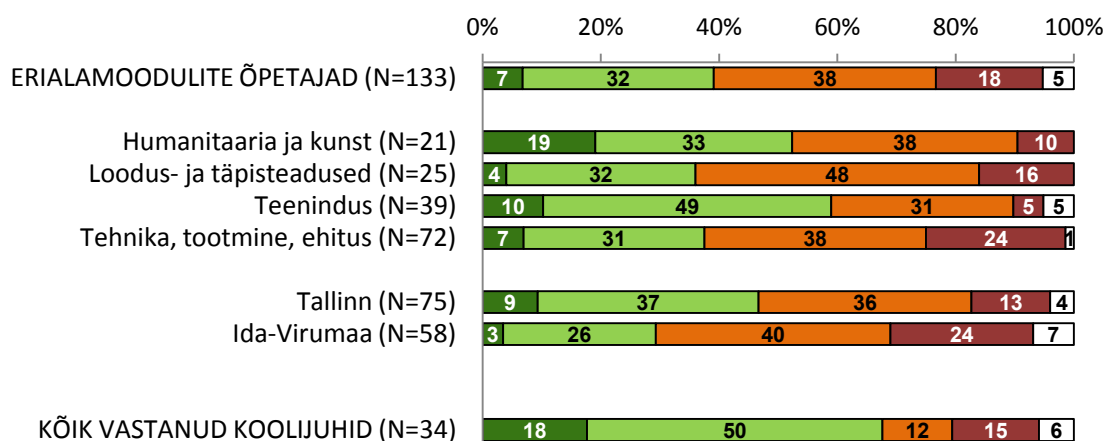
Üldharidusainete eesti keeles õpetamist mittevajalikuks pidavad õpilased (N=317) on taolisel arvamusel üldjuhul seetõttu, et nad ei ole enda hinnangul valmis õppima üldharidusaineid eesti keeles, kuna neil puudub piisav keeleoskus ja eesti keeles on raske õppida (39% mainis seda ühe põhjendusena). Teiseks sagedaseks põhjenduseks on asjaolu, et soovitakse õppida emakeeles, kuna nii on ainest parem aru saada. Lisaks leidub ka neid õpilasi, kes ütlevad, et eesti keelt peaks õppima eraldi ja keeletund on selleks piisav, või kes ei näe eesti keeles õppimisel mõtet (nt kavatsevad Eestist lahkuda). Muude põhjustena mainitakse, et eestikeelne õpe ei anna igapäevaeluks midagi juurde, üldharidusainete õppimine võiks toimuda pigem inglise keeles, igaüks võiks saada õppekeele ise valida, õpetajatel puudub piisav ettevalmistus eesti keeles õpetamiseks jne.

Vene õppekeele rühmadele **erialamoodulite** eesti keeles õpetamist peab vajalikuks 2/3 kooli juhtidest ja 39% erialamoodulite õpetajatest (Joonis 45). Seega koolijuhid peavad erialamoodulites eestikeelset õpet vajalikumaks kui üldharidusainetes (viimaste puhul peavad eesti keeles õpetamist vajalikuks pooled koolijuhid; vt joonis 43). Üldharidusainete ja erialamoodulite õpetajate arvamused aga on väga sarnased (üldharidusainete õpetajatest peab vajalikuks 38%).

Sarnaselt üldharidusainetele pooldavad Tallinna õpetajad ka erialamoodulite eesti keeles õpetamist rohkem kui Ida-Virumaa vastajad (vastavalt 47% ja 29%). Õppekavarühmade lõikes on eestikeelse õppe poolt kõige enam teeninduse ning humanitaaria ja kunsti valdkonnas tegutsevad õpetajad.

Joonis 45. Kui vajalikuks te peate erialamoodulite õpetamist vene õppekeele rühmadele eesti keeles?

■ Väga vajalikuks ■ Üsna vajalikuks ■ Pigem mittevajalikuks ■ Täiesti mittevajalikuks □ Vastus puudub

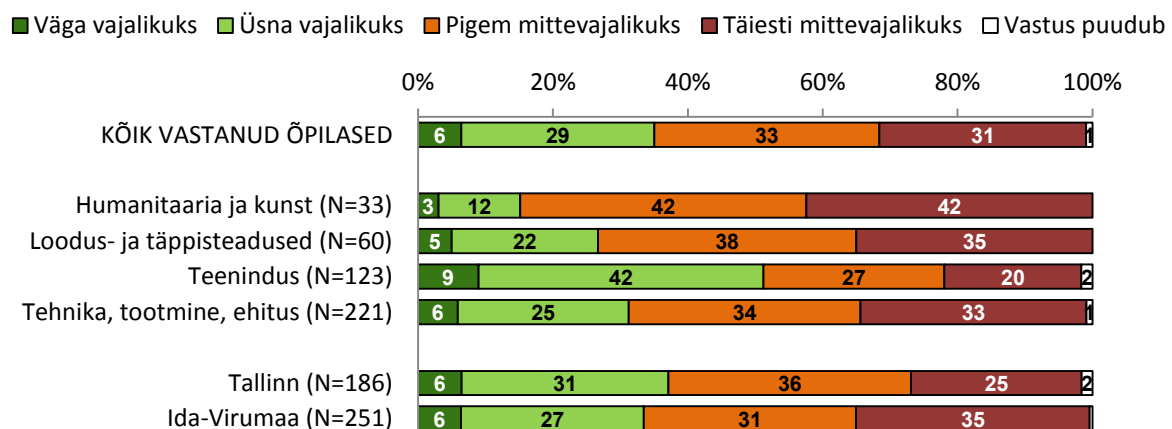
Moodulite eesti keeles õpetamist vajalikuks pidavad erialamoodulite õpetajad (N=52) ja koolijuhid (N=23) põhjendavad oma arvamust peamiselt sellega, et eesti keeles õppimine suurendab õpilaste konkurentsivõimet tööturul, võimaldades neil parema töö leida ja tööl edukamalt hakkama saada. Lisaks on parem eesti keele oskus Eestis vajalik ka igapäevaelus toime tulemiseks (tegemist riigikeelega) ja erialaõpingutes.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegruppides

Eesti keeles õpetamist mittevajalikuks pidavad erialamoodulite õpetajad (N=74) ja koolijuhid (N=9) leiavad, et raskemaid aineid tuleks õpetada emakeeles, sest oluline on eelkõige eriala omandamine. Võõrkeeles erialamoodulite õppimist raskendavad nii õpilaste puudulik keeleoskus kui ka vähesed erialased teadmised. Teatud juhtudel mainitakse, et vajalik on küll erialase terminoloogia tundmine, mitte aga tervikuna eesti keeles õppimine. Harvemini peetakse eestikeelset õpet mittevajalikuks ka muudel põhjustel: tegemist on venekeelsete õpilaste ebavõrdsesse olukorda panemisega, professionaalsete õpetajate leidmisel esineb probleeme, hiljem õpilased ei tööta eestikeelses ettevõttes (nt lähevad välismaale või siinsesse venekeelsesse ettevõttesse).

Kuigi õpilased peavad erialamoodulite eesti keeles õpetamist veidi sagedamini vajalikuks kui üldharidusainete eesti keeles õpetamist, on siingi negatiivsed hinnangud tugevalt ülekaalus – **erialamoodulite eesti keeles õpetamist peab vajalikuks 35% ja mittevajalikuks 64% õpilastest (Joonis 46)**. Teeninduse õppekavarühmade õpilased hindavad erialamoodulite eestikeelset õpet märksa vajalikumaks (väga või pigem vajalik 51% arvates) kui teiste õppekavarühmade esindajad. Kõige vähem aga soovivad eestikeelset õpet humanitaaria ja kunsti õppekavarühmades õppijad, kellest 85% peab erialamoodulite eesti keeles õpetamist mittevajalikuks. Sarnaselt üldharidusele on siingi piirkondlikud erinevused küllaltki väikesed.

Joonis 46. Kui vajalikuks Te peate erialamoodulite õpetamist eesti keeles? (N = 437 õpilast)

Erialamoodulite eesti keeles õpetamist vajalikuks pidavad õpilased (N=153) pooldava eestikeelset õpet valdavalt seetõttu, et eesti keeles õppimine võimaldab hiljem töö juures eesti keelt kasutada ning lihtsustab töö leidmist. Lisaks arvatakse, et erialamoodulite eesti keeles õppimine on huvitav ja avardab silmaringi ning aitab õppida eesti keelt, mis on vajalik. Harvemini peetakse eesti keeles õppimist vajalikuks seetõttu, et eesti keel on vajalik õpingute jätkamiseks ja kõrghariduse omandamiseks.

Moodulite eesti keeles õpetamist mittevajalikuks hinnanud õpilased (N=280) ei soosi seda peamiselt seetõttu, et ei ole valmis aineid eesti keeles õppima, kuna puudub piisav keeleoskus ning ainet on seega raske omandada. Erialamoduleid on emakeeles lihtsam õppida, sest neist saab siis paremini aru. Lisaks leitakse teatud juhtudel, et eesti keeles õppimiseks ei ole vajadust, näiteks võiks pigem õppida inglise keeles.

4.2. Valmisolek eestikeelsele õppele üleminekuks

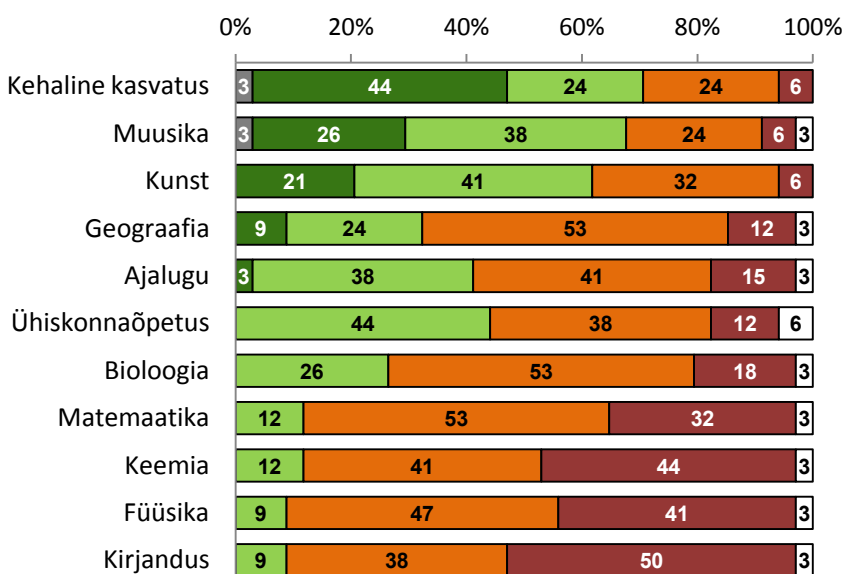
Valmisolekut eestikeelsele õppele üleminekuks on uuritud erinevatelt osapooltelt mõnevõrra erineval viisil. Koolijuhtidel paluti hinnata, kuivõrd reaalne on nende õppeasutuse vene õppekeele rühmades üldharidusainete, erialamoodulite ning majandus- ja ettevõtlusmoodulite eesti keeles õpetamisele üleminek järgneva 2 õppeaasta jooksul. Õpetajad said ankeedis hinnata, kas nad oleksid valmis hakkama järgneva 2 õppeaasta jooksul õpetama oma aineid/mooduleid vene õppekeele rühmadele eesti keeles. Õpilased aga hindasid, kas nad oleksid valmis hetkel vene keeles õpetatavaid üldharidusaineid ja erialamooduleid eesti keeles õppima.

4.2.1. Üldharidusained

Joonis 47 annab ülevaate, millistes üldharidusainetes **koolijuhid** peavad järgneva 2 õppeaasta jooksul eesti keeles õpetamisele üleminekut reaalseks ja millistes mitte. Kehalise kasvatuse, muusika ja kunsti puhul on suurem oma koolijuhtidest (umbes 2/3) arvamusel, et nende õppeasutuses on eesti keeles õpetamisele üleminek kas täiesti või pigem reaalne. Ülejäänud ainete puhul aga kaldutakse arvama, et eestikeelsele õppele üleminek ei ole järgneva kahe õppeaasta jooksul reaalne. Eesti keeles õpetamisele üleminekut peetakse eriti ebareaalseks kirjanduse, füüsika, keemia ja matemaatika tundides.

Joonis 47. Palun hinnake, kuivõrd reaalne on Teie õppeasutuse vene õppekeele rühmades üldharidusainete eesti keeles õpetamisele üleminek järgneva 2 õppeaasta jooksul. (N = 34 koolijuhti)

- Õpe on juba praegu täies mahus eesti keeles
- Täiesti reaalne
- Pigem reaalne
- Pigem ebareaalne
- Täiesti ebareaalne
- Vastus puudub

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

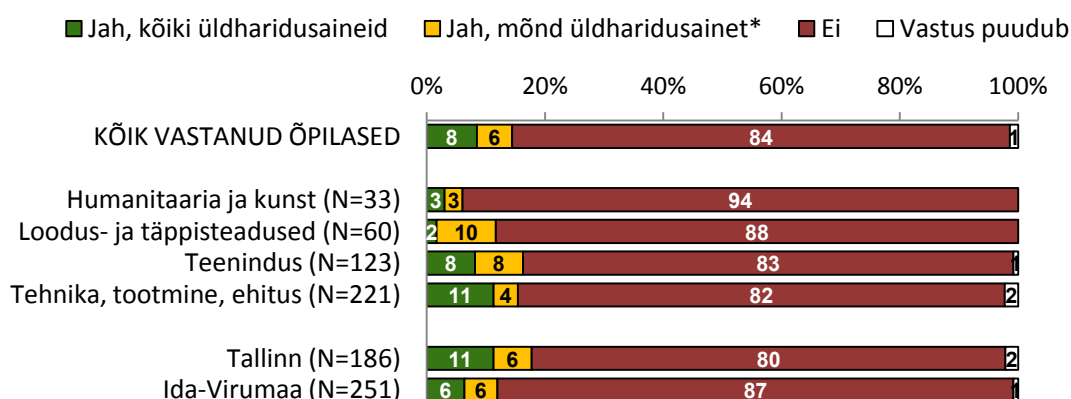
Üldharidusainete õpetajate (N=63) valmisolekust hakata järgneva 2 õppeaasta jooksul oma ainet/aineid eesti keeles õpetama ei saa käesoleva uuringu põhjal väga laiaulatuslikke järeldusi teha, kuna iga eraldi õppeaine kohta antud vastuseid on vähe. Kui vaadelda kõiki üldharidusainete õpetajate poolt antud sisulisi vastuseid (74 vastust, sest mõni õpetaja annab mitmeid aineid), ilmneb järgnev pilt:

	Arv	Osakaal
Kindlasti oleksin valmis eesti keeles õpetama	16	21,6%
Tõenäoliselt oleksin valmis	13	17,6%
Tõenäoliselt ei oleks valmis	32	43,2%
Kindlasti ei oleks valmis eesti keeles õpetama	11	14,9%
Õpetan juba praegu täies mahus eesti keeles	2	2,7%
Kokku	74	100%

Seega 39% juhtudest on üldharidusainete õpetajad kindlasti või tõenäoliselt valmis hakkama oma aineid eesti keeles õpetama ja 58% juhtudest ei ole selleks valmis. Uuringu tulemuste põhjal esineb kõikide õppeainete puhul nii neid õpetajaid, kes enda hinnangul oleksid valmis eesti keeles õppetööd läbi viima, kui ka vastupidisel arvamusel olijaid. Vastajate väike arv ei võimalda konkreetsete ainete kohta siinkohal täpsemaid järeldusi teha, aga saadud tulemustega on võimalik tutvuda aruande lisas esitatud andmetabelites (Lisa 5 – küsimus K14).

Valdav osa **õpilastest** (84%) on arvamusel, et nad ei oleks valmis hetkel vene keeles õpetatavaid üldharidusaineid eesti keeles õppima (Joonis 48). Kõiki üldharidusaineid oleks valmis eesti keeles õppima ainult 8% ja mõnd ainet 6% uuringus osalenud vene õppekeele rühmade õppuritest. Õppekavarühmade lõikes vaadeldes on tehnika, tootmise ja ehituse ning teeninduse õppekavarühmades valmisolek eesti keeles õppida keskmisest mõnevõrra suurem (15-16% õpilastest oleks valmis vähemalt mõnd üldharidusainet eesti keeles õppima). Tallinna õpilased on enda hinnangul veidi sagedamini valmis eesti keeles õppima kui Ida-Virumaa vastajad.

Joonis 48. Kas Te oleksite valmis hetkel vene keeles õpetatavaid üldharidusaineid eesti keeles õppima? (N = 437 õpilast)

* Selle vastuse andjatel paluti täpsustada, milliseid aineid ollakse valmis eesti keeles õppima. Kõige sagedamini mainitakse siin kirjandust, kunsti, muusikat ja kehalist kasvatust. Harvemini nimetatakse ka mitmeid teisi aineid (ajalugu, geograafia, matemaatika, ühiskonnaõpetus, keemia, bioloogia jne).

4.2.2. Erialamoodulid

Kuna koolides õpetatavad erialad on erinevad ja iga eriala kohta vastasid ainult mõned koolijuhid ja õpetajad, siis ei saa konkreetsete erialade kohta põhjalikke järeldusi teha. Siinne analüüs annab ülevaate, milline on üldine valmisolek eestikeelsele õppele üleminekuks, ja toob välja need erialad, kus koolijuhid peavad eestikeelsele õppele üleminekut rohkem või vähem reaalseks ja õpetajad on enda hinnangul rohkem või vähem valmis eesti keeles õpetama hakkama. Konkreetsete arvuliste näitajatega on võimalik tutvuda aruande lisas esitatud andmetabelites (Lisa 4 – küsimus K2; Lisa 5 – küsimus K20).

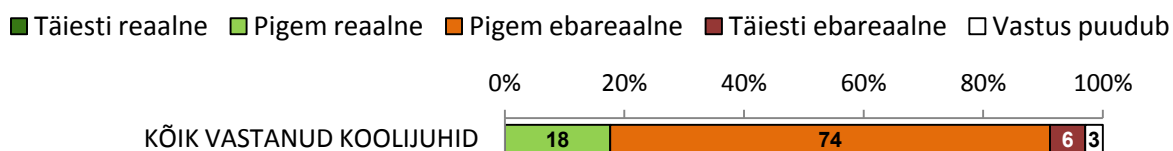
Koolijuhid (N=34) üldjuhul peavad oma õppeasutuse vene õppekeele rühmades erialamoodulite eesti keeles õpetamisele üleminekut järgneva 2 õppeaasta jooksul pigem ebareaalseks. Kui vaadelda kõiki koolijuhtide poolt antud sisulisi vastuseid (106 vastust, sest vastata tuli kõigi oma õppeasutuses olemas olevate erialade kohta), ilmneb järgnev pilt:

	Arv	Osakaal
Täiesti reaalne	1	0,9%
Pigem reaalne	26	24,5%
Pigem ebareaalne	57	53,8%
Täiesti ebareaalne	19	17,9%
Õpe on juba praegu täies mahus eesti keeles	3	2,8%
Kokku	106	100%

Konkreetsete erialade kohta antud vastustest ilmneb, et esineb 3 eriala, kus koolijuhid kalduvad eestikeelsele õppele üleminekut pigem reaalseks pidama: audiovisuaalne ja muu meedia, transporditeenused ning majutamine ja toitlustamine. Lisaks leidub veel 3 eriala, kus on üleminekut reaalseks ja ebareaalseks pidavaid hinnanguid enam-vähem võrdselt: toiduainetetööstus ja -tootmine, tarbekunst ja oskuskäsitöö ning mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika. Nelja eriala puhul on üleminekut ebareaalseks hindavad vastused tugevalt ülekaalus, aga esineb siiski ka seda pigem reaalseks pidavaid koolijuhte: arvutiteadused, ehitus ja tsiviilrajatised, elektroonika ja automaatika ning elektrotehnika ja energeetika. Samas leidub uuringu tulemuste põhjal ka 4 eriala, kus kõik uuringus osalenud koolijuhid hindavad eestikeelsele õppele üleminekut kas täiesti või pigem ebareaalseks: mehaanika ja metallitöö; keemia ja protsessitehnoloogia; tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine; kaevandamine ja rikastamine. Koduteeninduse puhul on olukord kooliti erinev – mõnes on erialamoodulid juba praegu täies mahus eesti keeles, mõnes aga peetakse eestikeelsele õppele üleminekut pigem ebareaalseks.

Koolijuhtidel paluti eraldi veel hinnata, kui võrd reaalne on nende õppeasutuse vene õppekeele rühmades **majandus- ja ettevõtlusmoodulite** eesti keeles õpetamisele ülemineku järgneva 2 õppeaasta jooksul. 4/5 koolijuhtidest peab seda pigem ebareaalseks (Joonis 49).

Joonis 49. Palun hinnake, kui võrd reaalne on Teie õppeasutuse vene õppekeele rühmades majandus- ja ettevõtlusmoodulite eesti keeles õpetamisele ülemineku järgneva 2 õppeaasta jooksul.
(N = 34 koolijuhti)

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Erialamoodulite õpetajate (N=133) valmisoleku kohta hakata järgneva 2 õppeaasta jooksul oma moodulit/mooduleid eesti keeles õpetama on teostatud samasugune üldistav analüüs nagu üldharidusainete õpetajatelgi. Kui vaadelda kõiki erialamoodulite õpetajate poolt antud sisulisi vastuseid (222 vastust, sest mõni õpetaja annab mitmeid mooduleid), ilmneb järgnev pilt:

	Arv	Osakaal
Kindlasti oleksin valmis eesti keeles õpetama	52	23,4%
Tõenäoliselt oleksin valmis	54	24,3%
Tõenäoliselt ei oleks valmis	77	34,7%
Kindlasti ei oleks valmis eesti keeles õpetama	38	17,1%
Õpetan juba praegu täies mahus eesti keeles	1	0,5%
Kokku	222	100%

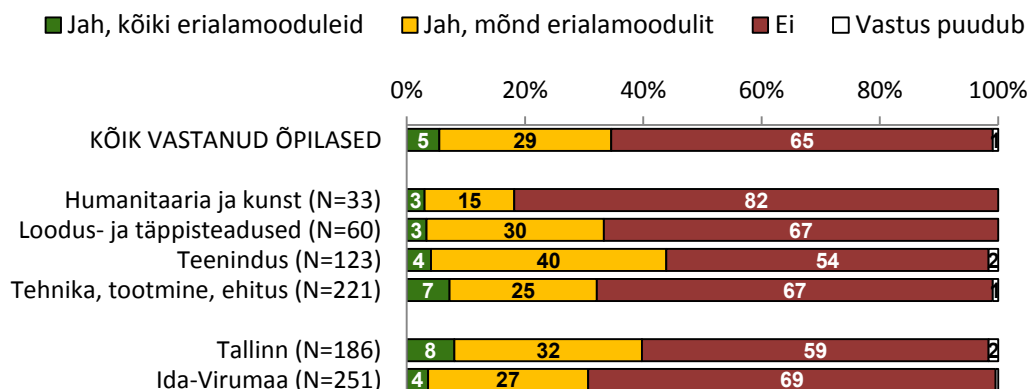
Seega erialamoodulite õpetajate hinnangud jagunevad siinkohal enam-vähem pooleks: umbes pooltel juhtudel (48%) ollakse valmis hakkama oma mooduleid eesti keeles õpetama ja pooltel juhtudel (52%) ei olda. Võrreldes üldharidusainete õpetajatega on valmisolek mõnevõrra kõrgem.

Konkreetsed erialad vaadeldes võib need jagada laias laastus kolmeks:

- 1) Ülekaalus on eestikeelsele õppele üleminekuks kindlasti või tõenäoliselt valmis olevad õpetajad (mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika; tarbekunst ja oskuskäsitöö; koduteenindus; tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine).
- 2) Enam-vähem võrdselt on esindatud üleminekuks valmis ja mittevalmis olevad õpetajad (audiovisuaalne ja muu meedia; elektrotehnika ja energiatehnika; kaevandamine ja rikastamine; toiduainetetööstus ja -tootmine; majutamine ja toitlustamine; transporditeenused).
- 3) Ülekaalus on õpetajad, kes ei ole üleminekuks valmis (elektroonika ja automaatika; ehitus ja tsiviilrajatised; mehaanika ja metallitöö; arvutiteadused; keemia ja protsessitehnoloogia).

2/3 õpilastest on arvamusel, et nad ei oleks valmis hetkel vene keeles õpetatavaid erialamooduleid eesti keeles õppima (Joonis 50). 29% vastajatest hindab, et oleks valmis õppima eesti keeles mõnd erialamoodulit, ning 5% võiks enda sõnul kõiki erialamooduleid eesti keeles õppida. Seega võrreldes üldharidusainetega hindavad õpilased oma valmisolekut eesti keeles õppida mõnevõrra kõrgemalt (vastavalt 84% ja 65% ei ole üldse valmis). Õppekavarühmade lõikes on teeninduse valdkonna õpilased kõige enam valmis vähemalt osaliselt üle minema eestikeelsele õppele (44% vastajatest), kõige vähem on selleks aga valmis humanitaaria ja kunsti valdkonna õpilased (18%).

Joonis 50. Kas Te oleksite valmis hetkel vene keeles õpetatavaid erialamooduleid eesti keeles õppima? (N = 437 õpilast)

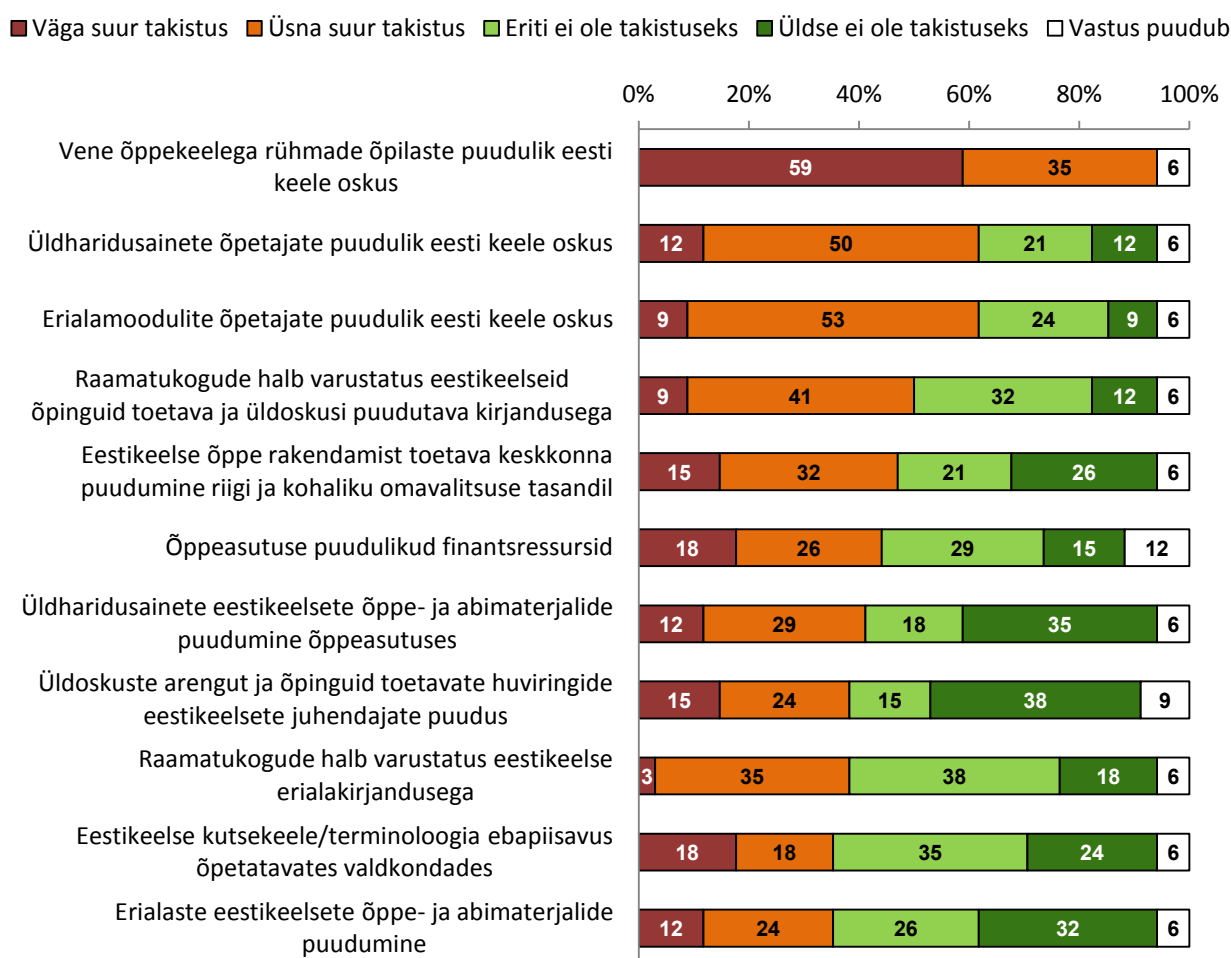

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

4.3. Eestikeelsele õppele ülemineku takistused ja nende ületamine

Koolijuhtidele loetleti ankeedis erinevaid asjaolusid, mis võivad vene õppekeele rühmade eestikeelsele õppele üleminekut raskendada, ning paluti märkida, kuivõrd iga järgnev asjaolu on nende õppeasutuse jaoks takistuseks eestikeelsele õppele üleminekul (Joonis 51).

Joonis 51. Järgnevalt on loetletud erinevaid asjaolusid, mis võivad vene õppekeele rühmade eestikeelsele õppele üleminekut raskendada. Palun märkige, kuivõrd iga järgnev asjaolu on Teie õppeasutuse jaoks takistuseks eestikeelsele õppele üleminekul. (N = 34 koolijuhti)

Koolijuhid peavad vene õppekeele rühmade eestikeelsele õppele ülemineku juures **kõige suuremaks takistuseks õpilaste puudulikku eesti keele oskust**. 3/5 koolijuhtide hinnangul on väga või üsna suureks takistuseks ka **õpetajate puudulik eesti keele oskus**, seda nii üldharidusainete kui erialamoodulite õpetajate puhul. Umbes pooled koolijuhtidest leiavad, et eestikeelsele õppele üleminekul on takistuseks eestikeelse õppe rakendamist toetava keskkonna puudumine riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil. Peaaegu sama paljud peavad takistuseks ka õppeasutuse puudulikke finantsressursse. Kui analüüsida raamatukogude varustatust eestikeelse kirjandusega, siis üldskuseid käsitleva kirjanduse puudumist peetakse mõnevõrra suuremaks probleemiks kui erialakirjanduse puudumist. Üldskuste arengut ja õpinguid toetavate huviringide eestikeelsete juhendajate puudus ning nii erialaste kui ka üldhariduslike

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

eestikeelsete õppe- ja abimaterjalide puudumine on need asjaolud, mille kohta koolijuhid ütlevad kõige sagedamini (1/3 koolijuhtidest), et see ei ole üldse takistuseks. Muude probleemidena toovad koolijuhid veel välja õppijate motivatsiooni puudumise, perekondliku toetuse puudumise (ka vanemad ei oska eesti keelt) ning asjaolu, et erialaste teadmiste ja oskuste tase langeb, sest tuleb keskenduda keeleõppele.

Koolijuhtidel (N=34) paluti kirjutada, milliseid **abinõusid nende õppeasutus plaanib järgneva 2 õppeaasta jooksul kasutusele võtta**, et saaks vene õppekeele rühmades üle minna eestikeelsele õppele. Umbes 2/5 koolijuhtidest mainib siinkohal eesti keele tundide ja/või eesti keeles õpetatavate ainete arvu suurendamist ning eesti keele ja eriala lõimitud õpetamist. Neljandik koolijuhtidest plaanib õpetajatele täiendavaid eesti keele kursuseid. Mitmed koolijuhid toovad ka välja, et üleminek tuleb muuta sujuvaks ja arvestada õpilaste tasemega. Lisaks mainitakse ka muid plaanis olevaid abinõusid: eesti keele klubi töötajatele ja õpilastele, eesti keele kasutamine õppeasutuses suhtlus- ja asjaajamiskeelena, sõnastike jm õppematerjalide hankimine. Iga neljas uuringus osalenud koolijuht ei kirjutanud ankeeti mitte ühtki abinõud. Siinkohal ei ole teada, kas neil õppeasutustel ei ole plaanis eestikeelsele õppele üleminekut toetavaid abinõusid või jäeti mõnel muul põhjusel vastamata.

Lisaks oli koolijuhtidel võimalik kirja panna, milliseid **õppevahendeid (sh tehnilised õppevahendid) nende õppeasutus juurde vajab**, et saaks vene õppekeele rühmades üle minna eestikeelsele õppele. Ainult pooled uuringus osalenud koolijuhid kasutasid võimalust oma soove kirja panna. Vajalike õppevahenditena nimetati kakskeelseid õppematerjale ja sõnastikke, õpetajatele mõeldud metoodilisi materjale, erinevaid eestikeelseid õppematerjale, erialaseid õppematerjale ja sõnastikke, arvuteid jm tehnikat.

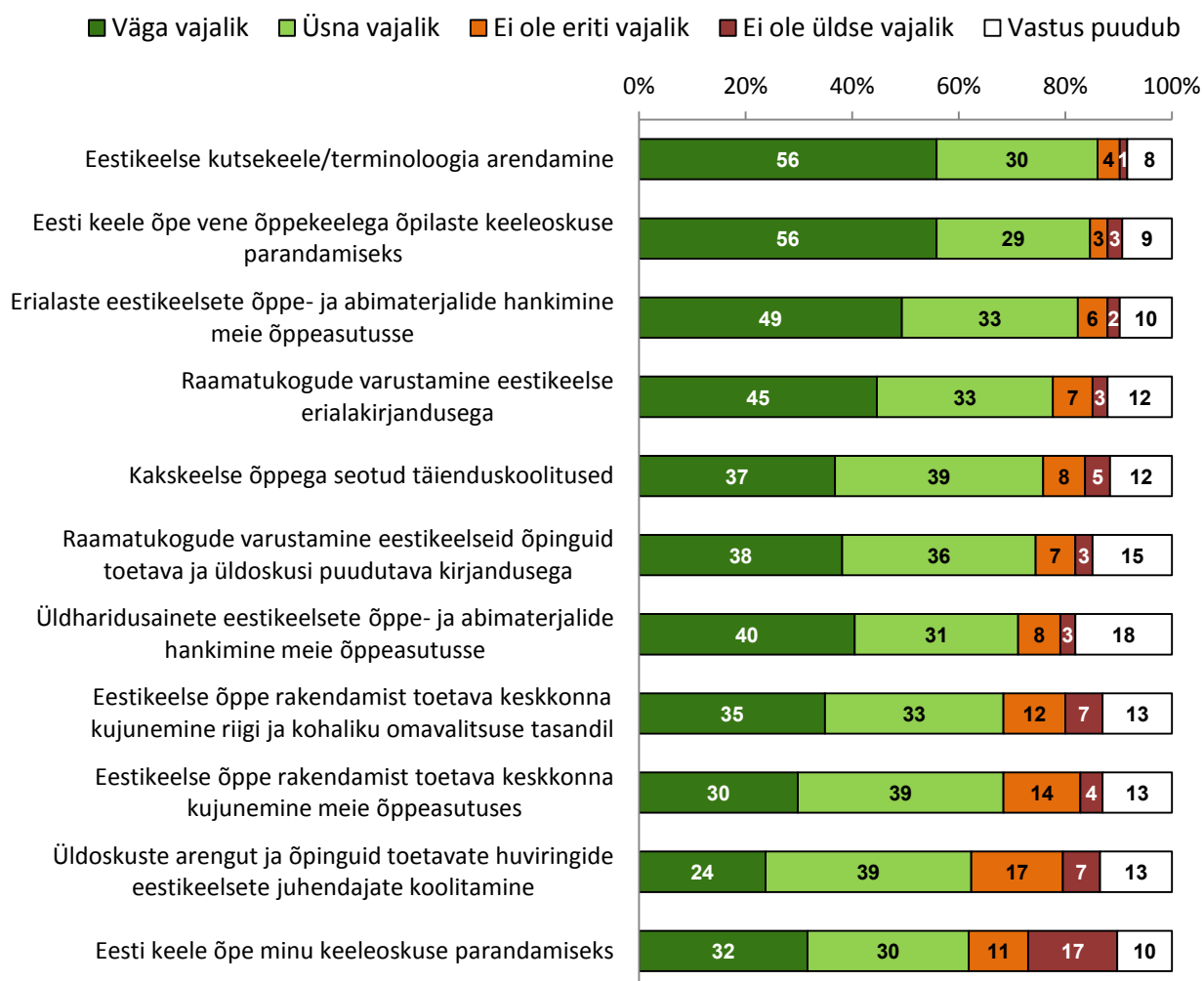
Õpetajatel paluti hinnata, millised tegevused on vajalikud, et saaks hakata vene õppekeele rühmadele õpet eesti keeles läbi viima (Joonis 52). Kõige vajalikumaks peetakse **eestikeelse kutsekeele/terminoloogia arendamist** (86% peab seda väga või üsna vajalikuks), **eesti keele õpet vene õppekeelega õpilaste keeleoskuse parandamiseks** (85%) ning **erialaste eestikeelsete õppe- ja abimaterjalide hankimist õppeasutusse** (82%). Ligikaudu 3/4 uuringus osalenud õpetajatest (74-78%) peab vajalikuks raamatukogude varustamist eestikeelse erialakirjanduse ja üldoskusi puudutava kirjandusega ning kakskeelse õppega seotud täienduskoolituste läbi viimist. Peaaegu sama tähtsaks (vajalik 68-71% õpetajate hinnangul) peetakse ka üldharidusainete eestikeelsete õppe- ja abimaterjalide hankimist õppeasutusse ning eestikeelse õppe rakendamist toetava keskkonna kujunemist nii riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil kui ka õppeasutuse siseselt. Välja pakutud tegevustest peeti kõige vähem vajalikuks (sellegipoolest vajalik 62% arvates) üldoskuste arengut ja õpinguid toetavate huviringide eestikeelsete juhendajate koolitamist ning eesti keele õpet õpetaja enda keeleoskuse parandamiseks. Lisaks tõid paar õpetajat veel välja, et põhikoolid peavad tagama õpilastele ettenähtud keeleoskuse ning kooliprogrammi omandamise.

Eesti keele õpetajad peavad üldjuhul kõiki välja pakutud tegevusi sagedamini vajalikuks kui ülejäänud õpetajad. Erandiks on ainult õpetaja enda eesti keele oskuse parandamine, mida peab vajalikuks vaid kolmandik eesti keele õpetajatest (erialamoodulite õpetajast samas koguni 67%). Huvitava asjaoluna ilmneb, et üldharidusainete õpetajad peavad erialamoodulite õpetajatest sagedamini vajalikuks üldharidusainete eestikeelsete õppe- ja abimaterjalide hankimist õppeasutusse (81% vs 62%) ning raamatukogude varustamist eestikeelseid õpinguid toetava ja üldoskusi puudutava kirjandusega (79% vs 69%), aga erialaste õppe- ja abimaterjalide ning erialase kirjanduse puhul vastupidist tendentsi ei esine. Seega tundub, et üldharidusainete õpetajad mõtlevad õppeasutuse ja raamatukogude varustamise peale laiemalt, aga erialamoodulite õpetajad keskenduvad rohkem oma valdkonnale.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

Piirkondlikust võrdlusest ilmneb, et Ida-Virumaa õpetajad peavad tallinlastest sagedamini vajalikuks eesti keele õpet oma keeleoskuse parandamiseks (väga või üsna vajalik vastavalt 71% ja 56% arvates) ning kakskeelse õppega seotud täienduskoolitusi (82% vs 72%). Ülejäänud tegevuste osas ei esine väga suuri piirkondlikke erinevusi.

Joonis 52. Järgnevalt on loetletud erinevaid tegevusi, mis võivad osutuda vajalikuks vene õppekeele rühmade eestikeelsele õppele üleminekul. Palun märkige, kui võrd vajalik iga järgnev tegevus Teie arvates on, et saaks hakata vene õppekeele rühmadele õpet eesti keeles läbi viima. (N = 215 õpetajat)

Õpetajatele anti võimalus panna kirja, milliseid õppematerjale ja õppevahendeid (sh tehnilised õppevahendid) on juurde vaja, et saaks vene õppekeele rühmades üle minna eestikeelsele õppele. Sarnaselt koolijuhtidele jätsid ka paljud õpetajad neile küsimustele vastamata – uuringus osalenud õpetajatest 40% vastas enda jaoks vajalike õppematerjalide kohta ja ainult 29% õppeasutuse jaoks vajalike õppevahendite kohta. Vastanute hulgas oli 5-7% õpetajaid, kes kirjutasid, et juurde ei ole vaja mingeid õppematerjale ega õppevahendeid, kõike on juba piisavalt.

Õppematerjalide osas tuntakse peamiselt puudust nii eestikeelsetest kui kakskeelsetest materjalidest: erialased materjalid, sõnastikud (nii erialased kui üldised), õpikud, ülesannetekogud, teatmeteosed,

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

töövihikud, video- ja audiomaterjalid. Harvemini mainitakse veel õpetajatele mõeldud metoodilisi materjale, e-õppematerjale jm.

Vajalike õppevahenditena nimetatakse peamiselt arvuteid, esitlustehnikat jm kontoritehnikat ning juba eelnevalt mainitud õppematerjale (kakskeelsed audio- ja videomaterjalid, õpikud, töövihikud, sõnastikud ning metoodilised materjalid). Lisaks mainitakse üksikutel juhtudel, et kutseõppeasutusse oleks vaja laboritehnikat, kaasaegseid masinaid ja seadmeid, õppetöös kasutatavaid eestikeelseid tabelleid (nt korrutustabelid), kultuurireiside jaoks bussi jne.

5. Koolijuhtide ja õpetajate täiendõpe

Viies peatükk annab ülevaate koolijuhtide ja õpetajate senisest osalemisest täienduskoolitustel, tulevikus vajalikest koolitustest ning soovist ja valmisolekust osaleda eesti keele oskuse taseme paranemisele suunatud programmides ja projektides.

5.1. Täienduskoolitustel osalemine viimase 2 õppeaasta jooksul

Ligikaudu pooled uuringus osalenud koolijuhid (34-st vastajast 16) on viimase 2 õppeaasta jooksul **osalenud mõnel kakskeelse õppega seotud täienduskoolitusel**. Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed (MISA) korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja üldainete pedagoogide lõimitud aine- ja keeleõppe metoodika ja õppematerjalide koostamise koolitusel on osalenud 5 vastajat, MISA korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja keeleõpetajate koolitusel erialakeele õpetamise metoodikast 4 vastajat ning MISA korraldatud kutseõppeasutuste nõustajate täienduskoolitusel samuti 4 vastajat. Lisaks on 4 koolijuhti käinud mõne muu asutuse poolt korraldatud kakskeelse õppega seotud koolitusel. Ankeedis paluti koolitusel osalenutel hinnata erinevaid väiteid nende koolituste kohta, aga paraku ei ole nii väikse vastanute arvu pealt võimalik teha üldistusi.

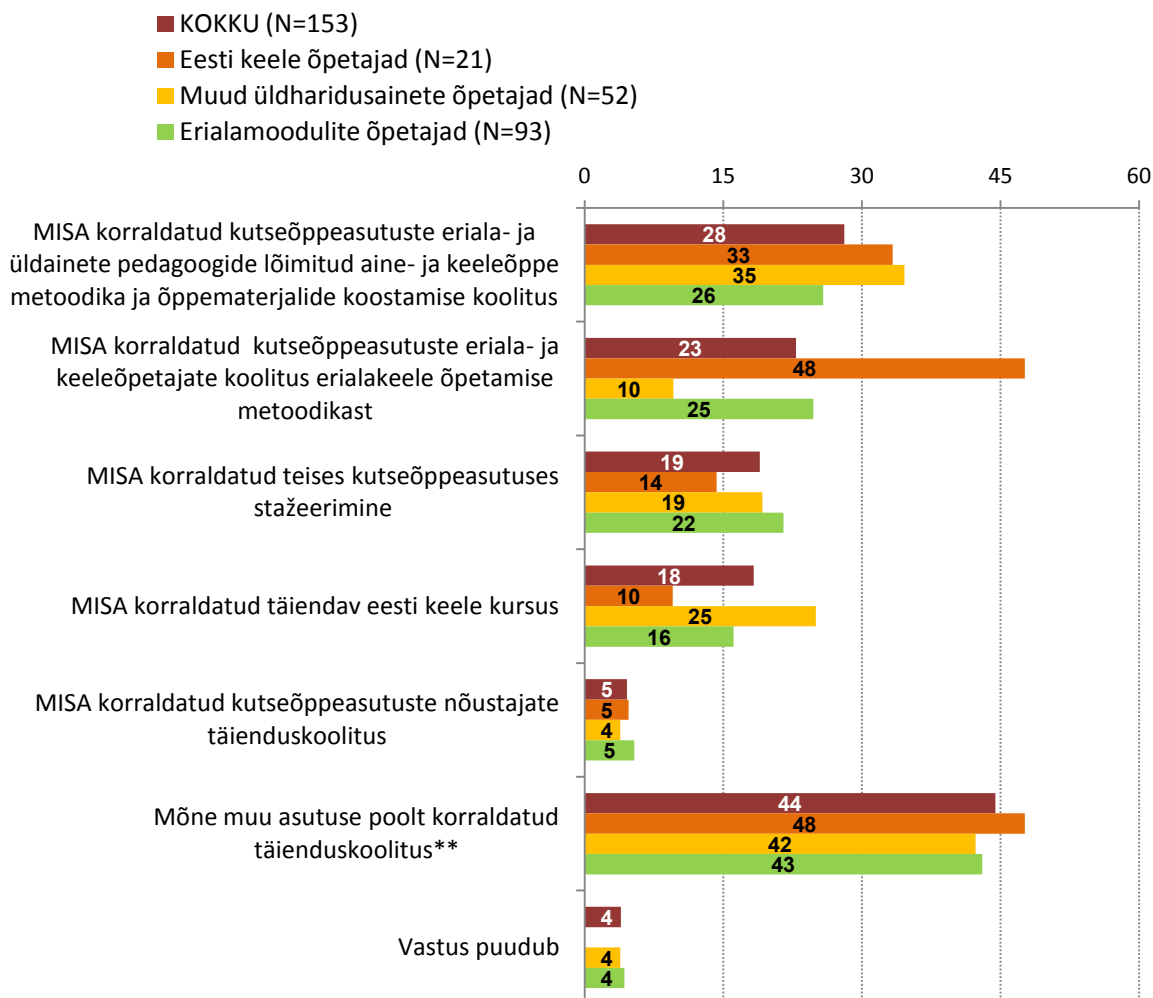
Uuringus osalenud **õpetajatest** (N=215) **71% on viimase 2 õppeaasta jooksul osalenud mõnel täienduskoolitusel**. Eesti keele õpetajad on keskmisest usinamad koolitusel käijad (viimase kahe aasta jooksul osalenud 84%). Tallinna õpetajate seas on antud näitaja 69% ja Ida-Virumaal 75%. Keskmisest mõnevõrra vähem on täienduskoolitusel käinud need muukeelsed õpetajad, kes hindasid oma eesti keele oskuse taset halvaks (seda nii suulises suhtluses, kirjutamisel kui ka ametikohal toimetulekuks).

Joonis 53 annab ülevaate, millistel täienduskoolitustel õpetajad on viimase 2 õppeaasta jooksul osalenud. MISA poolt korraldatutest on kõige enam käidud kutseõppeasutuste eriala- ja üldainete pedagoogide lõimitud aine- ja keeleõppe metoodika ja õppematerjalide koostamise koolitusel.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegruppides

Joonis 53. Millistel täienduskoolitustel Te viimase 2 õppeaasta jooksul osalenud olete? (%)

N = õpetajad, kes on viimase 2 õppeaasta jooksul osalenud mõnel täienduskoolitusel)

*Kuna iga vastaja võis anda mitu vastust, siis võib protsentide summa olla 100-st suurem.

** Vastajail paluti ankeedis täpsustada, millise koolitusega oli tegemist. Mõned õpetajad nimetasid koolituse korraldajaid, mõned aga selgitasid sisu. Koolituse korraldajatest nimetati kõige enam Sihtasutust Innove. Muude korraldajatenä mainiti erinevaid õppeasutusi (Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Tööstushariduskeskus, Tallinna Tehnikakõrgkool), keeltekoole, Eesti Võõrkeeleõpetajate Liitu jne. Läbitud koolituste valdkonnad olid väga erinevad: eesti keele kursused, erialane täiendõpe, IT-valdkonna koolitused, LAK-koolitus, õpetaja enesekehtestamine, e-õppe korraldus, EUCIP baastaseme koolitus kutseõpetajatele, mentorkoolitus, haridusasutuse juhtimine, karjääripetsialistide täienduskoolitus, õpiväljundite kujundamine, kirjalik suhtlus, tööohutus ja töötervishoid, oma erialal stažeerimine jne.

Koolitusel osalenutel paluti mõelda läbitud koolitusele ja hinnata 5 väidet, mis puudutasid toimunud koolituse erinevaid aspekte (õppevormi efektiivsus, õpetamise tase, koolitusel kasutatud õppe- ja abimaterjalid), saadud teadmiste ja kogemuste rakendamist oma töös ning vajadust uute samalaadsete koolituste järele. Joonis 54 annab ülevaate osaletud koolitustele antud hinnangutest. MISA korraldatud koolitustest on kõige enam jäädud rahule teises kutseõppeasutuses stažeerimisega, kõige enam kriitikat aga on pälvinud täiendavad eesti keele kursused. Kuna vastanute koguarvud on väga väikesed, siis tuleb nende tulemuste põhjal üldistusi tehes olla ettevaatlik ja arvestada suure statistilise vea võimalusega.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

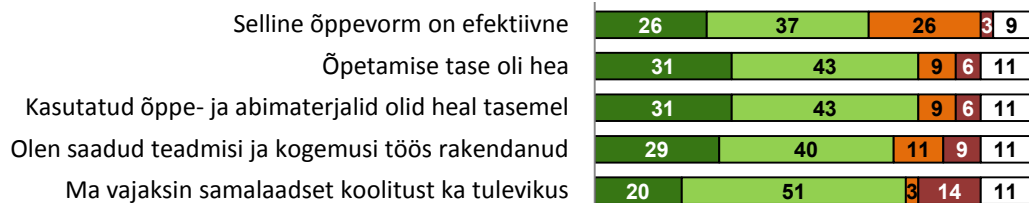
Joonis 54. Palun mõelge osaletud koolitusele. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega?

(N = õpetajad, kes on viimase 2 õppeaasta jooksul sellel koolitusel osalenud)*

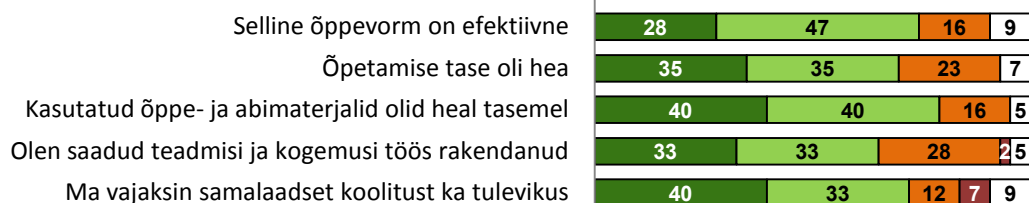
■ Täiesti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Üldse ei ole nõus □ Vastus puudub

0% 20% 40% 60% 80% 100%

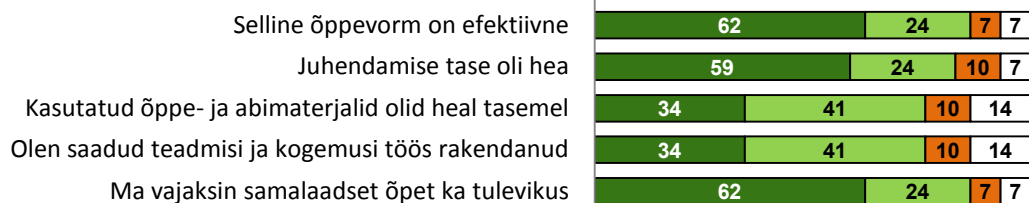
MISA korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja keeleõpetajate koolitus erialakeele õpetamise metoodikast (N=35)

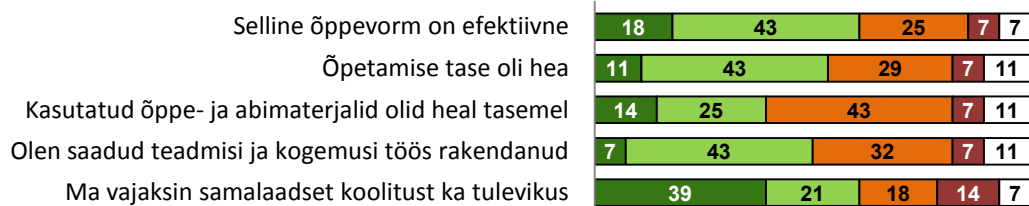
MISA korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja üldainete pedagoogide lõimitud aine- ja keeleõppe metoodika ja õppematerjalide koostamise koolitus (N=43)

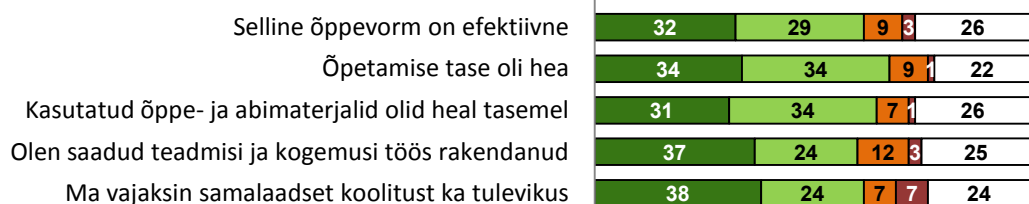
MISA korraldatud teises kutseõppeasutuses stažeerimine (N=29)

MISA korraldatud täiendav eesti keele kursus (N=28)

Muu asutuse poolt korraldatud täienduskoolitus (N=68)

* Joonis ei kajasta MISA korraldatud kutseõppeasutuste nõustajate täienduskoolitusele antud hinnanguid, sest sellel koolitusel osalenuid oli üldistuste tegemiseks liialt vähe (N=7).

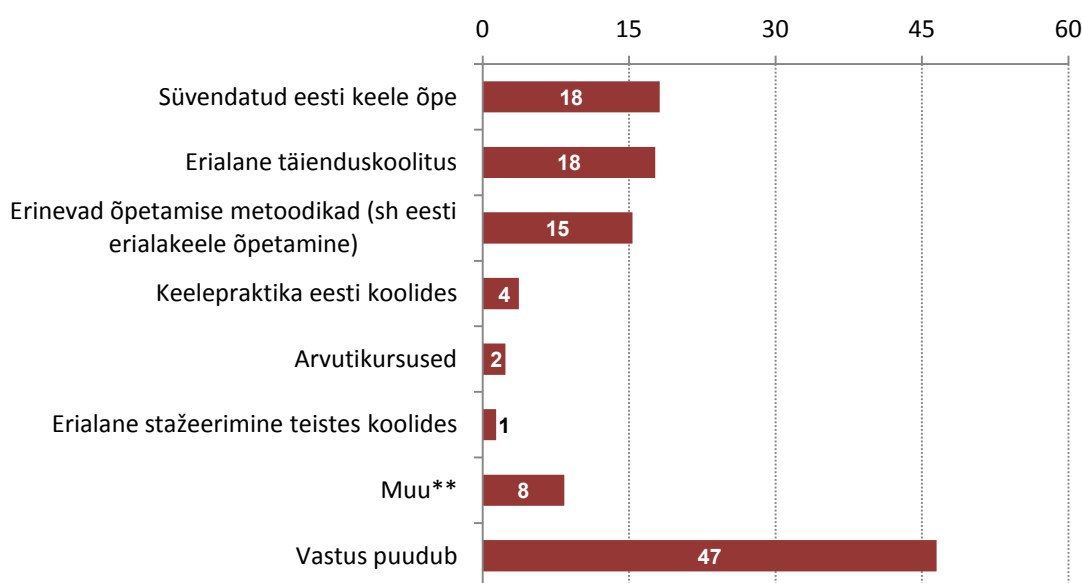
5.2. Koolitusvajadus tulevikus

Kõikidele koolijuhtidele ja õpetajatele anti võimalus kirjutada, milliseid täienduskoolitusi nad tulevikus vajavad. Koolijuhtidelt küsiti vajalike kakskeelse õppega seotud koolituste kohta ning õpetajatelt vajalike täienduskoolituste kohta üldiselt. Paraku jätsid pooled uuringus osalenud õpetajad ja 2/3 koolijuhtidest antud küsimusele vastamata. Olemasoleva info põhjal on keeruline hinnata, kui paljud neist ei vaja täienduskoolitusi ja kui paljud jätsid lihtsalt vastamata.

Koolijuhid tõid vajalike koolitustena eelkõige välja eesti keele kursuseid. Lisaks mainiti ka mitmeid muid koolitusvaldkondi: LAK-õpe, eestikeelses koolis stažeerimine, kakskeelse kooli juhtimine, erinevate ainete integreerimine, õppemeetodid eestikeelsele õppele üleminekuks ja info vene keelt kõnelevate noorte reaalse elu kohta.

Õpetajad vajavad tulevikus ennekõike süvendatud eesti keele õpet, erialast täienduskoolitust ning erinevaid koolitusi õpetamise meetodikate kohta (Joonis 55). Harvemini mainitakse veel keelepraktikat ja erialast stažeerimist teistes koolides, arvutikursuseid ja muid täienduskoolitusi.

Joonis 55. Milliseid täienduskoolitusi Te tulevikus vajate? (N = 215 õpetajat)

*Kuna iga vastaja võis anda mitu vastust, siis võib protsentide summa olla 100-st suurem.

** Muud täienduskoolitused: psühholoogiaalased koolitused (nt suhtlemiskoolitus, õpilaste motiveerimine eesti keele õppimisel ja suhtlushirmust üle aitamise), töötamine täiskasvanud õppijate ja erivajadustega õpilastega, eestikeelsele õppele ülemineku ja õppekava muutmisega seotud koolitused, inglise keele kursused jne.

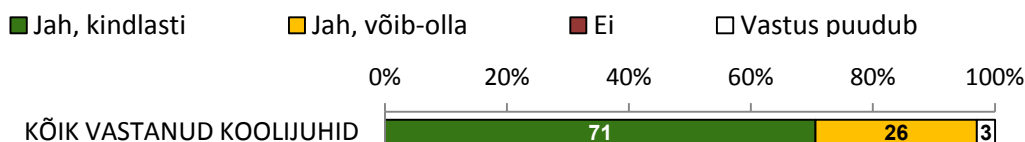
5.3. Huvi keeleoskuse paranemisele suunatud programmide ja projektide vastu

Käesolev uuring kaardistas muuhulgas ka seda, kas koolijuhtidel ja õpetajatel on valmisolek ning soov osaleda eesti keele oskuse taseme paranemisele suunatud programmides ja projektides, mille rahastajateks on näiteks Haridus- ja Teadusministeerium, Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed (MISA) või Sihtasutus Innove.

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeelegruppides

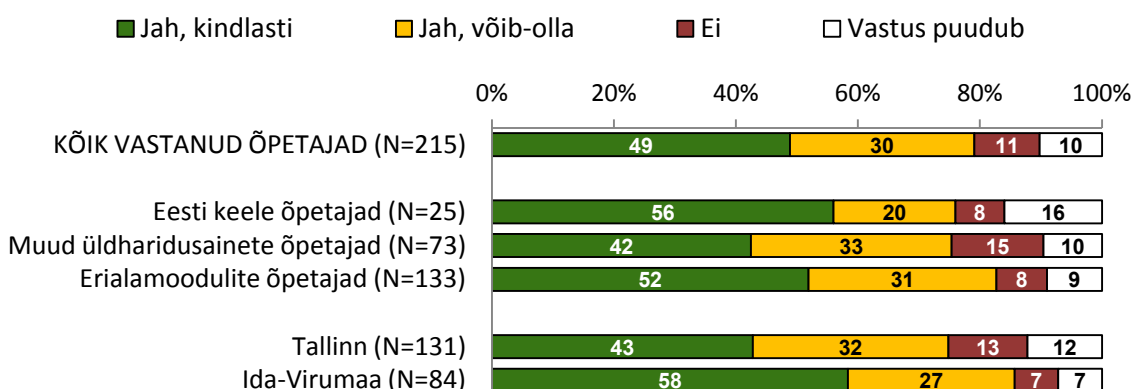
Koolijuhtide hinnangul on kutseõppeasutustel olemas valmisolek ning soov osaleda **õppurite ja pedagoogide** eesti keele oskuse taseme paranemisele suunatud programmides ja projektides (Joonis 56). Üle 2/3 koolijuhtidest on arvamisel, et nende õppeasutusel on kindlasti taoline soov ja valmisolek, ning ülejäänud leiavad, et nende õppeasutus võib-olla sooviks osaleda.

Joonis 56. Kas Teie õppeasutusel on valmisolek ning soov osaleda õppurite ja pedagoogide eesti keele oskuse taseme paranemisele suunatud programmides ja projektides (rahastajateks näiteks Haridus- ja Teadusministeerium, MISA või Sihtasutus Innove)? (N = 34 koolijuhti)

Õpetajatelt küsiti nende enda valmisoleku ja soovi kohta osaleda **pedagoogide** eesti keele oskuse taseme paranemisele suunatud programmides ja projektides. Pooled (49%) uuringus osalenud õpetajad oleksid kindlasti valmis oma keeleoskuse paranemise nimel mõnes programmis või projektis osalema (Joonis 57). Umbes kolmandik (30%) leiab, et neil võib-olla on olemas valmisolek ja soov taolises programmis/projektis osaleda. Ülejäänud kas ei ole taolisest eesti keele oskuse taseme parandamise meetodist huvitatud või jätsid antud küsimusele vastamata. Ida-Virumaa õpetajad on programmides ja projektides osalemisest mõnevõrra rohkem huvitatud kui Tallinna õpetajad.

Joonis 57. Kas Teil on valmisolek ja soov osaleda pedagoogide eesti keele oskuse taseme paranemisele suunatud programmides ja projektides (rahastajateks näiteks Haridus- ja Teadusministeerium, MISA või Sihtasutus Innove)? (N = 215 õpetajat)

KOKKUVÕTE

Sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll viis 2013. aasta sügisel Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed (MISA) tellimusel läbi uuringu eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades. Uuringu käigus küsitleti kutsekeskharidust omandavaid vene õppekeele rühmade õppureid 11 erinevast kutseõppeasutusest (kokku 437 vastajat), nende õppuritega töötavaid õpetajaid (kokku 215 vastajat) ja kutseõppeasutuste juhtivtöötajaid (kokku 34 vastajat). Uuring viidi läbi Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava programmi „Keeleõppe arendamine 2011-2013“ tegevuse „Kutseõppurite ja täiskasvanute gümnaasiumide õppurite täiendav keeleõpe“ raames.

Eesti keele kasutamine kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmade praeguses õppetöös

- **Üldharidusainete tundides** kasutatakse eesti keelt küllaltki vähe. Sõltuvalt ainekult ütles 68-84% vastanud kutseõppuritest, et õppetöös ei kasutata üldse eesti keelt, kogu õpe toimub ainult vene keeles. Erinevatelt osapooltelt saadud info põhjal tundub, et eesti keeles õpetamist esineb kõige enam kehalise kasvatuse, kunsti ja muusika tundides. Tallinna kutseõppeasutustes on eestikeelne õpe laiemalt levinud kui Ida-Virumaal.
- **Erialane õpe** toimub samuti valdavalt vene keeles. 38% õpilastest ütles, et eesti keelt ei kasutata õppekeelena mitte üheski erialamoodulis, ning ligikaudu sama paljude (32%) hinnangul kasutatakse seda ainult vähestes moodulites. Kõige enam kasutatakse eesti keelt teeninduse õppekavarühmade õppetöös, kõige vähem aga tehnika, tootmise ja ehituse ning loodus- ja täppisteaduste õppekavarühmades. Siingi on eesti keel Tallinna kutseõppeasutustes laiemalt kasutusel kui Ida-Virumaal.
- Peamisteks **eesti keele õppetöös kasutamise viisideks** on eestikeelse kutsealase terminoloogia ning eestikeelsete õppematerjalide kasutamine. Kõige sagedamini kasutatavateks eestikeelseteks õppematerjalideks on kutsekeel.ee keskkonnast pärit e-õppematerjalid, videomaterjalid, väljavõtted ja paljundused erinevatest õpikutest, trükitud õpikud, sõnaraamatud ja omatehtud õppematerjalid.
- **Eestikeelses keskkonnas praktika** korraldamise võimalusi peab väga või pigem heaks 3/5 koolijuhtidest ja 2/5 erialamoodulite õpetajatest. Rohkem kui pooled erialaõpetajad aga on arvamusel, et eestikeelse praktika võimalused on halvad. Õpilaste hinnangud praktikavõimalustele jagunevad võrdselt: pooled hindavad eestikeelses keskkonnas praktika tegemise võimalusi heaks ja pooled halvaks. Kõige positiivsemalt on praktikavõimaluste suhtes meelestatud teeninduse õppekavarühmade ja Tallinna kutseõppeasutuste esindajad.

Eestikeelsele õppele üleminek

- Erinevate osapoolte hoiakud **eestikeelse õppe vajalikkuse** suhtes on mõnevõrra erinevad. 2/3 koolijuhtidest peab erialamoodulite eesti keeles õpetamist vajalikuks, üldharidusainete puhul on sama meelt aga ainult pooled. Nii erialamoodulite kui üldharidusainete õpetajatest üle kolmandiku (38-39%) arvab, et aineid/moduleid oleks vaja õpetada eesti keeles. Tallinna õpetajad pooldavad eesti keeles õpetamist rohkem kui Ida-Virumaa vastajad. Vene õppekeele rühmade õpilased on üldjuhul eesti keeles õpetamisele vastu – üldharidusainete eesti keeles õpetamist peab vajalikuks

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

ainult 27% vastanuist ja erialamoodulite eesti keeles õpetamist 35%. Teeninduse õppekavarühmade õpilased hindavad erialamoodulite eestikeelset õpet märksa vajalikumaks kui teiste õppekavarühmade esindajad.

- Eestikeelse õppe vajalikkust põhjendatakse peamiselt parema keeleoskusega, mis on Eestis elades, õppides ja töötades oluline ning suurendab konkurentsivõimet tööturul. Eestikeelset õpet mittevajalikuks pidavate pedagoogide peamiseks argumendiks on, et aine omandamine on esmatähtis ning see ei tohiks puuduliku keeleoskuse tõttu kannatada. Õpilased on samuti mures, et nad ei ole võimelised eesti keeles õppima, sest puudub piisav eesti keele oskuse tase ning ainet on seega raske omandada.
- **Õppeasutuste valmisolek eestikeelsele kutsekeskharidusõppele üleminekuks** on uuringu tulemuste põhjal suhteliselt madal. **Koolijuhtidest** 2/3 hindab, et nende õppeasutuses oleks eesti keeles õpetamisele üleminek järgneva 2 õppeaasta jooksul reaalne kehalise kasvatus, muusika ja kunsti tundides. Ülejäänud üldharidusainetes, majandus- ja ettevõtlusmoodulites ning enamikus erialamoodulites aga peetakse seda pigem ebareaalseks.
- **Õpetajate** valmisolekut hakata järgneva 2 õppeaasta jooksul oma aineid/moduleid eesti keeles õpetama saab käesoleva uuringu põhjal vaadelda ainult üldistatud kujul, mitte aga konkreetsete ainete ja erialade lõikes. Erialamoodulite õpetajad on enda hinnangul eestikeelsele õppele üleminekuks mõnevõrra enam valmis kui üldharidusainete õpetajad (vastavalt 48 ja 39 protsendil juhtudest leiti, et ollakse valmis eesti keeles õpetama).
- Valdav osa vene õppekeele rühmade **õpilastest** on arvamisel, et nad ei oleks valmis õppima hetkel vene keeles õpetatavaid üldharidusaineid ja erialamoduleid eesti keeles. Erialamoodulite osas on valmisolek eestikeelsele õppele üleminekuks mõnevõrra suurem kui üldharidusainetes (vastavalt 65% ja 84% õpilastest ei ole üldse valmis eesti keeles õppima). Õppekavarühmade lõikes on teeninduse valdkonna õpilased kõige enam valmis vähemalt osaliselt üle minema eestikeelsele erialaõppele (44% vastajatest).
- Koolijuhid peavad vene õppekeele rühmade **eestikeelsele õppele ülemineku** juures kõige suuremaks **takistuseks** õpilaste puudulikku eesti keele oskust. 3/5 koolijuhtide hinnangul on takistuseks ka õpetajate puudulik eesti keele oskus, seda nii üldharidusainete kui erialamoodulite õpetajate puhul. Ligikaudu pooled koolijuhtidest peavad probleemiks eestikeelse õppe rakendamist toetava keskkonna puudumist riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil ning õppeasutuse puudulikke finantsressursse.
- Õpetajate hinnangul oleks vene õppekeele rühmadele **eestikeelse õppe läbi viimiseks vaja** esmalt arendada eestikeelset kutsekeelt/terminoloogiat, korraldada eesti keele õpet vene õppekeele õpilaste keeleoskuse parandamiseks, hankida õppeasutusse erinevaid eestikeelseid õppe- ja abimaterjale, varustada raamatukogusid eestikeelse kirjandusega, viia läbi kakskeelse õppega seotud täienduskoolitusi ning tagada eestikeelse õppe rakendamist toetav keskkond nii riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil kui ka õppeasutuse siseselt.

Pedagoogide ja õpilaste keeleoskus ning hoiakud eesti keele suhtes

- Uuringu tulemuste põhjal ei ole kolmandiku kutseõppeasutuste direktorite, õppealajuhatajate ja teiste juhtivtöötajate ning umbes 3/4 õpetajate emakeeleks eesti keel. Muu emakeelega **õpetajatest** 70% hindab, et nende **eesti keele oskuse tase** erialal ja ametikohal toimetulekuks on

Uuring eestikeelse õppe rakendamisest kutsekeskharidustaseme vene õppekeele rühmades

kas väga või pigem hea. Oma suulise suhtluse ja eesti keeles kirjutamise oskuse taset peavad heaks ainult pooled õpetajad, halvaks aga üle 40%. Muu emakeelega õpetajatest veidi enam kui pooled (54%) on osalenud viimase 2 õppeaasta jooksul eesti keele õppes.

- Kuigi hetkeolukord on eestikeelsele õppele ülemineku seisukohast keeruline, ilmnes uuringust ka mitmeid positiivseid noote. Üle 80% eesti keelest erineva emakeelega õpetajatest ja koolijuhtidest peab **eesti keele õpet** enda jaoks vajalikuks. Pääaegu 2/3 koolijuhtidest on arvamisel, et nii erialamoodulite kui üldharidusainete õpetajatel on väga või küllaltki suur huvi eesti keelt õppida, ning sama paljud (sh kõik Ida-Virumaa koolijuhid) ütlesid, et nende õppeasutus plaanib järgneva 2 õppeaasta jooksul korraldada muu emakeelega õpetajatele eesti keele õpet.
- Nii koolijuhid kui õpetajad hindavad kutseõppeasutusse õppima asuvate vene õppekeele rühmade **õpilaste eesti keele oskuse taset** üldjuhul halvaks. Kõige paremal arvamisel ollakse õpilaste suulise suhtluse oskusest (heaks hindab siiski vaid 13% õpetajatest), kõige enam jääb keeleoskusest puudu aga erialal toimetulekuks. Õpilased ise hindasid uuringus oma praegust keeleoskuse taset ja nende hinnangud on märksa positiivsemad. Suulises suhtluses peab oma eesti keele oskuse taset väga või pigem heaks 42%, erialal toimetulekuks 38% ja kirjutamisel 36% õppuritest.
- Nii õpilaste kui õpetajate puhul ilmnevad eesti keele oskuse tasemele antavates hinnangutes suured **piirkondlikud erinevused** – madal eesti keele oskuse tase on Ida-Virumaa kutseõppeasutustes suuremaks probleemiks kui Tallinnas.
- Kuigi enamiku koolijuhtide ja õpetajate hinnangul puudub vene õppekeele rühmade õpilastel huvi eesti keele õppimise vastu, peab 60% uuringus osalenud kutsekeskhariduse õppuritest **eesti keele õpet** enda jaoks vajalikuks. Keeleõpet peetakse vajalikuks ennekõike seetõttu, et tegemist on riigikeelega, mida peab Eestis oskama, ning eesti keelt on vaja töötamiseks ja parema töö leidmiseks. Eesti keele õpet ei pea vajalikuks need õpilased, kes ei seosta eesti keelt oma tulevikuga (nt on plaanis Eestist lahkuda) ja kel ei ole seda suhtlemiseks vaja, sest ei puututa eestlastega kokku ja suheldakse ainult vene keeles.
- Vene õppekeele rühmade õpilased on **eesti keelega kokku puutunud** peamiselt koolitundides ja õpetajatega suheldes ning teenindajate või võõraste inimestega suhtlemise käigus. Iga kolmas õpilane on eesti keelega kokku puutunud keelekursustel, iga neljas aga tööl klientidega suheldes või praktikal olles. Uuringu tulemustest ilmnes selgelt, et enamikul vene õppekeele rühmade õpilastel ei ole eestikeelseid sõpru ega tuttavaid, kellega oleks põhjust eesti keeles suhelda. 2/3 vene õppekeele rühmade õpilastest käib vähemalt aeg-ajalt eestikeelsetel internetilehekülgedel, aga muid kokkupuuteid eestikeelsete allikatega (nt erialakirjandus, muusika, tele- ja raadiosaated, ajalehed, ilukirjandus) esineb märksa vähesemal määral.
- 2/3 vene õppekeele kutseõppuritest arvab, et eesti keele oskus on **vajalik õpitaval erialal töötamiseks**. Vaieldamatult kõige enam (84%) tunnetavad eesti keele oskuse vajadust teeninduse õppekavarühmas õppijad, keskmisest vähem aga humanitaaria ja kunsti (45%) ning tehnika, tootmise ja ehituse õppekavarühmade vastajad (57%). Koolijuhid ja õpetajad leiavad õpilastest veelgi sagedamini, et õpitaval erialal töötamiseks on vaja eesti keele oskust.
- Valdavalt peavad õpilased enda jaoks vajalikuks kas B1 või B2 keeletaseme omandamist. Probleemiks on siinkohal asjaolu, et vähem kui pooled õpilased (45%) usuvad, et neil on kutseõppeasutust lõpetades olemas vajalikul tasemel eesti keele oskus.

Eesti keele õpe kutseõppeasutustes

- Pedagoogide ja õpilaste arusaam praeguse **eesti keele õppe mahu** piisavusest on erinev. 2/3 õpilastest leiab, et praegune eesti keele õppimiseks ette nähtud õppetundide arv on piisav. Samas üle 80% koolijuhtidest ja eesti keele õpetajatest peab vene õppekeele rühmadele eesti keele õpetamiseks ette nähtud õppemahtu ebapiisavaks. Olukorra leevendamiseks on paljud kutseõppeasutused vene õppekeele rühmade eesti keele tundide arvu ettenähtuga võrreldes suurendanud.
- Vene õppekeele rühmade õppurid on **praeguse kutseõppeasutuses toimuva eesti keele õppega** üldjuhul rahul. Kõige positiivsemat tagasisidet sai keeleõpetaja – 95% õpilastest hindas väga või pigem heaks tema eesti keele oskust ning 86% arvas sama ka õpetamisoskuse kohta. Õppes kasutatavaid õppematerjale pidas heaks 82% ja õppemeetodeid 75% vastanutest. Kõige enam kriitikat pälvis eesti keele praktiseerimise võimalus, mida pidas heaks ainult 60% õppuritest. 43% uuringus osalenud kutseõppuritest on arvamusel, et nende eesti keele oskus on pärast kutseõppeasutusse õppima asumist paremaks muutunud (varasemaga samaks hindas taset 48% ja halvemaks 8% vastanuist).
- Kuigi eesti keele õppes kasutatakse erinevaid **õppematerjale ja metoodilisi võtteid**, siis sooviksid õpilased veelgi mitmekülgsemat keeleõpet. Praegu domineerivad kutseõppeasutustes eesti keele õpetamisel lugemis-, tõlkimis-, kuulamis- ja kirjutamisülesanded ning grammatikaharjutused, aga õpilased sooviksid sinna kõrvale ka uudsemaid ja interaktiivsemaid õppemeetodeid (nt osalemine erinevates õpilasvahetusprojektides, eestikeelsete kultuuriürituste külastamine, ühisüritused eestlastest eakaaslastega, e-õpe, õppevideote ja -filmide vaatamine). Nii õpilased kui eesti keele õpetajad peavad keeleoskuse paranemise seisukohast väga oluliseks ka praktika läbimist eestikeelses keskkonnas.
- Koolijuhid ja õpetajad on õppurite eesti keele õppe tõhustamiseks ja keeleoskuse omandamise toetamiseks teinud koostööd ennekõike järgmiste **koostööpartneritega**: praktikavõimalusi pakkuvad ettevõtted, Sihtasutus Innove, Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed (MISA), teised kutseõppeasutused ning Haridus- ja Teadusministeerium. Kõige vähem on tulemuslikku koostööd esinenud kohalike omavalitsuste ja üldhariduskoolidega.

Pedagoogide täiendõpe ja huvi keeleõppeprogrammide vastu

- Ligikaudu pooled uuringus osalenud koolijuhid on **viimase 2 õppeaasta jooksul** osalenud mõnel kakskeelse õppega seotud täienduskoolitusel. Õpetajatest, kellelt küsiti täienduskoolituste kohta üldiselt, on sama ajaperioodi jooksul käinud mõnel koolitusel üle 2/3.
- **Tulevikus vajalike täienduskoolituste** osas avaldasid oma soove ainult pooled uuringus osalenud õpetajad ja kolmandik koolijuhtidest. Vajalikuks peetakse ennekõike süvendatud eesti keele õpet, erialast täienduskoolitust ning erinevaid koolitusi õpetamise metoodikate kohta.
- Koolijuhtide hinnangul on kutseõppeasutustel olemas valmisolek ning soov osaleda õppurite ja pedagoogide **eesti keele oskuse taseme paranemisele suunatud programmides ja projektides**. Uuringus osalenud õpetajatest pooled (49%) oleksid kindlasti valmis oma keeleoskuse paranemise nimel mõnes programmis või projektis osalema ning umbes kolmandik (30%) on arvamusel, et neil võib-olla oleks soovi taolises programmis/projektis osaleda. Ida-Virumaa õpetajad on osalemisest mõnevõrra rohkem huvitatud kui Tallinna õpetajad.

Lugupeetud kutseõppeasutuse juhid,

Uues kutseõppeasutuse seaduses sätestatakse kutsekeskhariduse õppekavadel üleminek eesti õppekeelele. Tänaaste olude välja selgitamiseks viiakse läbi küsitlus kõikides kutsekeskharidust vene õppekeeles pakkuvates kutseõppeasutustes. Palume Teie kaasabi sellele küsimustikule vastamisel, et saada teada, milline on praegu eestikeelse õppe rakendamine vene õppekeelega rühmades, millistel eeldustel on eestikeelse õppe rakendamine lähiajal reaalne ning milline on Teie ja Teie koolipere suhtumine eestikeelse õppe rakendamisse.

Teie osalemine küsitluses on väga oluline, sest tänu sellele saame usaldusväärsema ettekujutuse eesti keeles õpetamise olukorrast neis kutseõppeasutustes, mis pakuvad praegu kutsekeskharidust vene keeles. Võimalikult täpne ülevaade võimaldab otsuste tegemisel enam arvesse võtta tegelikku olukorda ning tagada sujuvam üleminek eestikeelsele õppele. Küsitluse tulemusi ei analüüsita õppeasutuste lõikes, vaid ainult üldistatud kujul. See võimaldab vastajal jääda anonüümseks.

Uuringu tellijaks on Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus *Meie Inimesed* (MISA) ning läbiviijaks sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll. Uuringu läbiviimist rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi programmi „Keeleõppe arendamine 2011-2013“ vahenditest.

Juhised ankeedi täitmiseks:

- Vastamisel tõmmake palun ring ümber Teie jaoks kõige sobivamat vastusevarianti tähistavale numbrile.
- Mõne küsimuse ees on selgitus, kes peavad sellele vastama. Palun lugege neid selgitusi hoolega, et ükski Teile mõeldud küsimus ei jääks vastamata.

ÜLDANDMED

Palun vastake järgnevates küsimustes ainult oma õppeasutuse kutsekeskhariduse õppekavade vene õppekeele rühmade kohta. Seega uuring ei kajasta eestikeelset kutsekeskharidusõpet ega neid vene õppekeele rühmi, kus antakse mõnel muul tasemel haridust (nt kutseõpe põhihariduse baasil või kutseõpe keskhariduse baasil). Vastates lähtuge palun 2012/2013 õppeaastast.

A1. Mitu kutsekeskhariduse vene õppekeele rühma Teie õppeasutuses 2012/2013 õppeaastal oli?

_____ rühma

A2. Kui palju õpilasi neis rühmades kokku õppis? Kui Te ei oska öelda päris täpset õpilaste arvu, siis palun kirjutage ligikaudne arv.

_____ õpilast

I OSA:

EESTI KEELES ÕPETAMINE KUTSEKESKHARIDUSE VENE ÕPPEKEELEGA RÜHMAD

K1. Millises mahus Teie õppeasutuses õpetatakse kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmades erialamoduleid eesti keeles? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Erialamoduleid õpetatakse täies mahus eesti keeles	Umbes 3/4 õppest on eesti keeles	Umbes pool õppest on eesti keeles	Umbes 1/4 õppest on eesti keeles	Ei õpetata üldse eesti keeles, õpe toimub vaid vene keeles	Sel erialal ei õpetata vene õppekeele rühmi
A	Audiovisuaalne ja muu meedia	5	4	3	2	1	0
B	Tarbekunst ja oskuskäsitöö	5	4	3	2	1	0
C	Arvutiteadused	5	4	3	2	1	0
D	Ehitus ja tsiviilrajatised	5	4	3	2	1	0
E	Elektroonika ja automaatika	5	4	3	2	1	0
F	Elektrotehnika ja energiatehnika	5	4	3	2	1	0
G	Kaevandamine ja rikastamine	5	4	3	2	1	0
H	Keemia ja protsessitehnoloogia	5	4	3	2	1	0
I	Mehaanika ja metallitöö	5	4	3	2	1	0
J	Mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika	5	4	3	2	1	0
K	Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine	5	4	3	2	1	0
L	Toiduainetetööstus ja -tootmine	5	4	3	2	1	0
M	Koduteenindus	5	4	3	2	1	0
N	Majutamine ja toitlustamine	5	4	3	2	1	0
O	Transporditeenused	5	4	3	2	1	0

K2. Palun hinnake, kuivõrd reaalne on Teie õppeasutuse vene õppekeele rühmades erialamoodulite eesti keeles õpetamisele üleminek järgneva 2 õppeaasta jooksul. Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti reaalne	Pigem reaalne	Pigem ebareaalne	Täiesti ebareaalne	Õpe on juba praegu täies mahus eesti keeles	Sel erialal ei õpetata vene õppekeele rühmi
A	Audiovisuaalne ja muu meedia	4	3	2	1	5	0
B	Tarbekunst ja oskuskäsitöö	4	3	2	1	5	0
C	Arvutiteadused	4	3	2	1	5	0
D	Ehitus ja tsiviilrajatised	4	3	2	1	5	0
E	Elektroonika ja automaatika	4	3	2	1	5	0
F	Elektrotehnika ja energeetika	4	3	2	1	5	0
G	Kaevandamine ja rikastamine	4	3	2	1	5	0
H	Keemia ja protsessitehnoloogia	4	3	2	1	5	0
I	Mehaanika ja metallitöö	4	3	2	1	5	0
J	Mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika	4	3	2	1	5	0
K	Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine	4	3	2	1	5	0
L	Toiduainetetööstus ja -tootmine	4	3	2	1	5	0
M	Koduteenindus	4	3	2	1	5	0
N	Majutamine ja toitlustamine	4	3	2	1	5	0
O	Transporditeenused	4	3	2	1	5	0

K3. Kui vajalikuks Te peate erialamoodulite õpetamist vene õppekeele rühmadele eesti keeles? Palun märkige üks vastus.

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

K3a. Palun põhjendage, miks Te nii arvate.

K4. Millised on Teie hinnangul praegused võimalused korraldada praktikat eestikeelses keskkonnas? Palun märkige üks vastus.

Väga head	4
Pigem head	3
Pigem halvad	2
Väga halvad	1

K5. Mis keeles Teie õppeasutuse kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmade õpilased kutseeksami sooritavad? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Kõik sooritavad kutseeksami eesti keeles	Umbes 3/4 sooritab eesti keeles, 1/4 vene keeles	Umbes pooled sooritavad eesti keeles, pooled vene keeles	Umbes 1/4 sooritab eesti keeles, 3/4 vene keeles	Kõik sooritavad kutseeksami vene keeles	Sel erialal ei õpetata vene õppekeele rühmi	Sel erialal on vene õppekeele rühm, aga keegi ei sooritanud 2012/13 õppeaastal kutseeksami
A	Audiovisuaalne ja muu meedia	5	4	3	2	1	0	9
B	Tarbekunst ja oskuskäsitöö	5	4	3	2	1	0	9
C	Arvutiteadused	5	4	3	2	1	0	9
D	Ehitus ja tsiviilrajatised	5	4	3	2	1	0	9
E	Elektroonika ja automaatika	5	4	3	2	1	0	9
F	Elektrotehnika ja energeetika	5	4	3	2	1	0	9
G	Kaevandamine ja rikastamine	5	4	3	2	1	0	9
H	Keemia ja protsessitehnoloogia	5	4	3	2	1	0	9
I	Mehaanika ja metallitöö	5	4	3	2	1	0	9
J	Mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika	5	4	3	2	1	0	9
K	Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine	5	4	3	2	1	0	9
L	Toiduainetetööstus ja -tootmine	5	4	3	2	1	0	9
M	Koduteenindus	5	4	3	2	1	0	9
N	Majutamine ja toitlustamine	5	4	3	2	1	0	9
O	Transporditeenused	5	4	3	2	1	0	9

K6. Millises mahus Teie õppeasutuses õpetatakse kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmades majandus- ja ettevõtlusmooduleid eesti keeles? Palun märkige üks vastus.

Õpetatakse täies mahus eesti keeles	5
Umbes 3/4 õppest on eesti keeles	4
Umbes pool õppest on eesti keeles	3
Umbes 1/4 õppest on eesti keeles	2
Ei õpetata üldse eesti keeles, õpe toimub vaid vene keeles	1

K7. Palun hinnake, kuivõrd reaalne on Teie õppeasutuse vene õppekeele rühmades majandus- ja ettevõtlusmoodulite eesti keeles õpetamisele üleminek järgneva 2 õppeaasta jooksul. Palun märkige üks vastus.

Täiesti reaalne	4
Pigem reaalne	3
Pigem ebareaalne	2
Täiesti ebareaalne	1
Õpe on juba praegu täies mahus eesti keeles	5

K8. Millises mahus Teie õppeasutuses õpetatakse kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmades üldharidusaineid eesti keeles? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Seda ainet õpetatakse täies mahus eesti keeles	Umbes 3/4 õppest on eesti keeles	Umbes pool õppest on eesti keeles	Umbes 1/4 õppest on eesti keeles	Ei õpetata üldse eesti keeles, õpe toimub vaid vene keeles
A	Kirjandus	5	4	3	2	1
B	Matemaatika	5	4	3	2	1
C	Füüsika	5	4	3	2	1
D	Keemia	5	4	3	2	1
E	Geograafia	5	4	3	2	1
F	Bioloogia	5	4	3	2	1
G	Ajalugu	5	4	3	2	1
H	Ühiskonnaõpetus	5	4	3	2	1
I	Muusika	5	4	3	2	1
J	Kunst	5	4	3	2	1
K	Kehaline kasvatus	5	4	3	2	1

K9. Palun hinnake, kuivõrd reaalne on Teie õppeasutuse vene õppekeele rühmades üldharidusainete eesti keeles õpetamisele üleminek järgneva 2 õppeaasta jooksul. Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti reaalne	Pigem reaalne	Pigem ebareaalne	Täiesti ebareaalne	Õpe on juba praegu täies mahus eesti keeles
A	Kirjandus	4	3	2	1	5
B	Matemaatika	4	3	2	1	5
C	Füüsika	4	3	2	1	5
D	Keemia	4	3	2	1	5
E	Geograafia	4	3	2	1	5
F	Bioloogia	4	3	2	1	5
G	Ajalugu	4	3	2	1	5
H	Ühiskonnaõpetus	4	3	2	1	5
I	Muusika	4	3	2	1	5
J	Kunst	4	3	2	1	5
K	Kehaline kasvatus	4	3	2	1	5

K10. Kui vajalikuks Te peate üldharidusainete õpetamist vene õppekeele rühmadele eesti keeles?
Palun märkige üks vastus.

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

K10a. Palun põhjendage, miks Te nii arvate.

K11. Järgnevalt on loetletud erinevaid asjaolusid, mis võivad vene õppekeele rühmade eestikeelsele õppele üleminekut raskendada. Palun märkige, kuivõrd iga järgnev asjaolu on Teie õppeasutuse jaoks takistuseks eestikeelsele õppele üleminekul. Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga suur takistus	Üsna suur takistus	Eriti ei ole takistuseks	Üldse ei ole takistuseks
A	Vene õppekeele rühmade õpilaste puudulik eesti keele oskus	4	3	2	1
B	Erialamoodulite õpetajate puudulik eesti keele oskus	4	3	2	1
C	Üldharidusainete õpetajate puudulik eesti keele oskus	4	3	2	1
D	Erialaste eestikeelsete õppe- ja abimaterjalide puudumine	4	3	2	1
E	Üldharidusainete eestikeelsete õppe- ja abimaterjalide puudumine õppeasutuses	4	3	2	1
F	Raamatukogude halb varustatus eestikeelse erialakirjandusega	4	3	2	1
G	Raamatukogude halb varustatus eestikeelseid õpinguid toetava ja üldoskusi puudutava kirjandusega	4	3	2	1
H	Eestikeelse kutsekeele/terminoloogia ebapiisavus õpetatavates valdkondades	4	3	2	1
I	Üldoskuste arengut ja õpinguid toetavate huviringide eestikeelsete juhendajate puudus	4	3	2	1
J	Eestikeelse õppe rakendamist toetava keskkonna puudumine riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil	4	3	2	1
K	Õppeasutuse puudulikud finantsressursid	4	3	2	1
L	Muu takistus, palun täpsustage _____	4	3	2	1

K12. Milliseid abinõusid Teie õppeasutus plaanib järgneva 2 õppeaasta jooksul kasutusele võtta, et saaks vene õppekeele rühmades üle minna eestikeelsele õppele?

K13. Milliseid õppevahendeid (sh tehnilised õppevahendid) Teie õppeasutus juurde vajab, et saaks vene õppekeele rühmades üle minna eestikeelsele õppele?

K14. Kas Teie õppeasutusel on valmisolek ning soov osaleda õppurite ja pedagoogide eesti keele oskuse taseme paranemisele suunatud programmides ja projektides (rahastajateks näiteks Haridus- ja Teadusministeerium, Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus *Meie Inimesed* (MISA) või Sihtasutus Innove)? *Palun märkige üks vastus.*

Jah, kindlasti	1
Jah, võib-olla	2
Ei	3

II OSA: VENE ÕPPEKEELEGA RÜHMAD ÕPPURITE EESTI KEELE OMANDAMINE

Järgmised küsimused puudutavad Teie õppeasutuse kutsekeskhariduse õppekavade vene õppekeele rühmade õpilasi.

K15. Kuigi üksikute õpilaste eesti keele oskus võib olla erinev, palume Teil hinnata, milline on kutseõppeasutusse õppima asumisel vene õppekeelega õpilaste keskmine eesti keele oskuse tase ... *Palun märkige üks vastus igas reas.*

		Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb
A	... suulises suhtluses	4	3	2	1
B	... kirjutamisel	4	3	2	1
C	... erialal toimetulekuks	4	3	2	1

K16. Mil viisil Teie õppeasutuses hinnatakse vene õppekeelega õpilaste eesti keele oskuse taset õppima asumisel? *Palun märkige kõik sobivad vastused.*

Me ei hinda õpilaste eesti keele oskuse taset	1
Küsime õpilastelt eesti keele oskuse riiklikku tunnistust	2
Õpilased täidavad riikliku tasemeeksami testi	3
Õpilased täidavad MISA poolt välja töötatud testi	4
Õpilased täidavad meie õpetajate poolt välja töötatud testi	5
Õpetaja hindab õpilaste taset suulise vestluse käigus	6
Hindame õpilaste eesti keele oskuse taset mingil muul viisil, palun täpsustage	7

K17. Kas vene õppekeele rühmadele eesti keele õpetamiseks ette nähtud õppemaht (4 õppenädalat) on Teie arvates piisav? Palun märkige üks vastus.

Täiesti piisav	4
Üsna piisav	3
Pigem ebapiisav	2
Täiesti ebapiisav	1

K18. Kas Teie õppeasutus on 2012/2013 õppeaastal suurendanud vene õppekeele rühmade eesti keele tundide arvu võrreldes ettenähtuga? Palun märkige üks vastus.

Jah	1
Ei	2

K19. Milline on Teie hinnangul vene õppekeele rühmade õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu? Palun märkige üks vastus.

Väga suur	4
Küllaltki suur	3
Pigem väike	2
Väga väike	1
Ei oska öelda	9

K20. Kui vajalikuks Te peate vene õppekeele rühmade õpilaste eesti keele oskust õpitaval erialal töötamiseks? Palun märkige üks vastus.

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

K21. Õppurite eesti keele õppe tõhustamiseks ja keeleoskuse omandamise toetamiseks võib kutseõppeasutustel olla erinevaid koostööpartnereid nii riiklikul kui kohalikul tasandil. Partneriteks võivad olla organisatsioonid, kellega õppurite eesti keele oskuse parendamise eesmärgil suhtlete, ühiseid projekte läbi viite, kogemusi ja kontakte vahetate või muud laadi koostööd teete. Palun hinnake, milline on Teie õppeasutuse koostöö järgnevate partneritega. Palun märkige üks vastus igas reas.

		Koostöö on väga tulemuslik	Koostöö on üsna tulemuslik	Koostöö ei ole eriti tulemuslik	Koostöö ei ole üldse tulemuslik	Ei ole teinud koostööd
A	Kohalik omavalitsus	4	3	2	1	0
B	Haridus- ja Teadusministeerium	4	3	2	1	0
C	Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus <i>Meie Inimesed</i> (MISA)	4	3	2	1	0
D	Sihtasutus Innove	4	3	2	1	0
E	Üldhariduskoolid	4	3	2	1	0
F	Teised kutseõppeasutused	4	3	2	1	0
G	Ettevõtted, kus õpilased praktiliselt käivad	4	3	2	1	0
H	Muu õppeasutuse jaoks oluline koostööpartner, milline? _____ _____	4	3	2	1	0

**III OSA:
VENE ÕPPEKEELEGA RÜHMADE ÕPETAJAD**

K22. Kui suur osa neist õpetajatest, kes õpetavad kutsekeskhariduse vene õppekeelega rühmi, on eesti keelest erineva emakeelega? Palun märkige üks vastus.

Kõik on eesti keelest erineva emakeelega	1
Umbes 3/4	2
Umbes pooled	3
Umbes 1/4	4
Mitte ükski, kõigi emakeeleks on eesti keel	5

Palun mõelge edaspidi vastates eesti keelest erineva emakeelega õpetajatele, kes õpetavad Teie õppeasutuses vene õppekeelega rühmi.

K23. Palun hinnake oma õppeasutuse eesti keelest erineva emakeelega erialamoodulite õpetajate eesti keele oskuse taset... Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb
A	... suulises suhtluses	4	3	2	1
B	... kirjutamisel	4	3	2	1
C	... erialal, ametikohal toimetulekuks	4	3	2	1

K24. Palun hinnake oma õppeasutuse eesti keelest erineva emakeelega üldharidusainete õpetajate eesti keele oskuse taset... Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb
A	... suulises suhtluses	4	3	2	1
B	... kirjutamisel	4	3	2	1
C	... erialal, ametikohal toimetulekuks	4	3	2	1

K25. Kui paljud Teie õppeasutuse eesti keelest erineva emakeelega õpetajatest on viimase 2 õppeaasta jooksul eesti keele õppes osalenud? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Kõik õpetajad	Umbes 3/4 õpetajatest	Umbes pooled õpetajad	Umbes 1/4 õpetajatest	Mitte ükski õpetaja
A	Erialamoodulite õpetajatest	5	4	3	2	1
B	Üldharidusainete õpetajatest	5	4	3	2	1

K26. Milline on Teie hinnangul eesti keelest erineva emakeelega õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga suur	Küllaltki suur	Pigem väike	Väga väike	Ei oska öelda
A	Erialamoodulite õpetajatel	4	3	2	1	9
B	Üldharidusainete õpetajatel	4	3	2	1	9

K27. Kas Teie õppeasutus plaanib järgneva 2 õppeaasta jooksul eesti keelest erineva emakeelega õpetajatele eesti keele õpet korraldada? Palun märkige üks vastus.

Jah	1
Ei	2

Küsimusele K28 palume vastata, kui õppeasutuses ei plaanita korraldada õpetajatele eesti keele õpet (K27=2). Ülejäänud jätkake ankeedi IV osaga.

K28. Mil määral Te nõustute järgmiste väidetega? Palun märkige üks vastus igas reas.

Õpetajatele ei plaanita korraldada eesti keele õpet, kuna ...

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus
A	selleks puudub vajadus, õpetajate eesti keele oskus on piisav	4	3	2	1
B	õppeasutusel puuduvad rahalised vahendid	4	3	2	1
C	puudub teave eest keele õppe võimalustest	4	3	2	1
D	puuduvad head eesti keele koolitajad	4	3	2	1
E	õpetajatel ei ole huvi eesti keele õppimise vastu	4	3	2	1
F	varasemad eesti keele koolitused ei ole andnud tulemusi	4	3	2	1
G	eesti keele õppimine on iga õpetaja enda ülesanne	4	3	2	1
H	muul põhjusel, palun täpsustage	4	3	2	1

IV OSA: KAKSKEELSE ÕPPEGA SEOTUD TÄIENDUSKOOLITUSED

Järgnevad küsimused puudutavad Teie enda osalemist täienduskoolitustel.

K29. Kas Te olete viimase 2 õppeaasta jooksul osalenud mõnel kakskeelse õppega seotud täienduskoolitusel? Palun märkige üks vastus.

Jah	1
Ei	2

Küsimustele K30-K31 palume vastata, kui olete osalenud kakskeelse õppega seotud koolitusel (K29=1). Kui Te ei ole seda teinud, jätkake vastamist alates küsimusest K32 leheküljel 12.

K30. Millistel kakskeelse õppega seotud koolitustel Te viimase 2 õppeaasta jooksul osalenud olete? Palun märkige kõik sobivad vastused.

Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed (MISA) korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja keeleõpetajate koolitus erialakeele õpetamise meetodikast	1
MISA korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja üldainete pedagoogide lõimitud aine- ja keeleõppe meetodika ja õppematerjalide koostamise koolitus	2
MISA korraldatud kutseõppeasutuste nõustajate täienduskoolitus	3
Mõne muu asutuse poolt korraldatud kakskeelse õppega seotud koolitus, palun täpsustage, millise koolitusega oli tegemist	4

Küsimuses K31 vastake palun nende koolituste kohta, kus Te olete osalenud (nt kui osalesite ainult MISA korraldatud kutseõppeasutuste nõustajate täienduskoolitusel, siis vastake ainult küsimusele K31c).

K31a. Palun mõelge MISA korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja keeleõpetajate koolitusele erialakeele õpetamise metoodikast. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus
A	Selline õppevorm on efektiivne	4	3	2	1
B	Õpetamise tase oli hea	4	3	2	1
C	Koolitusel kasutatud õppe- ja abimaterjalid olid heal tasemel	4	3	2	1
D	Olen seal saadud teadmisi ja kogemusi oma töös rakendanud	4	3	2	1
E	Ma vajaksin samalaadset koolitust ka tulevikus	4	3	2	1

K31b. Palun mõelge MISA korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja üldainete pedagoogide lõimitud aine- ja keeleõppe metoodika ja õppematerjalide koostamise koolitusele. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus
A	Selline õppevorm on efektiivne	4	3	2	1
B	Õpetamise tase oli hea	4	3	2	1
C	Koolitusel kasutatud õppe- ja abimaterjalid olid heal tasemel	4	3	2	1
D	Olen seal saadud teadmisi ja kogemusi oma töös rakendanud	4	3	2	1
E	Ma vajaksin samalaadset koolitust ka tulevikus	4	3	2	1

K31c. Palun mõelge MISA korraldatud kutseõppeasutuste nõustajate täienduskoolitusele. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus
A	Selline õppevorm on efektiivne	4	3	2	1
B	Õpetamise tase oli hea	4	3	2	1
C	Koolitusel kasutatud õppe- ja abimaterjalid olid heal tasemel	4	3	2	1
D	Olen seal saadud teadmisi ja kogemusi oma töös rakendanud	4	3	2	1
E	Ma vajaksin samalaadset koolitust ka tulevikus	4	3	2	1

K31d. Palun mõelge muu asutuse poolt korraldatud kakskeelse õppega seotud koolitusele. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus
A	Selline õppevorm on efektiivne	4	3	2	1
B	Õpetamise tase oli hea	4	3	2	1
C	Koolitusel kasutatud õppe- ja abimaterjalid olid heal tasemel	4	3	2	1
D	Olen seal saadud teadmisi ja kogemusi oma töös rakendanud	4	3	2	1
E	Ma vajaksin samalaadset koolitust ka tulevikus	4	3	2	1

Siit alates palume kõigil vastata.

K32. Milliseid kakskeelse õppega seotud täienduskoolitusi Te tulevikus vajate?

**V OSA:
VASTAJA ÜLDANDMED**

K33. Palun märkige oma sugu.

Mees	1
Naine	2

K34. Kui vana Te olete?

_____ aastane

K35. Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridus? Palun märkige üks vastus.

Üldkeskharidus	1
Kutsekeskharidus või keskeriharidus	2
Rakenduslik kõrgharidus	3
Akadeemiline kõrgharidus - bakalaureus	4
Akadeemiline kõrgharidus - magister	5
Akadeemiline kõrgharidus - doktor	6

K36. Mitu aastat Te koolijuhina töötanud olete?

_____ aastat

K37. Millisel ametikohal Te praegu kutseõppeasutuses töötate? Palun märkige üks vastus.

Direktor	1
Õppealajuhataja või muu vastav ametikoht (nt õppejuht, õppedirektor)	2
Muu amet, palun täpsustage _____	3

K38. Mis on Teie emakeel? Palun märkige üks vastus.

Eesti keel	1
Vene keel	2
Mõni muu keel, palun täpsustage _____	3

Küsimustele K39-K41 palume vastata neil, kelle emakeeleks ei ole eesti keel (K38=2 või 3).

K39. Milliseks Te hindate oma eesti keele oskuse taset...? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb
A	... suulises suhtluses	4	3	2	1
B	... kirjutamisel	4	3	2	1
C	... erialal, ametikohal toimetulekuks	4	3	2	1

K40. Kas Teil on olemas Sihtasutuse Innove (endine Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus) poolt väljastatud eesti keele tunnistus? Kui jah, siis millisele tasemele? Palun märkige üks vastus.

Ei ole	1
Jah, algtase	2
Jah, kesktase	3
Jah, kõrgtase	4
Jah, A2	5
Jah, B1	6
Jah, B2	7
Jah, C1	8
Jah, aga ei mäleta, milline tase	9

K41. Kui vajalikuks Te enda jaoks eesti keele õpet peate? Palun märkige üks vastus.

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

Suur tänu vastuste eest!

TÄIDAB KÜSITLEJA:

T1. Kooli nr: _____

T3. Intervjueerija kood: _____

T4. Ankeedi keel: 1 - eesti

Уважаемые руководители профессиональных учебных заведений,

в новом законе о профессиональных учебных заведениях предусматривается переход учебных программ, рассчитанных на получение среднего специального образования, на эстонский язык. С целью выявления реальной/действительной ситуации, во всех профессиональных учебных заведениях, предлагающих среднее профессиональное образование на русском языке, будет проведен опрос. Просим Вашей помощи при заполнении этой анкеты, чтобы получить информацию о том, как внедряется эстоноязычное обучение в группах с русским языком обучения в настоящее время, а также - при каких условиях в ближайшее время было бы осуществимо внедрение эстоноязычного обучения и то, как относитесь Вы и Ваши коллеги к внедрению эстоноязычного обучения.

Ваше участие в исследовании крайне важно, благодаря этому мы сможем получить более достоверное представление о ситуации с обучением на эстонском языке в тех профессиональных учебных заведениях, которые в настоящий момент предлагают получение среднего профессионального образования на русском языке. При принятии решений, как можно более точный обзор ситуации позволит больше считаться с существующим положением дел, обеспечивая более плавный переход на эстоноязычное обучение. Результаты опроса не будут анализироваться по конкретным учебным заведениям, а только в обобщенном виде. Это позволит респондентам остаться анонимными.

Заказчиком исследования является Фонд интеграции и миграции «Наши люди» (MISA) и исполнителем – фирма социальных и рыночных исследований Саар Полл. Проведение исследования финансируется из средств программы Европейского социального фонда «Развитие обучения языку 2011–2013».

Инструкция по заполнению анкеты:

- Отвечая на вопросы, пожалуйста, обводите в кружок цифру, обозначающую наиболее подходящий для Вас вариант ответа.
- Перед некоторыми вопросами имеется пояснение, кто должен на них отвечать. Пожалуйста, читайте эти пояснения внимательно, чтобы ни один из предназначенных для Вас вопросов не остался без ответа.

ОБЩИЕ СВЕДЕНИЯ

Пожалуйста, отвечая на вопросы имейте в виду только учебные группы с русским языком обучения, проходящие обучение по программе среднего профессионального образования в Вашем учебном заведении. Таким образом, исследование не отображает ни эстоноязычного обучения на получение среднего профессионального образования, ни тех учебных групп с русским языком обучения, где дается образование какого-либо другого уровня (например, профессиональное образование на базе основного или профессиональное образование на базе среднего). Отвечая, исходите, пожалуйста, из 2012/2013 учебного года.

A1. Сколько учебных групп с русским языком обучения, получающих среднее профессиональное образование, было в Вашем учебном заведении в 2012/2013 учебном году?

_____ групп

A2. Сколько всего учащихся училось в этих группах? Если Вы не знаете точного числа учащихся, пожалуйста, запишите примерное.

_____ учащихся

**I ЧАСТЬ:
ОБУЧЕНИЕ НА ЭСТОНСКОМ ЯЗЫКЕ В ГРУППАХ С РУССКИМ ЯЗЫКОМ ОБУЧЕНИЯ,
ПОЛУЧАЮЩИХ СРЕДНЕЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ**

K1. В каком объеме в Вашем учебном заведении проходит преподавание на эстонском языке модулей по специальности в группах с русским языком обучения, получающих среднее профессиональное образование? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Модули по специальности преподаются в полном объеме на эстонском языке	Примерно 3/4 обучения проходит на эстонском языке	Примерно половина обучения проходит на эстонском языке	Примерно 1/4 обучения проходит на эстонском языке	Преподавания на эстонском языке вообще не ведется, обучение проходит только на русском языке	Группы с русским языком обучения по этой специальности не обучаются
A	Аудиовизуальные и другие СМИ	5	4	3	2	1	0
B	Прикладное искусство и квалифицированный ручной труд	5	4	3	2	1	0
C	Информатика	5	4	3	2	1	0
D	Строительство и гражданские сооружения	5	4	3	2	1	0
E	Электроника и автоматика	5	4	3	2	1	0
F	Электротехника и энергетика	5	4	3	2	1	0
G	Разработка и обогащение	5	4	3	2	1	0
H	Химия и технология процессов	5	4	3	2	1	0
I	Механика и работа по металлу	5	4	3	2	1	0
J	Моторные средства передвижения, судоходство и авиационная техника	5	4	3	2	1	0
K	Изготовление текстиля, одежды, обуви и обработка кожи	5	4	3	2	1	0
L	Обработка и производство пищевых продуктов	5	4	3	2	1	0
M	Обслуживание на дому	5	4	3	2	1	0
N	Размещение и питание	5	4	3	2	1	0
O	Транспортные услуги	5	4	3	2	1	0

К2. Пожалуйста, оцените, насколько реален переход преподавания модулей по специальности на эстонский язык в группах с русским языком обучения в Вашем учебном заведении в течение последующих 2 лет. Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Совершенно реален	Скорее реален	Скорее нереален	Совершенно нереа- лен	Обучение уже сейчас в полном объеме на эстонском языке	Группы с русским обучения языком по этой специаль- ности не обучаются
A	Аудиовизуальные и другие СМИ	4	3	2	1	5	0
B	Прикладное искусство и квалифицированный ручной труд	4	3	2	1	5	0
C	Информатика	4	3	2	1	5	0
D	Строительство и гражданские сооружения	4	3	2	1	5	0
E	Электроника и автоматика	4	3	2	1	5	0
F	Электротехника и энергетика	4	3	2	1	5	0
G	Разработка и обогащение	4	3	2	1	5	0
H	Химия и технология процессов	4	3	2	1	5	0
I	Механика и работа по металлу	4	3	2	1	5	0
J	Моторные средства передвижения, судоходство и авиационная техника	4	3	2	1	5	0
K	Изготовление текстиля, одежды, обуви и обработка кожи	4	3	2	1	5	0
L	Обработка и производство пищевых продуктов	4	3	2	1	5	0
M	Обслуживание на дому	4	3	2	1	5	0
N	Размещение и питание	4	3	2	1	5	0
O	Транспортные услуги	4	3	2	1	5	0

К3. Насколько важным Вы считаете преподавание модулей по специальности на эстонском языке в группах с русским языком обучения? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень важным	4
Достаточно важным	3
Скорее неважным	2
Совершенно неважным	1

К3а. Пожалуйста, обоснуйте свое мнение.

K4. По Вашей оценке, какие возможности имеются для проведения практики в эстонязычной среде в настоящее время? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень хорошие	4
Скорее хорошие	3
Скорее плохие	2
Очень плохие	1

K5. На каком языке в Вашем учебном заведении сдают квалификационный экзамен учащиеся групп с русским языком обучения, получающие среднее профессиональное образование? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Все сдают квалификационный экзамен на эстонском языке	Примерно 3/4 сдают на эстонском языке, 1/4 – на русском языке	Примерно половина сдают на эстонском языке, половина – на русском языке	Примерно 1/4 сдают на эстонском языке, 3/4 – на русском языке	Все сдают квалификационный экзамен на русском языке	Группы с русским обучения по этой специальности не обучаются	По этой специальности есть группа с русским обучения, но никто не сдавал квалификационного экзамена в 2012/13 учебном году
A	Аудиовизуальные и другие СМИ	5	4	3	2	1	0	9
B	Прикладное искусство и квалифицированный ручной труд	5	4	3	2	1	0	9
C	Информатика	5	4	3	2	1	0	9
D	Строительство и гражданские сооружения	5	4	3	2	1	0	9
E	Электроника и автоматика	5	4	3	2	1	0	9
F	Электротехника и энергетика	5	4	3	2	1	0	9
G	Разработка и обогащение	5	4	3	2	1	0	9
H	Химия и технология процессов	5	4	3	2	1	0	9
I	Механика и работа по металлу	5	4	3	2	1	0	9
J	Моторные средства передвижения, судоходство и авиационная техника	5	4	3	2	1	0	9
K	Изготовление текстиля, одежды, обуви и обработка кожи	5	4	3	2	1	0	9
L	Обработка и производство пищевых продуктов	5	4	3	2	1	0	9
M	Обслуживание на дому	5	4	3	2	1	0	9
N	Размещение и питание	5	4	3	2	1	0	9
O	Транспортные услуги	5	4	3	2	1	0	9

K6. В каком объеме в Вашем учебном заведении проходит преподавание на эстонском языке модулей по экономике и предпринимательству в группах с русским языком обучения, получающих среднее профессиональное образование? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Преподают в полном объеме на эстонском языке	5
Примерно 3/4 обучения проходит на эстонском языке	4
Примерно половина обучения проходит на эстонском языке	3
Примерно 1/4 обучения проходит на эстонском языке	2
Вообще не преподаются на эстонском языке, обучение проходит только на русском языке	1

K7. Пожалуйста, оцените, насколько реален в Вашем учебном заведении в течение последующих 2 лет переход преподавания модулей по экономике и предпринимательству на эстонский язык в группах с русским языком обучения. Пожалуйста, отметьте один ответ.

Совершенно реален	4
Скорее реален	3
Скорее нереален	2
Совершенно нереален	1
Обучение уже сейчас в полном объеме ведется на эстонском языке	5

K8. В каком объеме в Вашем учебном заведении проходит преподавание на эстонском языке общеобразовательных предметов в группах с русским языком обучения, получающих среднее профессиональное образование? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

	Этот предмет преподается в полном объеме на эстонском языке	Примерно 3/4 обучения проходит на эстонском языке	Примерно половина обучения проходит на эстонском языке	Примерно 1/4 обучения проходит на эстонском языке	Вообще не преподается на эстонском языке, обучение проходит только на русском языке
A Литература	5	4	3	2	1
B Математика	5	4	3	2	1
C Физика	5	4	3	2	1
D Химия	5	4	3	2	1
E География	5	4	3	2	1
F Биология	5	4	3	2	1
G История	5	4	3	2	1
H Обществоведение	5	4	3	2	1
I Музыка	5	4	3	2	1
J Искусство	5	4	3	2	1
K Физкультура	5	4	3	2	1

K9. Пожалуйста, оцените, насколько реален в Вашем учебном заведении в течение последующих 2 лет переход преподавания общеобразовательных предметов на эстонский язык в группах с русским языком обучения. Пожалуйста, отметьте 1 ответ в каждом ряду.

	Совершенно реален	Скорее реален	Скорее нереален	Совершенно нереален	Обучение уже сейчас в полном объеме на эст. языке
A Литература	4	3	2	1	5
B Математика	4	3	2	1	5
C Физика	4	3	2	1	5
D Химия	4	3	2	1	5
E География	4	3	2	1	5
F Биология	4	3	2	1	5
G История	4	3	2	1	5
H Обществоведение	4	3	2	1	5
I Музыка	4	3	2	1	5
J Искусство	4	3	2	1	5
K Физкультура	4	3	2	1	5

К10. Насколько важным Вы считаете преподавание общеобразовательных предметов на эстонском языке в группах с русским языком обучения? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень важным	4
Достаточно важным	3
Скорее неважным	2
Совершенно неважным	1

К10а. Пожалуйста, обоснуйте свое мнение.

К11. Далее перечислены различные обстоятельства, которые могут осложнять переход групп с русским языком обучения на обучение на эстонском языке. Пожалуйста, отметьте, в какой степени каждое из перечисленных обстоятельств является преградой для Вашего учебного заведения при переходе на эстоноязычное обучение. Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Очень большая преграда	Достаточно большая преграда	Не является особенной преградой	Вообще не является преградой
A	Недостаточное владение эстонским языком учащимися групп с русским языком обучения	4	3	2	1
B	Недостаточное владение эстонским языком преподавателями модулей по специальности	4	3	2	1
C	Недостаточное владение эстонским языком преподавателями общеобразовательных предметов	4	3	2	1
D	Отсутствие учебных и вспомогательных материалов по специальности на эстонском языке	4	3	2	1
E	Отсутствие в учебном заведении учебных и вспомогательных материалов по общеобразовательным предметам на эстонском языке	4	3	2	1
F	Плохая оснащенность библиотек литературой по специальности на эстонском языке	4	3	2	1
G	Плохая оснащенность библиотек литературой, поддерживающей учебу на эстонском языке и касающейся общих умений	4	3	2	1
H	Недостаточность профессионального языка/терминологии на эстонском языке в изучаемых областях	4	3	2	1
I	Отсутствие эстоноязычных руководителей кружков по интересам, поддерживающих развитие общих умений и учебу	4	3	2	1
J	Отсутствие на уровне государства и местного самоуправления среды, поддерживающей внедрение эстоноязычного обучения	4	3	2	1
K	Недостаточные финансовые ресурсы учебного заведения	4	3	2	1
L	Другая преграда. <i>Пожалуйста, уточните.</i> _____	4	3	2	1

К12. Какие меры Ваше учебное заведение собирается принять в последующие 2 учебных года, чтобы стал возможен переход на обучение на эстонском языке в группах с русским языком обучения?

К13. В каких учебных пособиях (в т.ч. технические учебные пособия) Ваше учебное заведение дополнительно нуждается, чтобы стал возможен переход на обучение на эстонском языке в группах с русским языком обучения?

К14. Есть ли у Вашего учебного заведения готовность и желание участвовать в программах и проектах, направленных на улучшение уровня владения эстонским языком учащимися и педагогами (финансируемых, например, Министерством образования и науки, Фондом интеграции и миграции «Наши люди» (MISA) или Фондом Innove)? *Пожалуйста, отметьте один ответ.*

Да, определенно	1
Да, может быть	2
Нет	3

II ЧАСТЬ:

ОСВОЕНИЕ ЭСТОНСКОГО ЯЗЫКА УЧАЩИМИСЯ ГРУПП С РУССКИМ ЯЗЫКОМ ОБУЧЕНИЯ

Следующие вопросы касаются учащихся групп с русским языком обучения, получающих среднее профессиональное образование в Вашем учебном заведении.

К15. Хотя уровень владения эстонским языком отдельными учащимися может отличаться, попросим Вас оценить, какой в среднем уровень владения эстонским языком у учащихся групп с русским языком обучения при поступлении на учебу в профессиональное учебное заведение... *Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.*

		Очень хороший	Скорее хороший	Скорее плохой	Очень плохой
A	... при устном общении	4	3	2	1
B	... на письме	4	3	2	1
C	... в понимании предметов по специальности	4	3	2	1

К16. Каким образом в Вашем учебном заведении оценивается уровень владения эстонским языком при поступлении на учебу у учащихся групп с русским языком обучения?

Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Мы не оцениваем уровень владения эстонским языком учащихся	1
Просим учащихся предъявить государственное свидетельство о владении эстонским языком	2
Учащиеся выполняют уровневый тест государственного экзамена	3
Учащиеся выполняют разработанный со стороны MISA тест	4
Учащиеся выполняют разработанный нашими преподавателями тест	5
Преподаватель оценивает уровень учащихся в ходе устной беседы	6
Оцениваем уровень владения эстонским языком у учащихся каким-либо другим способом. <i>Пожалуйста, уточните.</i> 	7

К17. По Вашему мнению, достаточен ли учебный объем, предусмотренный для изучения эстонского языка (4 учебных недели) группами с русским языком обучения ...? *Пожалуйста, отметьте один ответ.*

Абсолютно достаточен	4
Довольно достаточен	3
Довольно недостаточен	2
Абсолютно недостаточен	1

К18. Увеличили ли в Вашем учебном заведении в 2012/2013 учебном году количество часов эстонского языка в группах с русским языком обучения, по сравнению с предусмотренным? *Пожалуйста, отметьте один ответ.*

Да	1
Нет	2

К19. По Вашей оценке, каков интерес учащихся групп с русским языком обучения к изучению эстонского языка? *Пожалуйста, отметьте один ответ.*

Очень высокий	4
Достаточно высокий	3
Скорее низкий	2
Очень низкий	1
<i>Затрудняюсь ответить</i>	9

К20. Насколько важным Вы считаете владение эстонским языком учащимися групп с русским языком обучения для работы по специальности? *Пожалуйста, отметьте один ответ.*

Очень важным	4
Достаточно важным	3
Скорее неважным	2
Совершенно неважным	1

K21. Для поднятия у учащихся эффективности овладения эстонским языком и для сохранения ими навыков владения языком, профессиональные учебные заведения могут сотрудничать с различными партнерами, как на государственном, так и на местном уровне. Партнерами могут быть организации, с которыми, в целях улучшения владения учащимися эстонским языком, Вы поддерживаете отношения, участвуете в проведении общих проектов, обмениваетесь опытом и контактами, а также осуществляете любое другое сотрудничество. Пожалуйста, оцените сотрудничество Вашего учебного заведения со следующими партнерами. Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Сотрудни- чество очень эффективно	Сотрудни- чество достаточно эффективно	Сотрудни- чество не особенно эффективно	Сотрудни- чество вообще не эффективно	Не сотруд- ничали
A	Местное самоуправление	4	3	2	1	0
B	Министерство образования и науки	4	3	2	1	0
C	Фонд интеграции и миграции «Наши люди» (MISA)	4	3	2	1	0
D	Фонд Innove	4	3	2	1	0
E	Общеобразовательные школы	4	3	2	1	0
F	Другие профессиональные учебные заведения	4	3	2	1	0
G	Предприятия, где учащиеся проходят практику	4	3	2	1	0
H	Другой важный для учебного заведения партнер, какой? _____ _____	4	3	2	1	0

III ЧАСТЬ:

ПРЕПОДАВАТЕЛИ В ГРУППАХ С РУССКИМ ЯЗЫКОМ ОБУЧЕНИЯ

K22. Для какой части преподавателей, которые преподают в группах с русским языком обучения, получающих среднее профессиональное образование, эстонский язык не является родным? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Для всех эстонский язык не является родным	1
Примерно для 3/4	2
Примерно для половины	3
Примерно для 1/4	4
Ни для кого, эстонский – родной язык для всех	5

Пожалуйста, отвечая далее, имейте в виду преподавателей, для которых эстонский язык не является родным и преподающих в Вашем учебном заведении в группах с русским языком обучения.

K23. Пожалуйста, оцените уровень владения эстонским языком преподавателями, для которых эстонский язык не является родным и преподающих модули по специальности в Вашем учебном заведении... Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Очень хороший	Скорее хороший	Скорее плохой	Очень плохой
A	... при устном общении	4	3	2	1
B	... на письме	4	3	2	1
C	... в понимании предметов по специальности/ выполнении должностных обязанностей	4	3	2	1

K24. Пожалуйста, оцените уровень владения эстонским языком преподавателями, для которых эстонский язык не является родным и преподающих общеобразовательные предметы в Вашем учебном заведении... Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Очень хороший	Скорее хороший	Скорее плохой	Очень плохой
A	... при устном общении	4	3	2	1
B	... на письме	4	3	2	1
C	... в понимании предметов по специальности/ выполнении должностных обязанностей	4	3	2	1

K25. Среди преподавателей Вашего учебного заведения, для которых эстонский язык не является родным, многие ли принимали участие в изучении эстонского языка за последние 2 года? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Все препода- ватели	Примерно 3/4 препода- вателей	Примерно половина препода- вателей	Примерно 1/4 препода- вателей	Ни один препода- ватель
A	Среди преподавателей модулей по специальности	5	4	3	2	1
B	Среди преподавателей общеобразовательных предметов	5	4	3	2	1

K26. По Вашей оценке, каков интерес преподавателей, для которых эстонский язык не является родным, к изучению эстонского языка? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Очень высокий	Достаточно высокий	Скорее низкий	Очень низкий	Затруд- няюсь ответить
A	Среди преподавателей модулей по специальности	4	3	2	1	9
B	Среди преподавателей общеобразовательных предметов	4	3	2	1	9

K27. Планирует ли Ваше учебное заведение в течение следующих 2 лет организовать обучение эстонскому языку преподавателям, для которых эстонский язык не является родным? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Да	1
Нет	2

На вопрос K28 попросим ответить, если учебное заведение не планирует организовывать преподавателям обучение эстонскому языку (K27=2). Остальные переходите к части IV анкеты.

K28. Насколько Вы согласитесь со следующими утверждениями? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

Не планируется организовывать обучение эстонскому языку преподавателям, поскольку ...

		Полностью согласен/ -на	Скорее согласен/ -на	Скорее не согласен/ -на	Совер- шенно не согласен/ -на
A	Для этого нет необходимости, преподаватели владеют эстонским языком в достаточной степени	4	3	2	1
B	У учебного заведения нет денежных средств	4	3	2	1
C	Нет информации о возможностях обучения эстонскому языку	4	3	2	1
D	Нет хороших преподавателей эстонского языка	4	3	2	1
E	У преподавателей отсутствуют интерес к изучению эстонского языка	4	3	2	1
F	Преыдыущие курсы эстонского языка были безрезультатными	4	3	2	1
G	Изучение эстонского языка – задача самого преподавателя	4	3	2	1
H	По другой причине. <i>Пожалуйста, уточните.</i> _____ _____	4	3	2	1

IV ЧАСТЬ: КУРСЫ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ, СВЯЗАННЫЕ С ДВУЯЗЫЧНЫМ ОБУЧЕНИЕМ

Следующие вопросы касаются Вашего обучения на курсах повышения квалификации.

K29. В течение последних 2 лет, учились ли Вы на каких-либо курсах повышения квалификации, связанных с двужазычным обучением? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Да	1
Нет	2

На вопросы K30-K31 попросим ответить, если Вы учились на курсах повышения квалификации, связанных с двужазычным обучением (K29=1). Если Вы этого не делали, продолжайте отвечать, начиная с вопроса K32 на странице 13.

K30. На каких курсах, связанных с двужазычным обучением, Вы учились в течение последних 2 лет? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Организованные Фондом интеграции и миграции «Наши люди» (MISA) курсы по методике обучения профессиональному языку для преподавателей по специальности и для преподавателей по языкам в профессиональных учебных заведениях	1
Организованные Фондом MISA курсы по методике интегрированного обучения предмету и языку и составлению учебных материалов для педагогов, преподающих предметы по специальности и общеобразовательные предметы в профессиональных учебных заведениях	2
Организованное Фондом MISA дополнительное обучение для консультантов профессиональных учебных заведений	3
Организованные каким-либо другим учреждением курсы, связанные с двужазычным обучением. <i>Пожалуйста, уточните, какие курсы:</i> _____ _____	4

В вопросе К31 отвечайте, пожалуйста, по тем курсам, на которых Вы учились (например, если участвовали только в организованном MISA дополнительном обучении для консультантов профессиональных учебных заведений, то отвечайте только на вопрос К31с).

К31а. Пожалуйста, подумайте об организованных Фондом MISA курсах по методике обучения профессиональному языку для преподавателей по специальности и для преподавателей по языкам в профессиональных учебных заведениях. Насколько Вы согласны со следующими утверждениями? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью согласен/-на	Скорее согласен/-на	Скорее не согласен/-на	Совершенно не согласен/-на
A	Подобная форма обучения эффективна	4	3	2	1
B	Уровень обучения был хорошим	4	3	2	1
C	Используемые на курсах учебные и вспомогательные материалы были на хорошем уровне	4	3	2	1
D	Применил/-а полученные на курсах знания и опыт в своей работе	4	3	2	1
E	Мне требуется подобное обучение и в будущем	4	3	2	1

К31b. Пожалуйста, подумайте об организованных Фондом MISA курсах по методике интегрированного обучения предмету и языку и составлению учебных материалов для педагогов, преподающих предметы по специальности и общеобразовательные предметы в профессиональных учебных заведениях. Насколько Вы согласны со следующими утверждениями? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью согласен/-на	Скорее согласен/-на	Скорее не согласен/-на	Совершенно не согласен/-на
A	Подобная форма обучения эффективна	4	3	2	1
B	Уровень обучения был хорошим	4	3	2	1
C	Используемые на курсах учебные и вспомогательные материалы были на хорошем уровне	4	3	2	1
D	Применил/-а полученные на курсах знания и опыт в своей работе	4	3	2	1
E	Мне требуется подобное обучение и в будущем	4	3	2	1

К31с. Пожалуйста, подумайте об организованном Фондом MISA дополнительном обучении для консультантов профессиональных учебных заведений. Насколько Вы согласны со следующими утверждениями? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью согласен/-на	Скорее согласен/-на	Скорее не согласен/-на	Совершенно не согласен/-на
A	Подобная форма обучения эффективна	4	3	2	1
B	Уровень обучения был хорошим	4	3	2	1
C	Используемые на курсах учебные и вспомогательные материалы были на хорошем уровне	4	3	2	1
D	Применил/-а полученные на курсах знания и опыт в своей работе	4	3	2	1
E	Мне требуется подобное обучение и в будущем	4	3	2	1

K31d. Пожалуйста, подумайте об организованных каким-либо другим учреждением курсах, связанных с двуязычным обучением. Насколько Вы согласны со следующими утверждениями? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью согласен/ -на	Скорее согласен/ -на	Скорее не согласен/ -на	Совер- шенно не согласен/ -на
A	Подобная форма обучения эффективна	4	3	2	1
B	Уровень обучения был хорошим	4	3	2	1
C	Используемые на курсах учебные и вспомогательные материалы были на хорошем уровне	4	3	2	1
D	Применил/-а полученные на курсах знания и опыт в своей работе	4	3	2	1
E	Мне требуется подобное обучение и в будущем	4	3	2	1

Начиная отсюда, просим отвечать всех.

K32. В каком дополнительном обучении/курсах повышения квалификации, связанном с двуязычным обучением, Вы нуждаетесь в будущем?

V ЧАСТЬ: ОБЩИЕ ДАННЫЕ РЕСПОНДЕНТА

K33. Пожалуйста, отметьте Ваш пол.

Мужской	1
Женский	2

K34. Сколько Вам лет?

_____ лет

K35. Каково Ваше наивысшее законченное образование? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Общее среднее образование	1
Среднее профессиональное образование или средне-специальное образование	2
Прикладное высшее образование	3
Академическое высшее образование – степень бакалавра	4
Академическое высшее образование – степень магистра	5
Академическое высшее образование – степень доктора наук	6

K36. Сколько лет Вы работаете руководителем учебного заведения?

_____ лет

K37. На какой должности Вы сейчас работаете в профессиональном учебном заведении? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Директор	1
Завуч или другая соответствующая должность (например, руководитель по обучению, директор по обучению)	2
Другая должность. <i>Пожалуйста, уточните.</i>	3

K38. Ваш родной язык? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Эстонский язык	1
Русский язык	2
Другой язык. <i>Пожалуйста, уточните.</i> _____	3

На вопросы K39-K41 просим ответить тех, чей родной язык не эстонский (K38=2 или 3).

K39. Как Вы бы оценили свой уровень владения эстонским языком ...? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Очень хороший	Скорее хороший	Скорее плохой	Очень плохой
A	... при устном общении	4	3	2	1
B	... на письме	4	3	2	1
C	... в понимании специальности/ выполнении должностных обязанностей	4	3	2	1

K40. Имеется ли у Вас выданное Фондом Innove (бывший Государственный экзаменационно-квалификационный центр) свидетельство о владении эстонским языком? Если да, то на какой уровень? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Нет	1
Да, начальный уровень	2
Да, средний уровень	3
Да, высший уровень	4
Да, A2	5
Да, B1	6
Да, B2	7
Да, C1	8
Да, но не помню какой уровень	9

K41. Насколько важным для себя Вы считаете обучение эстонскому языку? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень важным	4
Достаточно важным	3
Скорее неважным	2
Совершенно неважным	1

Спасибо за ответы!

ЗАПОЛНЯЕТ ИНТЕРВЬЮЕР:

T1. Номер школы: _____

T3. Код интервьюера: _____

T4. Язык анкеты: 2 - русский

Lugupeetud õpetaja,

Uues kutseõppeasutuse seaduses sätestatakse kutsekeskhariduse õppekavadel üleminek eesti õppekeelele. Täna olude välja selgitamiseks viiakse läbi küsitlus kõikides kutsekeskharidust vene õppekeeles pakkuvates kutseõppeasutustes. Palume Teie kaasabi sellele küsimustikule vastamisel, et saada teada, milline on praegu eestikeelse õppe rakendamine vene õppekeelega rühmades, millistel eeldustel on eestikeelse õppe rakendamine lähiajal reaalne ning milline on Teie suhtumine eestikeelse õppe rakendamisse.

Teie osalemine küsitluses on väga oluline, sest tänu sellele saame usaldusväärsema ettekujutuse eesti keeles õpetamise olukorrast neis kutseõppeasutustes, mis pakuvad praegu kutsekeskharidust vene keeles. Võimalikult täpne ülevaade võimaldab otsuste tegemisel enam arvesse võtta tegelikku olukorda ning tagada sujuvam üleminek eestikeelsele õppele. Küsitluse tulemusi ei analüüsita õppeasutuste lõikes, vaid ainult üldistatud kujul. See võimaldab vastajal jääda anonüümseks.

Uuringu tellijaks on Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus *Meie Inimesed* (MISA) ning läbiviijaks sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll. Uuringu läbiviimist rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi programmi „Keeleõppe arendamine 2011-2013“ vahenditest.

Juhised ankeedi täitmiseks:

- Vastamisel tõmmake palun ring ümber Teie jaoks kõige sobivamat vastusevarianti tähistavale numbrile.
- Mõne ankeedi osa või küsimuse ees on selgitus, kes peavad sellele vastama. Palun lugege neid selgitusi hoolikalt, et ükski Teile mõeldud küsimus ei jääks vastamata.

Palun vastake järgnevates küsimustes ainult oma õppeasutuse kutsekeskhariduse õppekavade vene õppekeelega rühmade kohta. Seega uuring ei kajasta eestikeelset kutsekeskharidusõpet ega neid vene õppekeelega rühmi, kus antakse mõnel muul tasemel haridust (nt kutseõppe põhihariduse baasil või kutseõppe keskhariduse baasil). Vastates lähtuge palun 2012/2013 õppeaastast.

K1. Mis aineid/mooduleid Te oma õppeasutuses kutsekeskhariduse vene õppekeelega rühmadele õpetate? Palun märkige kõik sobivad vastused.

Eesti keelt	1
Muid üldharidusaineid	2
Erialamooduleid (siia hulka kuuluvad ka nt majandus- ja ettevõtlusmoodulid)	3

I OSA: EESTI KEELE ÕPETAJATELE

Küsimustele K2-K8 palume vastata neil, kes õpetavad kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmadele eesti keelt (K1=1). Kui Te ei õpeta eesti keelt, siis jätkake ankeedi II osa alguses oleva juhendiga (lk 4).

Järgnevad küsimused puudutavad eesti keele õpetamist kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmadele.

K2. Mil viisil Te hindate vene õppekeele õpilaste eesti keele oskuse taset õppima asumisel? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Alati	Küllaltki sageli	Küllaltki harva	Mitte kunagi
A	Küsin õpilastelt eesti keele oskuse riiklikku tunnistust	4	3	2	1
B	Palun õpilastel täita riikliku tasemeeksami testi	4	3	2	1
C	Palun õpilastel täita MISA poolt välja töötatud testi	4	3	2	1
D	Palun õpilastel täita enda poolt välja töötatud testi	4	3	2	1
E	Hindan õpilaste taset suulise vestluse käigus	4	3	2	1
F	Hindan õpilaste eesti keele oskuse taset mingil muul viisil, palun täpsustage _____	4	3	2	1

K3. Milliseid õppematerjale Te vene õppekeele rühmadele eesti keelt õpetades kasutate? Palun märkige kõik sobivad vastused.

Trükitud õpikud	1
Üksikud väljavõtted/paljundused erinevatest trükitud õpikutest	2
Trükitud töövihikud	3
Üksikud väljavõtted/paljundused erinevatest trükitud töövihikutest	4
Omatehtud õppematerjalid	5
Sõnaraamatud	6
Eesti keele grammatika seinatabelid	7
E-õppematerjalid kutsekeel.ee keskkonnast	8
Videomaterjalid	9
Kuulamistekstid	10
Algupärased materjalid (nt ajalehed, ajakirjad, kirjandusteosed, infovoldikud vm)	11
Muu, palun täpsustage _____	12

K4. Milliseid metoodilisi võtteid Te vene õppekeele rühmadele eesti keelt õpetades kasutate? Palun märkige kõik sobivad vastused.

Lugemisülesanded	1
Tõlkimisülesanded	2
Tekstide ümber jutustamine	3
Kuulamisülesanded	4
Õppevideote, õppefilmide vaatamine	5
Grammatikaharjutused	6
Veebipõhine õpe (e-õpe)	7
Rühmatöö, rollimängud	8
Iseseisvate kirjalike tööde (loovtööde) kirjutamine	9
Uurimistöö, referaadi koostamine	10
Eestikeelse meedia jälgimine	11
Eestikeelsete kultuuriürituste külastamine	12
Erinevad õpilasvahetusprojektid	13
Kohtumised eestlastest eakaaslastega, ühisüritused	14
Muu, palun täpsustage _____	15

K5. Palun andke oma hinnang, kui tulemuslik on iga järgnev metoodiline võte vene õppekeele rühmade õpilastele eesti keelt õpetades. Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga tulemuslik	Küllaltki tulemuslik	Ei ole eriti tulemuslik	Ei ole üldse tulemuslik
A	Lugemisülesanded	4	3	2	1
B	Tõlkimisülesanded	4	3	2	1
C	Tekstide ümber jutustamine	4	3	2	1
D	Kuulamisülesanded	4	3	2	1
E	Õppevideote, õppefilmide vaatamine	4	3	2	1
F	Grammatikaharjutused	4	3	2	1
G	Veebipõhine õpe (e-õpe)	4	3	2	1
H	Rühmatöö, rollimängud	4	3	2	1
I	Iseseisvate kirjalike tööde (loovtööde) kirjutamine	4	3	2	1
J	Uurimistöö, referaadi koostamine	4	3	2	1
K	Eestikeelse meedia jälgimine	4	3	2	1
L	Eestikeelsete kultuuriürituste külastamine	4	3	2	1
M	Erinevad õpilasvahetusprojektid	4	3	2	1
N	Kohtumised eestlastest eakaaslastega, ühisüritused	4	3	2	1
O	Üldharidusainete õpetamine eesti keeles	4	3	2	1
P	Erialamoodulite õpetamine eesti keeles	4	3	2	1
R	Praktika eestikeelses keskkonnas	4	3	2	1
S	Muu, palun täpsustage	4	3	2	1

K6. Kas vene õppekeele rühmadele eesti keele õpetamiseks ette nähtud õppemaht (4 õppenädalat) on Teie arvates piisav? Palun märkige üks vastus.

Täiesti piisav	4
Üsna piisav	3
Pigem ebapiisav	2
Täiesti ebapiisav	1

Järgmised kaks küsimust puudutavad eesti keelest erineva emakeelega õpetajaid, kes õpetavad Teie õppeasutuses vene õppekeele rühmi.

K7. Palun hinnake oma õppeasutuse eesti keelest erineva emakeelega erialamoodulite õpetajate eesti keele oskuse taset... Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb
A	... suulises suhtluses	4	3	2	1
B	... kirjutamisel	4	3	2	1
C	... erialal, ametikohal toimetulekuks	4	3	2	1

K8. Palun hinnake oma õppeasutuse eesti keelest erineva emakeelega üldharidusainete õpetajate eesti keele oskuse taset... Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb
A	... suulises suhtluses	4	3	2	1
B	... kirjutamisel	4	3	2	1
C	... erialal, ametikohal toimetulekuks	4	3	2	1

II OSA: ÜLDHARIDUSAINETE ÕPETAJATELE

Küsimustele K9-K14 palume vastata neil, kes õpetavad kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmadele mõnd üldharidusainet, v.a eesti keel (K1=2). Kui Te ei õpeta ühtki üldharidusainet, siis jätkake ankeedi III osa alguses oleva juhendiga (lk 6).

K9. Milliseid üldharidusaineid Te kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmadele õpetate?

Palun märkige kõik sobivad vastused.

Vene keel	1
Kirjandus	2
Võõrkeel (v.a eesti keel)	3
Matemaatika	4
Füüsika	5
Keemia	6
Geograafia	7
Bioloogia	8
Ajalugu	9
Ühiskonnaõpetus	10
Muusika	11
Kunst	12
Kehaline kasvatus	13

NB! Kui Te õpetate ainult vene keelt või mõnd võõrkeelt (K9=1, K9=3), siis palun jätkake ankeedi III osa alguses oleva juhendiga (lk 6).

K10. Millises mahus Te kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmades üldharidusaineid eesti keeles õpetate? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Õpetan täies mahus eesti keeles	Umbes 3/4 õppet on eesti keeles	Umbes pool õppet on eesti keeles	Umbes 1/4 õppet on eesti keeles	Ei õpeta üldse eesti keeles, õpe toimub vaid vene keeles	Ei õpeta seda ainet vene õppekeele rühmadele
A	Kirjandus	5	4	3	2	1	0
B	Matemaatika	5	4	3	2	1	0
C	Füüsika	5	4	3	2	1	0
D	Keemia	5	4	3	2	1	0
E	Geograafia	5	4	3	2	1	0
F	Bioloogia	5	4	3	2	1	0
G	Ajalugu	5	4	3	2	1	0
H	Ühiskonnaõpetus	5	4	3	2	1	0
I	Muusika	5	4	3	2	1	0
J	Kunst	5	4	3	2	1	0
K	Kehaline kasvatus	5	4	3	2	1	0

K11. Millisel viisil Te vene õppekeele rühmadele üldharidusaineid õpetades eesti keelt kasutate?

Palun märkige kõik sobivad vastused.

Viin tundi läbi eesti keeles, räägin eesti keeles	1
Õpilased räägivad tunnis eesti keeles (nt vastavad suuliselt, teevad rühmatöid)	2
Õpilased kirjutavad eesti keeles (nt harjutusi, kodutöid, kontrolltöid)	3
Kasutan eestikeelseid õppematerjale	4
Kasutan eestikeelseid õppekeskkondi (sh e-keskkonnad)	5
Toimuvad õppekülastused eestikeelses keskkonda (nt muuseum, teater, võistlused)	6
Muul viisil, palun täpsustage _____	7
Ei kasuta üldse õppetöös eesti keelt	8

K12. Milliseid eestikeelseid õppematerjale Te vene õppekeelega rühmadele üldharidusaineid õpetades kasutate? Palun märkige kõik sobivad vastused.

Trükitud õpikud	1
Üksikud väljavõtted/paljundused erinevatest trükitud õpikutest	2
Trükitud töövihikud	3
Üksikud väljavõtted/paljundused erinevatest trükitud töövihikutest	4
Omatehtud õppematerjalid	5
Sõnaraamatud	6
E-õppematerjalid kutsekeel.ee keskkonnast	7
Videomaterjalid	8
Kuulamistekstid	9
Algupärased materjalid (nt ajalehed, ajakirjad, kirjandusteosed, infovoldikud vm)	10
Muu, palun täpsustage _____	11
Ei kasuta üldse eestikeelseid õppematerjale	12

K13. Kui vajalikuks Te peate üldharidusainete õpetamist vene õppekeelega rühmadele eesti keeles? Palun märkige üks vastus.

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

K13a. Palun põhjendage, miks Te nii arvate.

K14. Palun hinnake, kas Te oleksite valmis hakkama järgneva 2 õppeaasta jooksul õpetama oma ainet/aineid vene õppekeelega rühmadele eesti keeles. Palun märkige üks vastus igas reas.

		Kindlasti oleksin valmis eesti keeles õpetama	Tõenäoliselt oleksin valmis	Tõenäoliselt ei oleks valmis	Kindlasti ei oleks valmis eesti keeles õpetama	Õpetan juba praegu täies mahus eesti keeles	Ei õpeta seda ainet vene õppekeelega rühmadele
A	Kirjandus	4	3	2	1	5	0
B	Matemaatika	4	3	2	1	5	0
C	Füüsika	4	3	2	1	5	0
D	Keemia	4	3	2	1	5	0
E	Geograafia	4	3	2	1	5	0
F	Bioloogia	4	3	2	1	5	0
G	Ajalugu	4	3	2	1	5	0
H	Ühiskonnaõpetus	4	3	2	1	5	0
I	Muusika	4	3	2	1	5	0
J	Kunst	4	3	2	1	5	0
K	Kehaline kasvatus	4	3	2	1	5	0

III OSA: ERIALAMOODULITE ÕPETAJATELE

Küsimustele K15-K20 palume vastata neil, kes õpetavad kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmadele mõnd erialamoodulit, sh majandus- ja ettevõtlusmoodulid (K1=3). Kui Te ei õpeta ühtki erialamoodulit, siis jätkake ankeedi IV osaga (lk 9).

K15. Millises mahus Te õpetate kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmadele erialamooduleid eesti keeles? Palun märkige üks vastus igas reas.

Järgnevas loetelus ei ole nimetatud konkreetseid mooduleid, vaid õppekavarühmi. Kui Te õpetate mitut erinevat erialamoodulit, mis kuuluvad sama õppekavarühma alla, siis palun püüdke hinnanguid andes neid kõiki arvesse võtta.

		Õpetan täies mahus eesti keeles	Umbes 3/4 õppest on eesti keeles	Umbes pool õppest on eesti keeles	Umbes 1/4 õppest on eesti keeles	Ei õpeta üldse eesti keeles, õpe toimub vaid vene keeles	Ei õpeta sel erialal vene õppekeele rühmi
A	Audiovisuaalne ja muu meedia	5	4	3	2	1	0
B	Tarbekunst ja oskuskäsitöö	5	4	3	2	1	0
C	Arvutiteadused	5	4	3	2	1	0
D	Ehitus ja tsiviilrajatised	5	4	3	2	1	0
E	Elektroonika ja automaatika	5	4	3	2	1	0
F	Elektrotehnika ja energeetika	5	4	3	2	1	0
G	Kaevandamine ja rikastamine	5	4	3	2	1	0
H	Keemia ja protsessitehnoloogia	5	4	3	2	1	0
I	Mehaanika ja metallitöö	5	4	3	2	1	0
J	Mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika	5	4	3	2	1	0
K	Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine	5	4	3	2	1	0
L	Toiduainetetööstus ja -tootmine	5	4	3	2	1	0
M	Koduteenindus	5	4	3	2	1	0
N	Majutamine ja toitlustamine	5	4	3	2	1	0
O	Transporditeenused	5	4	3	2	1	0

K16. Millisel viisil Te vene õppekeelega rühmadele erialamooduleid õpetades eesti keelt kasutate?
Palun märkige kõik sobivad vastused.

Viin tundi läbi eesti keeles, räägin eesti keeles	1
Õpilased räägivad tunnis eesti keeles (nt vastavad suuliselt, teevad rühmatöid)	2
Õpilased kirjutavad eesti keeles (nt harjutusi, kodutöid, kontrolltöid)	3
Kasutan õpetades eestikeelset kutsealast terminoloogiat	4
Kasutan eestikeelseid õppematerjale	5
Kasutan eestikeelseid õppekeskkondi (sh e-keskkonnad)	6
Toimuvad õppekülastused eestikeelses keskkonda (nt muuseum, teater, võistlused)	7
Praktika toimub eestikeelses keskkonnas	8
Muul viisil, palun täpsustage _____	9
<i>Ei kasuta üldse õppetöös eesti keelt</i>	10

K17. Milliseid eestikeelseid õppematerjale Te vene õppekeelega rühmadele erialamooduleid õpetades kasutate? *Palun märkige kõik sobivad vastused.*

Trükitud õpikud	1
Üksikud väljavõtted/paljundused erinevatest trükitud õpikutest	2
Trükitud töövihikud	3
Üksikud väljavõtted/paljundused erinevatest trükitud töövihikutest	4
Omatehtud õppematerjalid	5
Sõnaraamatud	6
E-õppematerjalid kutsekeel.ee keskkonnast	7
Videomaterjalid	8
Kuulamistekstid	9
Algupärased materjalid (nt ajalehed, ajakirjad, infovoldikud, instruktsioonid, menüüd vm)	10
Muu, palun täpsustage _____	11
<i>Ei kasuta üldse eestikeelseid õppematerjale</i>	12

K18. Millised on Teie hinnangul praegused võimalused korraldada praktikat eestikeelses keskkonnas? *Palun märkige üks vastus.*

Väga head	4
Pigem head	3
Pigem halvad	2
Väga halvad	1

K19. Kui vajalikuks Te peate erialamoodulite õpetamist vene õppekeelega rühmadele eesti keeles?
Palun märkige üks vastus.

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

K19a. Palun põhjendage, miks Te nii arvate.

K20. Palun hinnake, kas Te oleksite valmis hakkama järgneva 2 õppeaasta jooksul õpetama neil erialadel oma moodulit/moduleid vene õppekeelega rühmadele eesti keeles. Palun märkige üks vastus igas reas.

		Kindlasti oleksin valmis eesti keeles õpetama	Tõenäoliselt oleksin valmis	Tõenäoliselt ei oleks valmis	Kindlasti ei oleks valmis eesti keeles õpetama	Õpetan juba praegu täies mahus eesti keeles	Ei õpeta sel erialal vene õppekeelega rühmi
A	Audiovisuaalne ja muu meedia	4	3	2	1	5	0
B	Tarbekunst ja oskuskäsitöö	4	3	2	1	5	0
C	Arvutiteadused	4	3	2	1	5	0
D	Ehitus ja tsiviilrajatised	4	3	2	1	5	0
E	Elektroonika ja automaatika	4	3	2	1	5	0
F	Elektrotehnika ja energeetika	4	3	2	1	5	0
G	Kaevandamine ja rikastamine	4	3	2	1	5	0
H	Keemia ja protsessitehnoloogia	4	3	2	1	5	0
I	Mehaanika ja metallitöö	4	3	2	1	5	0
J	Mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika	4	3	2	1	5	0
K	Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine	4	3	2	1	5	0
L	Toiduainetetööstus ja -tootmine	4	3	2	1	5	0
M	Koduteenindus	4	3	2	1	5	0
N	Majutamine ja toitlustamine	4	3	2	1	5	0
O	Transporditeenused	4	3	2	1	5	0

**IV OSA:
VENE ÕPPEKEELEGA RÜHMADE ÕPETAMINE**

Siit alates palume kõigil vastata.

Palun mõelge järgmistele küsimustele vastates neile kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmadele, keda Teie õpetate.

K21. Milline on Teie hinnangul vene õppekeele rühmade õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu? Palun märkige üks vastus.

Väga suur	4
Küllaltki suur	3
Pigem väike	2
Väga väike	1
<i>Ei oska öelda</i>	9

K22. Kuigi üksikute õpilaste eesti keele oskus võib olla erinev, palume Teil hinnata, milline on kutseõppeasutusse õppima asumisel vene õppekeele õpilaste keskmine eesti keele oskuse tase... Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb
A	... suulises suhtluses	4	3	2	1
B	... kirjutamisel	4	3	2	1
C	... erialal toimetulekuks	4	3	2	1

K23. Õppurite eesti keele õppe tõhustamiseks ja keeleoskuse omandamise toetamiseks võib kutseõppeasutustel ja õpetajatel olla erinevaid koostööpartnereid nii riiklikul kui kohalikul tasandil. Partneriteks võivad olla organisatsioonid, kellega õppurite eesti keele oskuse parendamise eesmärgil suhtlete, ühiseid projekte läbi viiete, kogemusi ja kontakte vahetate või muud laadi koostööd teete. Palun hinnake, milline on Teie isiklik koostöö järgnevate partneritega. Palun märkige üks vastus igas reas.

		Koostöö on väga tulemuslik	Koostöö on üsna tulemuslik	Koostöö ei ole eriti tulemuslik	Koostöö ei ole üldse tulemuslik	<i>Ei ole teinud koostööd</i>
A	Kohalik omavalitsus	4	3	2	1	0
B	Haridus- ja Teadusministeerium	4	3	2	1	0
C	Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus <i>Meie Inimesed</i> (MISA)	4	3	2	1	0
D	Sihtasutus Innove	4	3	2	1	0
E	Üldhariduskoolid	4	3	2	1	0
F	Teised kutseõppeasutused	4	3	2	1	0
G	Ettevõtted, kus õpilased praktiliselt käivad	4	3	2	1	0
H	Muu oluline koostööpartner, milline? _____ _____	4	3	2	1	0

K24. Kui vajalikuks Te peate vene õppekeele rühmade õpilaste eesti keele oskust õpitaval erialal töötamiseks? Palun märkige üks vastus.

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

K25. Järgnevalt on loetletud erinevaid tegevusi, mis võivad osutada vajalikuks vene õppekeele rühmade eestikeelsele õppele üleminekul. Palun märkige, kuivõrd vajalik iga järgnev tegevus Teie arvates on, et saaks hakata vene õppekeele rühmadele õpet eesti keeles läbi viima. Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga vajalik	Üsna vajalik	Ei ole eriti vajalik	Ei ole üldse vajalik
A	Eesti keele õpe vene õppekeele õpilaste keeleoskuse parandamiseks	4	3	2	1
B	Eesti keele õpe minu keeleoskuse parandamiseks	4	3	2	1
C	Kakskeelse õppega seotud täienduskoolitused	4	3	2	1
D	Erialaste eestikeelsete õppe- ja abimaterjalide hankimine meie õppeasutusse	4	3	2	1
E	Üldharidusainete eestikeelsete õppe- ja abimaterjalide hankimine meie õppeasutusse	4	3	2	1
F	Raamatukogude varustamine eestikeelse erialakirjandusega	4	3	2	1
G	Raamatukogude varustamine eestikeelseid õpinguid toetava ja üldoskusi puudutava kirjandusega	4	3	2	1
H	Eestikeelse kutsekeele/terminoloogia arendamine	4	3	2	1
I	Üldoskuste arengut ja õpinguid toetavate huviringide eestikeelsete juhendajate koolitamine	4	3	2	1
J	Eestikeelse õppe rakendamist toetava keskkonna kujunemine meie õppeasutuses	4	3	2	1
K	Eestikeelse õppe rakendamist toetava keskkonna kujunemine riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil	4	3	2	1
L	Muu tegevus, palun täpsustage _____ _____	4	3	2	1

K26. Milliseid õppematerjale Te juurde vajate, et saaksite vene õppekeele rühmades üle minna eestikeelsele õppele?

K27. Milliseid õppevahendeid (sh tehnilised õppevahendid) Teie õppeasutus juurde vajab, et saaksite vene õppekeele rühmades üle minna eestikeelsele õppele?

**V OSA:
TÄIENDUSKOOLITUSED**

Järgmisena palume Teil vastata küsimustele, mis puudutavad täienduskoolitustel osalemist.

K28. Kas Te olete viimase 2 õppeaasta jooksul osalenud mõnel täienduskoolitusel? Palun märkige üks vastus.

Jah	1
Ei	2

Küsimustele K29-K30 palume vastata, kui olete osalenud täienduskoolitusel (K28=1). Kui Te ei ole seda teinud, jätkake vastamist alates küsimusest K31 leheküljel 13.

K29. Millistel täienduskoolitustel Te viimase 2 õppeaasta jooksul osalenud olete? Palun märkige kõik sobivad vastused.

Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse <i>Meie Inimesed</i> (MISA) korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja keeleõpetajate koolitus erialakeele õpetamise metoodikast	1
MISA korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja üldainete pedagoogide lõimitud aine- ja keeleõppe metoodika ja õppematerjalide koostamise koolitus	2
MISA korraldatud kutseõppeasutuste nõustajate täienduskoolitus	3
MISA korraldatud teises kutseõppeasutuses stažeerimine	4
MISA korraldatud täiendav eesti keele kursus	5
Mõne muu asutuse poolt korraldatud täienduskoolitus, palun täpsustage, millise koolitusega oli tegemist	6

Küsimuses K30 vastake palun nende koolituste kohta, kus Te olete osalenud (nt kui osalesite ainult MISA korraldatud kutseõppeasutuste nõustajate täienduskoolitusel, siis vastake ainult küsimusele K30c).

K30a. Palun mõelge MISA korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja keeleõpetajate koolitusele erialakeele õpetamise metoodikast. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus
A	Selline õppevorm on efektiivne	4	3	2	1
B	Õpetamise tase oli hea	4	3	2	1
C	Koolitusel kasutatud õppe- ja abimaterjalid olid heal tasemel	4	3	2	1
D	Olen seal saadud teadmisi ja kogemusi oma töös rakendanud	4	3	2	1
E	Ma vajaksin samalaadset koolitust ka tulevikus	4	3	2	1

K30b. Palun mõelge MISA korraldatud kutseõppeasutuste eriala- ja üldainete pedagoogide lõimitud aine- ja keeleõppe metoodika ja õppematerjalide koostamise koolitusele. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus
A	Selline õppevorm on efektiivne	4	3	2	1
B	Õpetamise tase oli hea	4	3	2	1
C	Koolitusel kasutatud õppe- ja abimaterjalid olid heal tasemel	4	3	2	1
D	Olen seal saadud teadmisi ja kogemusi oma töös rakendanud	4	3	2	1
E	Ma vajaksin samalaadset koolitust ka tulevikus	4	3	2	1

K30c. Palun mõelge MISA korraldatud kutseõppeasutuste nõustajate täienduskoolitusele. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus
A	Selline õppevorm on efektiivne	4	3	2	1
B	Õpetamise tase oli hea	4	3	2	1
C	Koolitusel kasutatud õppe- ja abimaterjalid olid heal tasemel	4	3	2	1
D	Olen seal saadud teadmisi ja kogemusi oma töös rakendanud	4	3	2	1
E	Ma vajaksin samalaadset koolitust ka tulevikus	4	3	2	1

K30d. Palun mõelge MISA korraldatud teises kutseõppeasutuses stažeerimisele. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus
A	Selline õppevorm on efektiivne	4	3	2	1
B	Juhendamise tase oli hea	4	3	2	1
C	Kasutatud õppe- ja abimaterjalid olid heal tasemel	4	3	2	1
D	Olen seal saadud teadmisi ja kogemusi oma töös rakendanud	4	3	2	1
E	Ma vajaksin samalaadset õpet ka tulevikus	4	3	2	1

K30e. Palun mõelge MISA korraldatud täiendavale eesti keele kursusele. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus
A	Selline õppevorm on efektiivne	4	3	2	1
B	Õpetamise tase oli hea	4	3	2	1
C	Koolitusel kasutatud õppe- ja abimaterjalid olid heal tasemel	4	3	2	1
D	Olen seal saadud teadmisi ja kogemusi oma töös rakendanud	4	3	2	1
E	Ma vajaksin samalaadset koolitust ka tulevikus	4	3	2	1

K30f. Palun mõelge muu asutuse poolt korraldatud täienduskoolitusele. Kuivõrd Te nõustute järgnevate väidetega? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Üldse ei ole nõus
A	Selline õppevorm on efektiivne	4	3	2	1
B	Õpetamise tase oli hea	4	3	2	1
C	Koolitusel kasutatud õppe- ja abimaterjalid olid heal tasemel	4	3	2	1
D	Olen seal saadud teadmisi ja kogemusi oma töös rakendanud	4	3	2	1
E	Ma vajaksin samalaadset koolitust ka tulevikus	4	3	2	1

Siit alates palume kõigil vastata.

K31. Milliseid täienduskoolitusi Te tulevikus vajate?

K32. Kas Teil on valmisolek ja soov osaleda pedagoogide eesti keele oskuse taseme paranemisele suunatud programmides ja projektides (rahastajateks näiteks Haridus- ja Teadusministeerium, Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus *Meie Inimesed* (MISA) või Sihtasutus Innove)? *Palun märkige üks vastus.*

Jah, kindlasti	1
Jah, võib-olla	2
Ei	3

**VI OSA:
VASTAJA ÜLDANDMED**

K33. Palun märkige oma sugu.

Mees	1
Naine	2

K34. Kui vana Te olete?

_____ aastane

K35. Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridus? *Palun märkige üks vastus.*

Üldkeskharidus	1
Kutsekeskharidus või keskeriharidus	2
Rakenduslik kõrgharidus	3
Akadeemiline kõrgharidus - bakalaureus	4
Akadeemiline kõrgharidus - magister	5
Akadeemiline kõrgharidus - doktor	6

K36. Kui kaua Te kutsehariduses töötanud olete? *Palun märkige üks vastus.*

Alla 5 aasta	1
5–10 aastat	2
11–20 aastat	3
Üle 20 aasta	4

K37. Mis on Teie emakeel? *Palun märkige üks vastus.*

Eesti keel	1
Vene keel	2
Mõni muu keel, palun täpsustage _____	3

Küsimustele K38-K41a palume vastata neil, kelle emakeeleks ei ole eesti keel (K37=2 või 3).

K38. Milliseks Te hindate oma eesti keele oskuse taset...? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb
A	... suulises suhtluses	4	3	2	1
B	... kirjutamisel	4	3	2	1
C	... erialal, ametikohal toimetulekuks	4	3	2	1

K39. Kas Teil on olemas Sihtasutuse Innove (endine Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus) poolt väljastatud eesti keele tunnistus? Kui jah, siis millisele tasemele? Palun märkige üks vastus.

Ei ole	1
Jah, algtase	2
Jah, kesktase	3
Jah, kõrgtase	4
Jah, A2	5
Jah, B1	6
Jah, B2	7
Jah, C1	8
Jah, aga ei mäleta, milline tase	9

K40. Kas Te olete viimase 2 õppeaasta jooksul eesti keele õppes osalenud? Palun märkige üks vastus.

Jah	1
Ei	2

K41. Kui vajalikuks Te enda jaoks eesti keele õpet peate? Palun märkige üks vastus.

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

K41a. Palun põhjendage, miks Te nii arvate.

Suur tänu vastuste eest!

TÄIDAB KÜSITELEJA:

T1. Kooli nr: _____

T3. Intervjueerija kood: _____

T4. Ankeedi keel: 1 - eesti

Уважаемые преподаватели профессиональных учебных заведений,

в новом законе о профессиональных учебных заведениях предусматривается переход учебных программ, рассчитанных на получение среднего специального образования, на эстонский язык. С целью выявления реальной/действительной ситуации, во всех профессиональных учебных заведениях, предлагающих среднее профессиональное образование на русском языке, будет проведен опрос. Просим Вашей помощи при заполнении этой анкеты, чтобы получить информацию о том, как внедряется эстоноязычное обучение в группах с русским языком обучения в настоящее время, а также - при каких условиях в ближайшее время было бы осуществимо внедрение эстоноязычного обучения и то, как Вы относитесь к внедрению эстоноязычного обучения.

Ваше участие в исследовании крайне важно, благодаря этому мы сможем получить более достоверное представление о ситуации с обучением на эстонском языке в тех профессиональных учебных заведениях, которые в настоящий момент предлагают получение среднего профессионального образования на русском языке. При принятии решений, как можно более точный обзор ситуации позволит больше считаться с существующим положением дел, обеспечивая более плавный переход на эстоноязычное обучение. Результаты опроса не будут анализироваться по конкретным учебным заведениям, а только в обобщенном виде. Это позволит респондентам остаться анонимными.

Заказчиком исследования является Фонд интеграции и миграции «Наши люди» (MISA) и исполнителем – фирма социальных и рыночных исследований Саар Полл. Проведение исследования финансируется из средств программы Европейского социального фонда «Развитие обучения языку 2011–2013».

Инструкция по заполнению анкеты:

- Отвечая на вопросы, пожалуйста, обводите в кружок цифру, обозначающую наиболее подходящий для Вас вариант ответа.
- Перед некоторыми вопросами имеется пояснение, кто должен на них отвечать. Пожалуйста, читайте эти пояснения внимательно, чтобы ни один из предназначенных для Вас вопросов не остался без ответа.

Пожалуйста, отвечая на вопросы имейте в виду только группы с русским языком обучения, проходящие обучение по программе среднего профессионального образования в Вашем учебном заведении. Таким образом, исследование не отображает ни эстоноязычного обучения на получение среднего профессионального образования, ни тех русскоязычных учебных групп, где дается образование какого-либо другого уровня (например, профессиональное образование на базе основного или профессиональное образование на базе среднего). Отвечая, исходите, пожалуйста, из 2012/2013 учебного года.

K1. Какие предметы/модули в этом учебном заведении Вы преподаете в группах с русским языком обучения? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Эстонский язык	1
Другие общеобразовательные предметы	2
Модули по специальности (сюда относятся также и модули по экономике, и предпринимательству)	3

ЧАСТЬ I: ПРЕПОДАВАТЕЛИ ЭСТОНСКОГО ЯЗЫКА

На вопросы K2-K8 просим отвечать тех, кто преподаёт эстонский язык в группах с русским языком обучения (K1=1). Если нет - переходите к инструкции во II части анкеты (стр 4).

Следующие вопросы касаются преподавания эстонского языка в группах с русским языком обучения, получающих среднее профессиональное образование.

K2. Каким образом Вы оцениваете уровень владения эстонским языком в начале учебы у учащихся в группах с русским языком обучения? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Всег да	Довольно часто	Довольно редко	Никог да
A	Прошу учащихся показать госсвидетельство о знании эстонского языка	4	3	2	1
B	Прошу учащихся выполнить уровневый тест по госязыку	4	3	2	1
C	Прошу учащихся выполнить языковой тест, разработанный Фондом интеграции и миграции "Наши люди" (MISA)	4	3	2	1
D	Прошу учащихся выполнить тест, составленный мной	4	3	2	1
E	Оцениваю уровень владения учащимися эстонским языком, исходя из устной беседы	4	3	2	1
F	Оцениваю уровень владения учащимися эстонским языком каким-то другим способом, каким:	4	3	2	1

K3. Какие учебные материалы Вы используете, преподавая эстонский язык в группах с русским языком обучения? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Печатные учебники	1
Отдельные части /копии из различных печатных учебников	2
Печатные рабочие тетради	3
Отдельные части /копии из различных печатных рабочих тетрадей	4
Учебные материалы, составленные мной	5
Словари	6
Настенные таблицы по эстонской грамматике	7
Электронные учебные материалы с портала kutsekeel.ee	8
Видеоматериалы	9
Тексты для слушания	10
Материалы в подлиннике (газеты, журналы, художественные произведения, инфоброшюры и т.д.)	11
Другое, пожалуйста, уточните _____	12

K4. Какие методические приемы Вы используете, преподавая эстонский язык в группах с русским языком обучения? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Задания на чтение	1
Задания на перевод	2
Пересказ текстов	3
Задания на слушание/аудирование	4
Просмотр учебных видеоматериалов, учебных фильмов	5
Грамматические упражнения	6
Онлайн-обучение	7
Групповая работа, ролевые игры	8
Написание самостоятельных письменных работ (творческих работ)	9
Исследовательская работа, написание реферата	10
Отслеживание СМИ на эстонском языке	11
Посещение культурных мероприятий, проводимых на эстонском языке	12
Различные проекты по обмену учащимися	13
Встречи со сверстниками-эстонцами, совместные мероприятия	14
Другое, пожалуйста, уточните _____	15

K5. Пожалуйста, дайте свою оценку тому, насколько результативен каждый из нижеприведенных методических приемов при обучении эстонскому языку в группах с русским языком обучения. Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Очень результативен	Довольно результативен	Не очень результативен	Совсем не результативен
A	Задания на чтение	4	3	2	1
B	Задания на перевод	4	3	2	1
C	Пересказ текстов	4	3	2	1
D	Задания на слушание/аудирование	4	3	2	1
E	Просмотр учебных видеоматериалов, учебных фильмов	4	3	2	1
F	Грамматические упражнения	4	3	2	1
G	Онлайн-обучение	4	3	2	1
H	Групповая работа, ролевые игры	4	3	2	1
I	Написание самостоятельных письменных работ (творческих работ)	4	3	2	1
J	Исследовательская работа, написание реферата	4	3	2	1
K	Отслеживание СМИ на эстонском языке	4	3	2	1
L	Посещение культурных мероприятий, проводимых на эстонском языке	4	3	2	1
M	Различные проекты по обмену учащимися	4	3	2	1
N	Встречи со сверстниками-эстонцами, совместные мероприятия	4	3	2	1
O	Преподавание общеобразовательных предметов на эстонском языке	4	3	2	1
P	Преподавание модулей по специальности на эстонском языке	4	3	2	1
R	Практика в эстоноязычной среде	4	3	2	1
S	Другое, уточните _____	4	3	2	1

K6. По Вашему мнению, достаточен ли учебный объем, предусмотренный для изучения эстонского языка (4 учебных недели) группами с русским языком обучения ...? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Абсолютно достаточен	4
Довольно достаточен	3
Довольно недостаточен	2
Абсолютно недостаточен	1

Вопросы K7 и K8 предназначены для преподавателей, у которых родным языком НЕ является эстонский, и кто преподает в группах с русским языком обучения в данном учебном заведении.

K7. Оцените, пожалуйста, уровень владения эстонским языком преподавателей модулей по специальности, чьим родным языком не является эстонский, в данном учебном заведении ... Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Очень хороший	Довольно хороший	Скорее плохой	Очень плохой
A	... при устном общении	4	3	2	1
B	... на письме	4	3	2	1
C	... в понимании предметов по специальности/ выполнении должностных обязанностей	4	3	2	1

K8. Оцените, пожалуйста, уровень владения эстонским языком преподавателей по общеобразовательным предметам, чьим родным языком не является эстонский, в данном учебном заведении ... Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

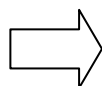
		Очень хороший	Довольно хороший	Скорее плохой	Очень плохой
A	... при устном общении	4	3	2	1
B	... на письме	4	3	2	1
C	... в понимании предметов по специальности/ выполнении должностных обязанностей	4	3	2	1

ЧАСТЬ II: ПРЕПОДАВАТЕЛИ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРЕДМЕТОВ

Вопросы K9-K14 предназначены для преподавателей в группах с русским языком обучения какого-либо общеобразовательного предмета, за исключением эстонского языка (K1=2). Если Вы не преподаете ни один из общеобразовательных предметов, то переходите к инструкции на стр.6 перед III частью анкеты.

K9. Какие общеобразовательные предметы Вы преподаете в группах с русским языком обучения? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Русский язык	1
Литературу	2
Иностранный язык (НЕ эстонский)	3
Математику	4
Физику	5
Химию	6
Географию	7
Биологию	8
Историю	9
Обществоведение	10
Музыку	11
Искусство	12
Физкультуру	13

NB! Если Вы преподаете только русский или какой-то другой иностранный язык (K9=1, K9=3), то, пожалуйста, переходите к инструкции на стр.6 перед III частью анкеты.

K10. В каком объеме Вы преподаете общеобразовательные предметы в группах с русским языком обучения на эстонском языке? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		В полном объеме на эстонском языке	Примерно 3/4 на эстонском языке	Примерно половина на эстонском языке	Примерно 1/4 на эстонском языке	Совсем нет, обучение происходит только на русском языке	Не преподаю этот предмет в группах с русским языком обучения
A	Литература	5	4	3	2	1	0
B	Математика	5	4	3	2	1	0
C	Физика	5	4	3	2	1	0
D	Химия	5	4	3	2	1	0
E	География	5	4	3	2	1	0
F	Биология	5	4	3	2	1	0
G	История	5	4	3	2	1	0
H	Обществоведение	5	4	3	2	1	0
I	Музыка	5	4	3	2	1	0
J	Искусство	5	4	3	2	1	0
K	Физкультура	5	4	3	2	1	0

К11. Каким образом Вы преподаете в группах с русским языком обучения общеобразовательные предметы на эстонском языке? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Провожу урок на эстонском языке, говорю по-эстонски	1
Учащиеся во время урока говорят на эстонском языке (напр., отвечают устно, выполняют групповые работы)	2
Учащиеся выполняют письменные задания на эстонском языке (напр., упражнения, домашнюю работу, контрольные работы)	3
Пользуюсь учебными материалами на эстонском языке	4
Пользуюсь эстоноязычными средствами обучения (в т.ч. интернет-порталами)	5
Посещаю с учащимися эстоноязычную среду с обучающей целью (напр., музеи, театр, соревнования)	6
Другое, пожалуйста, уточните _____	7
Не использую совсем эстонский язык в учебной работе	8

К12. Какие учебные материалы на эстонском языке Вы используете, преподавая в группах с русским языком обучения общеобразовательные предметы? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Печатные учебники	1
Отдельные части /копии из различных печатных учебников	2
Печатные рабочие тетради	3
Отдельные части /копии из различных печатных рабочих тетрадей	4
Учебные материалы, составленные мной	5
Словари	6
Электронные учебные материалы	7
Видеоматериалы	8
Тексты для слушания	9
Материалы в подлиннике (газеты, журналы, художественные произведения, инфоброшюры и т.д.)	10
Другое, пожалуйста, уточните _____	11
Не использую совсем учебные материалы на эстонском языке	12

К13. Насколько необходимым Вы считаете преподавание общеобразовательных предметов в группах с русским языком обучения на эстонском языке? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень необходимым	4
Довольно необходимым	3
Скорее ненужным	2
Абсолютно ненужным	1

К13а. Обоснуйте, пожалуйста, почему Вы так считаете.

K14. Оцените, пожалуйста, готовы ли Вы в течение следующих 2 учебных лет преподавать свой предмет/предметы на эстонском языке в группах с русским языком обучения.

Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью готов/-а к преподаванию на эстонском языке	Скорее всего, готов/-а	Скорее всего, не готов/-а	Абсолютно не готов/-а к преподаванию на эстонском языке	Уже сейчас преподаю в полном объеме на эстонском языке	Не преподаю этот предмет в группах с русским языком обучения
A	Литература	4	3	2	1	5	0
B	Математика	4	3	2	1	5	0
C	Физика	4	3	2	1	5	0
D	Химия	4	3	2	1	5	0
E	География	4	3	2	1	5	0
F	Биология	4	3	2	1	5	0
G	История	4	3	2	1	5	0
H	Обществоведение	4	3	2	1	5	0
I	Музыка	4	3	2	1	5	0
J	Искусство	4	3	2	1	5	0
K	Физкультура	4	3	2	1	5	0

ЧАСТЬ III: ПРЕПОДАВАТЕЛИ МОДУЛЕЙ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ

На вопросы K15-K20 просим отвечать тех, кто преподает какой-либо модуль по специальности в группах с русским языком обучения, получающих среднее профессиональное образование, в т.ч. модули по экономике и предпринимательству (K1=3). Если же Вы не преподаете ни один из этих модулей, то переходите к IV части анкеты на стр.9.

K15. В каком объеме Вы преподаете на эстонском языке предметы по специальности в группах с русским языком обучения, получающих среднее профессиональное образование?

Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

В таблице перечислены не конкретные модули, а группы предметов из учебной программы. Если Вы преподаете несколько различных модулей по специальности и они входят в одну группу, то при ответах попытайтесь учитывать их все.

		Преподаю в полном объеме на эстонском языке	Примерно 3/4 обучения проходит на эстонском языке	Примерно половина обучения проходит на эстонском языке	Примерно 1/4 обучения проходит на эстонском языке	Обучение проходит <u>только</u> на русском языке	Группы с русским языком обучения по этой специальности не обучаются
A	Аудиовизуальные и другие СМИ	5	4	3	2	1	0
B	Прикладное искусство и квалифицированный ручной труд	5	4	3	2	1	0
C	Информатика	5	4	3	2	1	0
D	Строительство и гражданские сооружения	5	4	3	2	1	0
E	Электроника и автоматика	5	4	3	2	1	0
F	Электротехника и энергетика	5	4	3	2	1	0

K15, продолжение таблицы....		Преподаю в полном объеме на эстонском языке	Примерно 3/4 обучения проходит на эстонском языке	Примерно половина обучения проходит на эстонском языке	Примерно 1/4 обучения проходит на эстонском языке	Обучение проходит только на русском языке	Группы с русским язы- ком обучения по этой специаль- ности не обучаются
G	Разработка и обогащение	5	4	3	2	1	0
H	Химия и технология процессов	5	4	3	2	1	0
I	Механика и работа по металлу	5	4	3	2	1	0
J	Моторные средства передвижения, судоходст- во и авиационная техника	5	4	3	2	1	0
K	Изготовление текстиля, одежды, обуви и обработка кожи	5	4	3	2	1	0
L	Обработка и производст- во пищевых продуктов	5	4	3	2	1	0
M	Обслуживание на дому	5	4	3	2	1	0
N	Размещение и питание	5	4	3	2	1	0
O	Транспортные услуги	5	4	3	2	1	0

K16. Каким образом Вы преподаете в группах с русским языком обучения модули по специальности на эстонском языке? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Провожу урок на эстонском языке, говорю по-эстонски	1
Учащиеся во время урока говорят на эстонском языке (напр., отвечают устно, выполняют групповые работы)	2
Учащиеся выполняют письменные задания на эстонском языке (напр., упражнения, домашнюю работу, контрольные работы)	3
При обучении пользуюсь спецтерминалогией на эстонском языке	4
Пользуюсь учебными материалами на эстонском языке	5
Пользуюсь эстоноязычными средствами обучения (в т.ч. интернет-порталами)	6
Посещаю с учащимися эстоноязычную среду с обучающей целью (напр., музеи, театр, соревнования)	7
Практика проходит в эстоноязычной среде	8
Другое, пожалуйста, уточните _____	9
Не использую совсем эстонский язык в учебной работе	10

K17. Какие учебные материалы на эстонском языке Вы используете, преподавая модули по специальности в группах с русским языком обучения? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Печатные учебники	1
Отдельные части /копии из различных печатных учебников	2
Печатные рабочие тетради	3
Отдельные части /копии из различных печатных рабочих тетрадей	4
Учебные материалы, составленные мной	5
Словари	6
Электронные учебные материалы	7
Видеоматериалы	8
Тексты для слушания	9
Материалы в подлиннике (газеты, журналы, художественные произведения, инфоброшюры и т.д.)	10
Другое, пожалуйста, уточните _____	11
Не использую совсем учебные материалы на эстонском языке	12

K18. Какие, на Ваш взгляд, сегодня возможности для организации практики в эстоноязычной среде? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень хорошие	4
Довольно хорошие	3
Довольно плохие	2
Очень плохие	1

K19. Насколько необходимым Вы считаете преподавание модулей по специальности в группах с русским языком обучения на эстонском языке? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень необходимым	4
Довольно необходимым	3
Скорее ненужным	2
Абсолютно ненужным	1

K19a. Обоснуйте, пожалуйста, почему Вы так считаете.

K20. Оцените, пожалуйста, готовы ли Вы в течение следующих 2 учебных лет преподавать свой модуль/модули по специальности на эстонском языке в группах с русским языком обучения. Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью готов к преподава- нию на эстонском языке	Скорее всего, готов	Скорее всего, не готов	Абсолютно не готов к преподава- нию на эстонском языке	Уже сейчас преподаю в полном объеме на эстонском языке	Не преподаю этот предмет в группах с русским языком обучения
A	Аудиовизуальные и другие СМИ	4	3	2	1	5	0
B	Прикладное искусство и квалифицированный ручной труд	4	3	2	1	5	0
C	Информатика	4	3	2	1	5	0
D	Строительство и гражданские сооружения	4	3	2	1	5	0
E	Электроника и автоматика	4	3	2	1	5	0
F	Электротехника и энергетика	4	3	2	1	5	0
G	Разработка и обогащение	4	3	2	1	5	0
H	Химия и технология процессов	4	3	2	1	5	0
I	Механика и работа по металлу	4	3	2	1	5	0
J	Моторные средства передвижения, судоходство и авиационная техника	4	3	2	1	5	0
K	Изготовление текстиля, одежды, обуви и обработка кожи	4	3	2	1	5	0
L	Обработка и производство пищевых продуктов	4	3	2	1	5	0
M	Обслуживание на дому	4	3	2	1	5	0
N	Размещение и питание	4	3	2	1	5	0
O	Транспортные услуги	4	3	2	1	5	0

ЧАСТЬ IV: **ПРЕПОДАВАНИЕ В ГРУППАХ С РУССКИМ ЯЗЫКОМ ОБУЧЕНИЯ**

Начиная отсюда, просим отвечать всех.

При ответах на следующие вопросы, пожалуйста, имейте в виду группы с русским языком обучения, получающие среднее профессиональное образование, в которых Вы преподаете.

K21. Каков, на Ваш взгляд, интерес у учащихся в группах с русским языком обучения к изучению эстонского языка? *Пожалуйста, отметьте один ответ.*

Очень большой	4
Довольно большой	3
Скорее маленький	2
Очень маленький	1
Затрудняюсь ответить	9

K22. Хотя у отдельных учащихся знание эстонского языка может отличаться, но все же просим Вас оценить средний уровень владения эстонским языком учащимися с русским языком обучения в начале учебы в профессиональном учебном заведении. *Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.*

		Очень хороший	Скорее хороший	Скорее плохой	Очень плохой
A	... при устном общении	4	3	2	1
B	... на письме	4	3	2	1
C	... в понимании предметов по специальности	4	3	2	1

K23. Для поднятия у учащихся эффективности овладения эстонским языком и для сохранения ими навыков владения языком, профессиональные учебные заведения могут сотрудничать с различными партнерами, как на государственном, так и на местном уровне. Партнерами могут быть организации, с которыми, в целях улучшения владения учащимися эстонским языком, Вы поддерживаете отношения, участвуете в проведении общих проектов, обмениваетесь опытом и контактами, а также осуществляете любое другое сотрудничество. **Пожалуйста, оцените Ваше личное сотрудничество со следующими партнерами. Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.**

		Сотрудни- чество очень эффективно	Сотрудни- чество довольно эффективно	Сотрудни- чество не особенно эффективно	Сотрудни- чество вообще не эффективно	Не сотруд- ничали
A	Местное самоуправление	4	3	2	1	0
B	Министерство образования и науки	4	3	2	1	0
C	Фонд интеграции и миграции «Наши люди» (MISA)	4	3	2	1	0
D	Фонд Innove	4	3	2	1	0
E	Общеобразовательные школы	4	3	2	1	0
F	Другие профессиональные учебные заведения	4	3	2	1	0
G	Предприятия, где ученики проходят практику	4	3	2	1	0
H	Другой важный для учебного заведения партнер, какой? _____ _____	4	3	2	1	0

K24. Насколько необходимым Вы считаете знание эстонского языка учащимися в группах с русским языком обучения для работы по получаемой специальности? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень необходимым	4
Довольно необходимым	3
Скорее ненужным	2
Абсолютно ненужным	1

K25. Далее перечислены различные обстоятельства, которые могут оказаться нужными при переходе групп с русским языком обучения групп на обучение на эстонском языке. Пожалуйста, отметьте, насколько каждое из перечисленных обстоятельств необходимо для того, чтобы преподавать предметы в группах с русским языком обучения на эстонском языке. Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Очень необходимо	Довольно необходимо	Не особенно необходимо	Совсем не нужно
A	Обучение эстонскому языку для повышения языковых знаний учащимися в группах с русским языком обучения	4	3	2	1
B	Обучение эстонскому языку для улучшения моих знаний языка	4	3	2	1
C	Дополнительное обучение, связанное с двуязычным обучением	4	3	2	1
D	Поставка учебных и вспомогательных материалов на эстонском языке по специальностям в наше учебное заведение	4	3	2	1
E	Поставка учебных и вспомогательных материалов на эстонском языке по общеобразовательным предметам в наше учебное заведение	4	3	2	1
F	Оснащение библиотек литературой по специальностям на эстонском языке	4	3	2	1
G	Оснащение библиотек литературой, поддерживающей обучение на эстонском языке и касающейся овладения общими навыками	4	3	2	1
H	Развитие эстоноязычной терминологии/профессионального языка	4	3	2	1
I	Подготовка эстоноязычных руководителей кружков по интересам, поддерживающих развитие общих умений и навыков	4	3	2	1
J	Формирование в нашем учебном заведении среды, поддерживающей внедрение эстоноязычного обучения	4	3	2	1
K	Формирование на уровне государства и местного самоуправления среды, поддерживающей внедрение эстоноязычного обучения	4	3	2	1
L	Другое обстоятельство, уточните, пожалуйста _____ _____	4	3	2	1

K26. Какие еще учебные материалы Вам необходимы для перехода на обучение на эстонском языке в группах с русским языком обучения?

K27. Какие средства обучения (в т.ч. и технические) необходимы Вашему учебному заведению для перехода на обучение на эстонском языке в группах с русским языком обучения?

ЧАСТЬ V: КУРСЫ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ

А сейчас просим ответить Вас на вопросы, касающиеся курсов повышения квалификации.

K28. Учились ли Вы на каких-либо курсах повышения квалификации в течение последних 2 лет? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Да	1
Нет	2

Пожалуйста, отвечайте на вопросы K29-K30, если Вы учились на каких-либо курсах повышения квалификации (K28=1). Если же нет, то переходите к вопросу K31 на странице 14.

K29. На каких курсах повышения квалификации Вы учились в течение последних 2 учебных лет? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Организованные Фондом интеграции и миграции «Наши люди» (MISA) курсы по методике обучения профессиональному языку для учителей по специальности и для преподавателей по языкам предметам в профессиональных учебных заведениях	1
Организованные Фондом MISA курсы по методике интегрированного обучения предмету и языку и составлению учебных материалов для педагогов, преподающих предметы по специальности и общеобразовательные предметы в профессиональных учебных заведениях	2
Организованное Фондом MISA дополнительное обучение для консультантов профессиональных учебных заведений	3
Организованная Фондом MISA стажировка в других профессиональных учебных заведениях	4
Организованные Фондом MISA дополнительные курсы эстонского языка	5
Организованные каким-либо другим учреждением курсы повышения квалификации. Пожалуйста, уточните, какие курсы _____	6

Отвечая на вопрос K30, пожалуйста, исходите из тех курсов повышения квалификации на которых Вы учились (напр., если учились только на организованном Фондом MISA дополнительном обучении для консультантов профессиональных учебных заведений, то отвечайте только на вопрос K30с).

К30а. Пожалуйста, подумайте об организованных Фондом MISA курсах по методике обучения профессиональному языку для преподавателей по специальности и для преподавателей по языкам в профессиональных учебных заведениях. Насколько Вы согласны со следующими утверждениями? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью согласен/-на	Скорее согласен/-на	Скорее не согласен/-на	Совершенно не согласен/-на
A	Подобная форма обучения эффективна	4	3	2	1
B	Уровень обучения был хорошим	4	3	2	1
C	Используемые на курсах учебные и вспомогательные материалы были на хорошем уровне	4	3	2	1
D	Применил/-а полученные на курсах знания и опыт в своей работе	4	3	2	1
E	Мне требуется подобное обучение и в будущем	4	3	2	1

К30б. Пожалуйста, подумайте об организованных Фондом MISA курсах по методике интегрированного обучения предмету и языку и составлению учебных материалов для педагогов, преподающих предметы по специальности и общеобразовательные предметы в профессиональных учебных заведениях. Насколько Вы согласны со следующими утверждениями? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью согласен/-на	Скорее согласен/-на	Скорее не согласен/-на	Совершенно не согласен/-на
A	Подобная форма обучения эффективна	4	3	2	1
B	Уровень обучения был хорошим	4	3	2	1
C	Используемые на курсах учебные и вспомогательные материалы были на хорошем уровне	4	3	2	1
D	Применил/-а полученные на курсах знания и опыт в своей работе	4	3	2	1
E	Мне требуется подобное обучение и в будущем	4	3	2	1

К30с. Пожалуйста, подумайте об организованном Фондом MISA дополнительном обучении для консультантов профессиональных учебных заведений. Насколько Вы согласны со следующими утверждениями? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью согласен/-на	Скорее согласен/-на	Скорее не согласен/-на	Совершенно не согласен/-на
A	Подобная форма обучения эффективна	4	3	2	1
B	Уровень обучения был хорошим	4	3	2	1
C	Используемые на курсах учебные и вспомогательные материалы были на хорошем уровне	4	3	2	1
D	Применил/-а полученные на курсах знания и опыт в своей работе	4	3	2	1
E	Мне требуется подобное обучение и в будущем	4	3	2	1

К30d. Пожалуйста, подумайте об организованной Фондом MISA стажировке в других профессиональных учебных заведениях. Насколько Вы согласны со следующими утверждениями? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью согласен/-на	Скорее согласен/-на	Скорее не согласен/-на	Совершенно не согласен/-на
A	Подобная форма обучения эффективна	4	3	2	1
B	Уровень стажировки был хорошим	4	3	2	1
C	Используемые учебные и вспомогательные материалы были на хорошем уровне	4	3	2	1
D	Применил/-а полученные знания и опыт в своей работе	4	3	2	1
E	Мне требуется подобная стажировка и в будущем	4	3	2	1

К30e. Пожалуйста, подумайте об организованных Фондом MISA дополнительных курсах эстонского языка. Насколько Вы согласны со следующими утверждениями? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью согласен/-на	Скорее согласен/-на	Скорее не согласен/-на	Совершенно не согласен/-на
A	Подобная форма обучения эффективна	4	3	2	1
B	Уровень обучения был хорошим	4	3	2	1
C	Используемые на курсах учебные и вспомогательные материалы были на хорошем уровне	4	3	2	1
D	Применил/-а полученные на курсах знания и опыт в своей работе	4	3	2	1
E	Мне требуется подобное обучение и в будущем	4	3	2	1

К30f. Пожалуйста, подумайте об организованных каким-либо другим учреждением курсов повышения квалификации. Насколько Вы согласны со следующими утверждениями? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Полностью согласен/-на	Скорее согласен/-на	Скорее не согласен/-на	Совершенно не согласен/-на
A	Подобная форма обучения эффективна	4	3	2	1
B	Уровень обучения был хорошим	4	3	2	1
C	Используемые на курсах учебные и вспомогательные материалы были на хорошем уровне	4	3	2	1
D	Применил/-а полученные на курсах знания и опыт в своей работе	4	3	2	1
E	Мне требуется подобное обучение и в будущем	4	3	2	1

Начиная с вопроса К31, просим отвечать всех.

К31. В каких курсах повышения квалификации/ дополнительном обучении Вы нуждаетесь в будущем?

К32. Есть ли у Вас желание и готовность принимать участие в программах и проектах, направленных на улучшение у педагогов знаний эстонского языка (финансируемых Министерством образования и науки, Фондом интеграции и миграции «Наши люди» (MISA) или Фондом Innove)? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Да, конечно	1
Да, возможно	2
Нет	3

ЧАСТЬ VI: ОБЩИЕ ДАННЫЕ О РЕСПОНДЕНТЕ

К33. Отметьте, пожалуйста, Ваш пол.

Мужской	1
Женский	2

К34. Сколько Вам лет?

_____ лет

К35. Каково Ваше наивысшее законченное образование? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Общее среднее образование	1
Среднее профессиональное образование или средне-специальное образование	2
Прикладное высшее образование	3
Академическое высшее образование – степень бакалавра	4
Академическое высшее образование – степень магистра	5
Академическое высшее образование – степень доктора наук	6

К36. Сколько лет Вы работаете в сфере профессионального образования? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Менее 5 лет	1
5–10 лет	2
11–20 лет	3
Более 20 лет	4

К37. Ваш родной язык ...? Пожалуйста, отметьте один ответ.

...эстонский язык	1
...русский язык	2
....другой, пожалуйста, уточните _____	3

На вопросы K38-K41a просим отвечать только тех, чьим родным языком не является эстонский (K37=2 или 3).

K38. Как Вы бы оценили свой уровень владения эстонским языком ...? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Очень хорошее	Скорее хорошее	Скорее плохое	Очень плохое
A	... при устном общении	4	3	2	1
B	... на письме	4	3	2	1
C	... в понимании предметов по специальности/ выполнении должностных обязанностей	4	3	2	1

K39. Имеется ли у Вас выданное Фондом Innove (бывший Государственный экзаменационно-квалификационный центр) свидетельство о владении эстонским языком? Если да, то на какой уровень? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Нет	1
Да, начальный уровень	2
Да, средний уровень	3
Да, высший уровень	4
Да, A2	5
Да, B1	6
Да, B2	7
Да, C1	8
Да, но не помню какой уровень	9

K40. Изучали ли Вы в течение последних двух учебных лет эстонский язык? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Да	1
Нет	2

K41. Насколько важным для себя Вы считаете обучение эстонскому языку? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень важным	4
Достаточно важным	3
Скорее неважным	2
Совершенно неважным	1

K41a. Обоснуйте, пожалуйста, почему Вы так считаете.

Большое спасибо за ответы!

ЗАПОЛНЯЕТ ИНТЕРВЬЮЕР:

T1. Номер учебного заведения: _____

T3. Код интервьюера: _____

T4. Язык анкеты: **2** - русский

Hea kutsekeskharidust omandav õpilane,

kutseõppeasutustes tehakse ettevalmistusi, et minna aastaks 2020 kutsekeskhariduse vene õppekeele rühmades üle valdavalt eestikeelsele õppele. Mitmetes koolides õpetatakse juba praegu vene õppekeele rühmadele osa aineid eesti keeles. Palume Teie kaasabi sellele küsimustikule vastamisel, et saada teada, millised on Teie kogemused ja ootused seoses eesti keeles õppimisega. Me oleme väga huvitatud Teie arvamusest, kuna see aitab tõhusamalt ette valmistada eestikeelsele õppele üleminekut. Küsitlus on anonüümne ja Teie vastuseid kasutatakse ainult üldistatud kujul.

Uuringu tellijaks on Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus *Meie Inimesed* (MISA) ning läbiviijaks sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll. Uuringu läbiviimist rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi programmi „Keeleõppe arendamine 2011-2013“ vahenditest.

Juhised ankeedi täitmiseks:

- Vastamisel tõmmake palun ring ümber Teie jaoks kõige sobivamat vastusevarianti tähistavale numbrile.
- Palun lugege hoolega küsimuste juures olevaid juhendeid selle kohta, kas märkida tuleb üks vastus või kõik sobivad vastused.

I OSA: EESTI KEELE OMANDAMINE

K1. Millistes situatsioonides Te olete eesti keelega kokku puutunud? Palun märkige kõik sobivad vastused.

Oma pereliikmetega (ema, isa, õde, vend) suheldes	1
Oma sugulastega suheldes	2
Sõpradega suheldes	3
Koolikaaslastega suheldes	4
Õpetajatega suheldes	5
Naabritega suheldes	6
Muude tuttavatega suheldes	7
Oma hobiga tegeledes, trennis või huvialaringis käies	8
Riigiametnikega suheldes	9
Müüja, pangateenindaja või teiste teenindavate isikutega suheldes	10
Võõraste inimestega suheldes (bussis, tänaval, kaupluses jne)	11
Praktikal olles	12
Töökaaslastega suheldes	13
Tööl klientidega suheldes	14
Keelekursustel	15
Koolitundides	16
Mujal, palun täpsustage _____	17

K2. Kui sageli Te loete/kuulate/vaatate...? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Tihti	Mõnikord	Mitte kunagi
A	... eestikeelseid telesaateid (ETV, Kanal 2, TV3 jt)	3	2	1
B	... eestikeelseid raadiosaateid	3	2	1
C	... eestikeelseid ajalehti	3	2	1
D	... eestikeelset ilukirjandust	3	2	1
E	... eestikeelset muusikat	3	2	1
F	... eestikeelseid internetilehekülgi	3	2	1
G	... eestikeelset erialakirjandust	3	2	1

K3. Milliseks Te hindate oma eesti keele oskuse taset...? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb
A	... suulises suhtluses	4	3	2	1
B	... kirjutamisel	4	3	2	1
C	... erialal toimetulekuks	4	3	2	1

K4. Kas Teie eesti keele oskus on kutseõppeasutusse õppima asumisest alates ...? Palun märkige üks vastus.

muutunud paremaks	3
jäänud samale tasemele	2
halvenenud	1

K5. Kas Teil on olemas Sihtasutuse Innove (endine Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus) poolt väljastatud eesti keele tunnistus? Kui jah, siis millisele tasemele? Palun märkige üks vastus.

Ei ole	1
Jah, algtase	2
Jah, kesktase	3
Jah, kõrgtase	4
Jah, A2	5
Jah, B1	6
Jah, B2	7
Jah, C1	8
Jah, aga ei mäleta, milline tase	9

K6. Kui vajalikuks Te enda jaoks eesti keele õpet peate? Palun märkige üks vastus.

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

K6a. Palun põhjendage, miks Te nii arvate.

K7. Millisel tasemel eesti keele oskust Te enda jaoks vajalikuks peate? Palun märkige üks vastus.

Keeletase A2 <ul style="list-style-type: none"> Mõistan lauseid ja sageli kasutatavaid väljendeid, mis seostuvad mulle oluliste valdkondadega (näiteks info enda ja pere kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Tulen toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan lihtsate fraaside ja lausete abil kirjeldada oma perekonda, teisi inimesi ja elutingimusi ning väljendada oma vajadusi. 	1
Keeletase B1 <ul style="list-style-type: none"> Mõistan tekstide ja vestluste olulist sisu tuttaval teemal nagu töö, kool, vaba aeg vm. Saan enamasti hakkama eestikeelses suhtlussituatsioonis. Oskan koostada lihtsat teksti tuttaval või enda jaoks huvipakkuval teemal. Oskan kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada oma seisukohti ja plaane. 	2
Keeletase B2 <ul style="list-style-type: none"> Mõistan keerukate konkreetsetel teemal tekstide ja erialaste tekstide sisu. Suudan ladusalt vestelda eesti keelt emakeelena kõneleva inimesega. Oskan kirjutada selget ja üksikasjalikku teksti, selgitada oma vaatenurka. 	3
Keeletase C1 <ul style="list-style-type: none"> Mõistan pikki ja keerukaid tekste, sh varjatud tähendusi. Oskan ladusalt, väljendeid otsimata kasutada keelt avalikes, õpi- ja tööoludes. Oskan kirjutada selget, loogilist ja üksikasjalikku teksti keerukatel teemadel. 	4

K8. Mis Te arvate, kas Teil on kutseõppeasutust lõpetades olemas vajalikul tasemel eesti keele oskus? Palun märkige üks vastus.

Jah, kindlasti	4
Jah, tõenäoliselt	3
Ei, tõenäoliselt mitte	2
Ei, kindlasti mitte	1

K9. Kui vajalikuks Te peate eesti keele oskust õpitaval erialal töötamiseks? Palun märkige üks vastus.

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

K10. Kas Te teate, mis tasemel eesti keele oskus on nõutav, et Teie õpitaval erialal töötada? Palun märkige üks vastus.

Eesti keele oskus ei ole kohustuslik	1
A2	2
B1	3
B2	4
C1	5
Ei oska öelda	9

**II OSA:
EESTI KEELE ÕPE KUTSEÕPPEASUTUSES**

Järgmised küsimused puudutavad eesti keele õpet Teie kutseõppeasutuses. Palun vastake **2012/2013 õppeaasta** kohta.

K11. Palun mõelge seniste isiklike kogemuste peale ja hinnake eesti keele õpet oma kutseõppeasutuses. Milline on Teie arvates...? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb
A	Eesti keele õpetaja eesti keele oskus	4	3	2	1
B	Eesti keele õpetaja õpetamisoskus	4	3	2	1
C	Eesti keele õppes kasutatavad õppematerjalid	4	3	2	1
D	Eesti keele õppes kasutatavad õppemeetodid	4	3	2	1
E	Eesti keele praktiseerimise võimalus	4	3	2	1

K12. Milliseid õppematerjale eesti keele õpetamisel kasutatakse? Palun märkige kõik sobivad vastused.

Trükitud õpikud	1
Üksikud väljavõtted/paljundused erinevatest trükitud õpikutest	2
Trükitud töövihikud	3
Üksikud väljavõtted/paljundused erinevatest trükitud töövihikutest	4
Õpetaja koostatud õppematerjalid	5
Sõnaraamatud	6
Eesti keele grammatika seinatabelid	7
E-õppematerjalid	8
Videomaterjalid	9
Kuulamistekstid	10
Algupärased materjalid (nt ajalehed, ajakirjad, kirjandusteosed, infovoldikud vm)	11
Muu, palun täpsustage _____	12

K13. Milliseid õppemeetodeid eesti keele õpetamisel kasutatakse? Palun märkige kõik sobivad vastused.

Lugemisülesanded	1
Tõlkimisülesanded	2
Tekstide ümber jutustamine	3
Kuulamisülesanded	4
Õppevideote, õppefilmide vaatamine	5
Grammatikaharjutused	6
Veebipõhine õpe (e-õpe)	7
Rühmatöö, rollimängud	8
Iseseisvate kirjalike tööde (loovtööde) kirjutamine	9
Uurimistöö, referaadi koostamine	10
Eestikeelse meedia jälgimine	11
Eestikeelsete kultuuriürituste külastamine	12
Erinevad õpilasvahetusprojektid	13
Kohtumised eestlastest eakaaslastega, ühisüritused	14
Muu, palun täpsustage _____	15

K14. Milliseid õppemeetodeid tuleks Teie arvates peamiselt kasutada, et Te omandaksite vajalikul tasemel eesti keele oskuse? Palun märkige kõik sobivad vastused.

Lugemisülesanded	1
Tõlkimisülesanded	2
Tekstide ümber jutustamine	3
Kuulamisülesanded	4
Õppevideote, õppefilmide vaatamine	5
Grammatikaharjutused	6
Veebipõhine õpe (e-õpe)	7
Rühmatöö, rollimängud	8
Iseseisvate kirjalike tööde (loovtööde) kirjutamine	9
Uurimistöö, referaadi koostamine	10
Eestikeelse meedia jälgimine	11
Eestikeelsete kultuuriürituste külastamine	12
Erinevad õpilasvahetusprojektid	13
Kohtumised eestlastest eakaaslastega, ühisüritused	14
Üldharidusainete õpetamine eesti keeles	15
Erialamoodulite õpetamine eesti keeles	16
Praktika eestikeelses keskkonnas	17
Muu, palun täpsustage _____	18

K15. Kas eesti keele õppimiseks ette nähtud õppetundide arv on Teie arvates piisav? Palun märkige üks vastus.

Täiesti piisav	4
Üsna piisav	3
Pigem ebapiisav	2
Täiesti ebapiisav	1
Ei oska öelda	9

III OSA: AINETE ÕPPIMINE EESTI KEELES

Järgmised küsimused puudutavad erinevate õppeainete õppimist eesti keeles. Palun vastake 2012/2013 õppeaasta kohta.

K16. Milliste üldharidusainete tundides kasutatakse õppekeelena eesti keelt? Palun märkige üks vastus igas reas.

		Kogu õpe toimub eesti keeles	Õpe toimub osaliselt eesti keeles (nt eestikeelsed õppematerjalid)	Ei kasutata üldse eesti keelt, õpe toimub vaid vene keeles
A	Kirjandus	3	2	1
B	Matemaatika	3	2	1
C	Füüsika	3	2	1
D	Keemia	3	2	1
E	Geograafia	3	2	1
F	Bioloogia	3	2	1
G	Ajalugu	3	2	1
H	Ühiskonnaõpetus	3	2	1
I	Muusika	3	2	1
J	Kunst	3	2	1
K	Kehaline kasvatus	3	2	1

K17. Kas Te oleksite valmis hetkel vene keeles õpetatavaid üldharidusaineid eesti keeles õppima?
Palun märkige üks vastus.

Jah, kõiki üldharidusaineid	3
Jah, mõnd üldharidusainet. Palun täpsustage, milliseid: _____ _____	2
Ei	1

K18. Kui vajalikuks Te peate üldharidusainete õpetamist eesti keeles? *Palun märkige üks vastus.*

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

K18a. Palun põhjendage, miks Te nii arvate.

K19. Kui paljude erialamoodulite tundides kasutatakse õppekeelena eesti keelt? *Palun märkige üks vastus.*

Kõikides erialamoodulites kasutatakse õppekeelena eesti keelt	5
Enamikus erialamoodulites	4
Umbes pooltes erialamoodulites	3
Vähestes erialamoodulites	2
Mitte üheski erialamoodulis ei kasutata õppekeelena eesti keelt, mooduleid õpetatakse vaid vene keeles	1

K20. Kas Te oleksite valmis hetkel vene keeles õpetatavaid erialamooduleid eesti keeles õppima?
Palun märkige üks vastus.

Jah, kõiki erialamooduleid	3
Jah, mõnd erialamoodulit	2
Ei	1

K21. Kui vajalikuks Te peate erialamoodulite õpetamist eesti keeles? *Palun märkige üks vastus.*

Väga vajalikuks	4
Üsna vajalikuks	3
Pigem mittevajalikuks	2
Täiesti mittevajalikuks	1

K21a. Palun põhjendage, miks Te nii arvate.

K22. Millised on Teie hinnangul praegused võimalused teha praktikat eestikeelses keskkonnas?
Palun märkige üks vastus.

Väga head	4
Pigem head	3
Pigem halvad	2
Väga halvad	1

**IV OSA:
VASTAJA ÜLDANDMED**

K23. Mis eriala Te praegu kutseõppeasutuses õpite?

K24. Mitmendal kursusel Te õpite?

_____ kursust

K25. Palun märkige oma sugu.

Mees	1
Naine	2

K26. Kui vana Te olete?

_____ aastane

K27. Mis on Teie emakeel? Palun märkige üks vastus.

Eesti keel	1
Vene keel	2
Mõni muu keel, palun täpsustage _____	3

Suur tänu vastuste eest!

TÄIDAB KÜSITLEJA:

T1. Kooli nr: _____

T2. Õppekava nr: _____

T3. Intervjueerija kood: _____

T4. Ankeedi keel: 1 - eesti

Уважаемый учащийся, получающий среднее профессиональное образование,

в профессиональных учебных заведениях ведется подготовка к переходу к 2020 году групп с русским языком обучения на обучение, преимущественно, на эстонском языке. Во многих учебных заведениях уже сейчас часть предметов в группах с русским языком обучения преподается на эстонском языке. Просим Вашей помощи при заполнении этой анкеты, чтобы узнать, каков Ваш опыт и ожидания, связанные с обучением на эстонском языке. Мы очень заинтересованы в получении Вашего мнения, т.к. это поможет более эффективно подготовить переход к обучению на эстонском языке. Опрос анонимный и все Ваши ответы будут анализироваться только в обобщенном виде.

Заказчиком исследования является Фонд интеграции и миграции «Наши люди» (MISA) и исполнителем – фирма социальных и рыночных исследований Саар Полл. Проведение исследования финансируется из средств программы Европейского социального фонда «Развитие обучения языку 2011–2013».

Инструкция по заполнению анкеты:

- Отвечая на вопросы, пожалуйста, обводите в кружок цифру, обозначающую наиболее подходящий для Вас вариант ответа.
- Перед некоторыми вопросами имеется пояснение, кто должен на них отвечать. Пожалуйста, читайте эти пояснения внимательно, чтобы ни один из предназначенных для Вас вопросов не остался без ответа.

ЧАСТЬ I: ОВЛАДЕНИЕ ЭСТОНСКИМ ЯЗЫКОМ

K1. В каких ситуациях Вы сталкивались с необходимостью общения на эстонском языке?

Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

При общении с членами семьи (мамой, папой, сестрой, братом)	1
При общении с родственниками	2
При общении с друзьями	3
При общении с однокурсниками	4
При общении с преподавателями	5
При общении с соседями	6
При общении с другими знакомыми людьми	7
Занимаясь хобби, на тренировке или в кружке по интересам	8
При общении с госчиновниками	9
При общении с продавцами, работниками банков или другим обслуживающим персоналом	10
При общении с незнакомыми людьми (в транспорте, на улице, в магазинах и т.п.)	11
Будучи на практике	12
При общении с коллегами	13
На работе при общении с клиентами	14
На языковых курсах	15
На уроках	16
Другое, пожалуйста, уточните _____	17

K2. Как часто Вы читаете/слушаете/смотрите...? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Часто	Иногда	Никогда
A	... телепередачи на эстонском языке (ETV, Kanal 2, TV3 и др.)	3	2	1
B	... радиопередачи на эстонском языке	3	2	1
C	... газеты на эстонском языке	3	2	1
D	... художественную литературу на эстонском языке	3	2	1
E	... музыку на эстонском языке	3	2	1
F	... интернет-страницы на эстонском языке	3	2	1
G	... литературу по профессии на эстонском языке	3	2	1

K3. Как Вы бы оценили свой уровень владения эстонским языком ...? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Очень хорошее	Скорее хорошее	Скорее плохое	Очень плохое
A	... при устном общении	4	3	2	1
B	... на письме	4	3	2	1
C	... в понимании предметов по специальности	4	3	2	1

K4. С момента поступления в профтехучилище Ваше владение эстонским языком...?

Пожалуйста, отметьте один ответ.

Стало лучше	3
Осталось на том же уровне	2
Ухудшилось	1

K5. Имеется ли у Вас выданное Фондом Innove (бывший Государственный экзаменационно-квалификационный центр) свидетельство о владении эстонским языком? Если да, то на какой уровень? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Нет	1
Да, начальный уровень	2
Да, средний уровень	3
Да, высший уровень	4
Да, A2	5
Да, B1	6
Да, B2	7
Да, C1	8
Да, но не помню какой уровень	9

K6. Насколько нужным для себя Вы считаете изучение эстонского языка? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень нужным	4
Довольно нужным	3
Скорее ненужным	2
Абсолютно ненужным	1

K6a. Почему Вы так считаете? Обоснуйте, пожалуйста.

К7. Какой уровень владения эстонским языком Вы считаете для себя необходимым?
Пожалуйста, отметьте один ответ.

Языковой уровень А2 <ul style="list-style-type: none"> Понимаю предложения и часто используемые выражения, связанные с важными для меня областями (например, информация о себе и семье, покупках, доме, работе). Справляюсь с общением в повседневных ситуациях, требующих непосредственного обмена информацией на знакомые темы. Умею простыми фразами и предложениями описать свою семью, других людей и условия жизни, а также выразить свои потребности. 	1
Языковой уровень В1 <ul style="list-style-type: none"> Понимаю все существенное по знакомым мне темам, таким как работа, школа, досуг и другое. Справляюсь в ситуациях общения, когда надо говорить на эстонском языке. Умею составлять простой текст на знакомую или интересующую меня тему. Умею описывать опыт, события, мечты и цели, а также коротко обосновывать и разъяснять свою точку зрения и свои планы. 	2
Языковой уровень В2 <ul style="list-style-type: none"> Понимаю суть сложных текстов на конкретные темы, а также смысл текстов по специальности. В состоянии спонтанно и связно разговаривать с собеседником, для которого эстонский язык является родным. Могу составлять ясный и подобный текст на разные темы, а также пояснять свою точку зрения. 	3
Языковой уровень С1 <ul style="list-style-type: none"> Понимаю длинные и сложные тексты, улавливаю скрытый смысл. Умею спонтанно, связно и понятно объясняться, подбирая выражения без особого затруднения, как в публичных, учебных, так и рабочих ситуациях. Умею написать ясный, логичный, подробный текст на сложные темы. 	4

К8. Как Вы считаете, будете ли Вы владеть эстонским языком на необходимом уровне по завершении учебы в профессиональном учебном заведении? *Пожалуйста, отметьте один ответ.*

Да, конечно буду	4
Да, вероятно буду	3
Нет, скорее не буду	2
Нет, точно не буду	1

К9. Насколько необходимым Вы считаете владение эстонским языком для работы по обучаемой профессии? *Пожалуйста, отметьте один ответ.*

Очень необходимым	4
Довольно необходимым	3
Скорее ненужным	2
Абсолютно ненужным	1

К10. А знаете ли Вы какой уровень эстонского языка требуется, чтобы Вы могли работать по обучаемой специальности? *Пожалуйста, отметьте один ответ.*

Знание эстонского языке необязательно	1
A2	2
B1	3
B2	4
C1	5
Не знаю	9

ЧАСТЬ II:
ОБУЧЕНИЕ ЭСТОНСКОМУ ЯЗЫКУ В ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Следующие вопросы касаются обучения эстонскому языку в Вашем профессиональном учебном заведении. При даче ответов исходите из 2012/2013 учебного года.

K11. Подумайте, пожалуйста, об имеющемся у Вас личном опыте и оцените обучение эстонскому языку в Вашем учебном заведении. По Вашему мнению...? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		Очень хорошее/ -ие/-ая	Скорее хорошее/ -ие/-ая	Скорее плохое/ -ие/-ая	Очень плохое/ -ие/-ая
A	Владение эстонским языком учителем эстонского языка	4	3	2	1
B	Умение учителя эстонского языка преподавать	4	3	2	1
C	Используемые материалы при обучении эстонскому языку	4	3	2	1
D	Используемые методы обучения эстонскому языку	4	3	2	1
E	Возможность практиковаться в эстонском языке	4	3	2	1

K12. Какие учебные материалы используются при обучении эстонскому языку? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Печатные учебники	1
Отдельные части /копии из различных печатных учебников	2
Печатные рабочие тетради	3
Отдельные части /копии из различных печатных рабочих тетрадей	4
Учебные материалы, составленные учителем	5
Словари	6
Настенные таблицы по эстонской грамматике	7
Электронные учебные материалы	8
Видеоматериалы	9
Тексты для слушания	10
Материалы в подлиннике (газеты, журналы, художественные произведения, инфоброшюры и т.д.)	11
Другое, пожалуйста, уточните _____	12

K13. Какие методы обучения используются при обучении эстонскому языку? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Задания на чтение	1
Задания на перевод	2
Пересказ текстов	3
Задания на слушание	4
Просмотр учебных видеоматериалов, учебных фильмов	5
Грамматические упражнения	6
Онлайн-обучение	7
Групповая работа, ролевые игры	8
Написание самостоятельных письменных работ (творческих работ)	9
Исследовательская работа, написание реферата	10
Отслеживание СМИ на эстонском языке	11
Посещение культурных мероприятий, проводимых на эстонском языке	12
Различные проекты по обмену учащимися	13
Встречи со сверстниками-эстонцами, совместные мероприятия	14
Другое, пожалуйста, уточните _____	15

K14. Какие методы обучения, по Вашему мнению, следует в основном использовать для того, что бы Вы приобрели необходимый уровень владения эстонским языком? Пожалуйста, отметьте все подходящие ответы.

Задания на чтение	1
Задания на перевод	2
Пересказ текстов	3
Задания на слушание	4
Просмотр учебных видеоматериалов, учебных фильмов	5
Грамматические упражнения	6
Онлайн-обучение	7
Групповая работа, ролевые игры	8
Написание самостоятельных письменных работ (творческих работ)	9
Исследовательская работа, написание реферата	10
Отслеживание СМИ на эстонском языке	11
Посещение культурных мероприятий, проводимых на эстонском языке	12
Различные проекты по обмену учащимися	13
Встречи со сверстниками-эстонцами, совместные мероприятия	14
Преподавание общеобразовательных предметов на эстонском языке	15
Преподавание модулей по специальности на эстонском языке	16
Практика в эстоноязычной среде	17
Другое, пожалуйста, уточните _____	18

K15. Количество учебных часов, предназначенных для изучения эстонского языка, по Вашему мнению ...? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Абсолютно достаточное	4
Довольно достаточное	3
Довольно недостаточное	2
Абсолютно недостаточное	1
Затрудняюсь ответить	9

ЧАСТЬ III:

ПРЕПОДАВАНИЕ РАЗЛИЧНЫХ ПРЕДМЕТОВ НА ЭСТОНСКОМ ЯЗЫКЕ

Следующие вопросы касаются преподавания различных учебных предметов на эстонском языке в 2012/2013 учебном году.

K16. Преподавание каких общеобразовательных предметов и в каком объеме происходит на эстонском языке? Пожалуйста, отметьте один ответ в каждом ряду.

		В полном объеме на эстонском языке	Частично на эстонском языке (напр., учебные материалы на эстонском языке)	Вообще не используется эстонский язык, обучение происходит только на русском языке
A	Литература	3	2	1
B	Математика	3	2	1
C	Физика	3	2	1
D	Химия	3	2	1
E	География	3	2	1
F	Биология	3	2	1
G	История	3	2	1
H	Обществоведение	3	2	1
I	Музыка	3	2	1
J	Искусство	3	2	1
K	Физкультура	3	2	1

K17. Готовы ли Вы изучать на эстонском языке общеобразовательные предметы, которые в данный момент преподаются на русском языке? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Да, все общеобразовательные предметы	3
Да, отдельные общеобразовательные предметы. Уточните, какие именно: _____	2

Нет	1

K18. Насколько необходимым Вы считаете преподавание общеобразовательных предметов на эстонском языке? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень необходимым	4
Довольно необходимым	3
Скорее ненужным	2
Абсолютно ненужным	1

K18a. Обоснуйте, пожалуйста, почему Вы так считаете.

K19. Преподавание какого количества модулей по специальности ведется на эстонском языке? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Все модули по специальности преподаются на эстонском языке	5
Большинство модулей по специальности	4
Примерно половина модулей по специальности	3
Меньшинство модулей по специальности	2
Преподавание ни одного модуля по специальности не ведется на эстонском языке, все преподаются на русском	1

K20. Готовы ли Вы изучать на эстонском языке модули по специальности, обучение которым в данный момент ведется на русском языке? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Да, все модули по специальности	3
Да, отдельные модули по специальности	2
Нет	1

K21. Насколько необходимым Вы считаете преподавание модулей по специальности на эстонском языке? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень необходимым	4
Довольно необходимым	3
Скорее ненужным	2
Абсолютно ненужным	1

K21a. Обоснуйте, пожалуйста, почему Вы так считаете.

K22. Каковы, по Вашему мнению, сейчас возможности проходить практику в эстонязычной среде? Пожалуйста, отметьте один ответ.

Очень хорошие	4
Скорее хорошие	3
Скорее плохие	2
Очень плохие	1

**ЧАСТЬ IV:
ОБЩИЕ ДАННЫЕ О РЕСПОНДЕНТЕ**

K23. Какой специальности Вы обучаетесь в данном учебном заведении?

K24. На каком курсе Вы учитесь?

на _____ курсе

K25. Пожалуйста, отметьте Ваш пол.

Мужской	1
Женский	2

K26. Сколько Вам лет?

_____ лет

K27. Ваш родной язык? Пожалуйста, отметьте один ответ.

... эстонский	1
....русский	2
....другой, пожалуйста, уточните: _____	3

Большое спасибо за ответы!

ЗАПОЛНЯЕТ ИНТЕРВЬЮЕР:

T1. Номер учебного заведения: _____

T2. Номер учебной программы: _____

T3. Код интервьюера: _____

T4. Язык анкеты: **2** - русский